

YIDDISH BOOK CENTER NEWSPAPERS COLLECTION
NUMBER KC5780-185mfv02i32

GERECHTIGKEIT (YIDDISH JUSTICE)

Volume 2 Issue 32
August 1920

THE KHEEL CENTER FOR LABOR-MANAGEMENT
DOCUMENTATION AND ARCHIVES
CORNELL UNIVERSITY LIBRARY

YIDDISH BOOK CENTER

AMHERST, MASSACHUSETTS

This collection was made possible with the support of
Abby Joseph Cohen and David M. Cohen.

Gerechtigkeit (Vol. 2, Iss. 32)

Keywords

International Ladies' Garment Workers' Union, ILGWU, Gerechtigkeit, labor unions, clothing workers, textile workers, garment workers, garment industry, New York, United States, Yiddish, Jewish

Comments

Justice was the official publication of the International Ladies' Garment Workers' Union ILGWU from 1919 to 1995. Editions of *Justice* were published in English, Italian, Spanish, and Yiddish. When compared side by side, the content of some of these different editions of *Justice* shows significant differences.

Gerechtigkeit was the Yiddish-language edition of *Justice*.

**אינטערנעשאנאל אױט אױז מאז דע-
פארטמענט — ערעפענט**

ה'רנ"א וצ'אנ"ס-מ'רבי"ט ח'י"ה דער פ'רשויגין שוין מ'נעמאנען. — וויי"ס
רעזידענט ד'ש. העלפערין איז דער דירעקטאָר פון דעם דעפארטמענט.

נאנצער רעקארד פון בר. האלבערין אין
אונזער אינטערנעטשטאפל. ער איז זעהר
שטייג געווען, און פארנומען א גאנץ הויז
בען פאסטען ביים רושטיגט באשר פון
ער גיז יארטער קלאמט משכבא יוניאן
גאך מיט עפליכע יאָהר פרייהער איידער
ער איז געווארען דער מענערשער פון לאַ-
סל ע.י. פאר אַלער דריי און אַן האלב
יאָהר צייט איז ער געווען דער פּרעזידענט
פון רושטיגט באשר פון דער מעכטיגער
קלאמט משכבא יוניאן און עס איז געווען
אויף יענעם פּעקער וואָס ער האט צו ערשט
ארויסגעוויזען זיינע פּעהיגקייטען אלס
פיהרער, און ער איז שוין רעכעלט גאנץ
פאפולער און באליבט געווען אין דער
יוניאן. ער האט רעזיגנירט פון דעם אַמט
אין דער צייט פון דער שטורמיגער
הרווייטש פּערי, וואָס האט דעמאָלט
אויפגעשטרייכעלט, די נאנצל פּרעזנטיש
צייגן און איהר שיער גיט צושטעלערע.
3 באַזונט שפּעטער איז ער ערוועלט גע-
וואָרען ווייטפּרעזידענט פון אונזער איי-
טערנעשטאפל. ער איז שוין ווייט דאָן צו
דעם אַמט איינגעמאָל ווידער ערוועהלט
געוואָרען, נוי דאָס איז אויף געווען דער
פּעל אויף אונזער לעצטער קאָננענשאַן
אין שייטאָמא.

און דאס וואס ער איז אנגעשטעלט
צווארען איצט אלס דירעקטאר פון דעם
אינטערנעשטנאל אוט קוו פארן דעפארט-
מענט, איז אויף ניט קיין צופאל וואו. מען
קאן דרייטן זאגן אז פון אנזעצן רייחען
איז ער דער פאסערסטער מענטש פאר
דער ארבייט. ערשטענס, ווייל ער האט
טאקע א סך ערפארונג און דער ארבייט,
צווייטענס, איז ער א גוטער דירעקטאר, כ"א
זיצט ענטווארס איז א גרויסער מאס
(שלוס אויף זייט 3)

אינדאמלט'ס ארצייהנים

גערעכטיגקייט" נומער 32.

זייט 2. די וועג 3. שאווייט.
 זייט 3. מיינע פון דושינסק בעטער פון
 דער קלויסער בעטער זייטן — 4. לענגער.
 זייט 4. דער עקוואטער, באגראדערס און
 באגראדערס 17 — 5. א. שטיין.
 זייט 4. די געפאלענע פראווינגס פון
 שלע בעטשענער אונטערנעשטאל לעקטל
 אונטער און דושינסק בעטער — 6.
 סנידער. וועט און זיך און דער ריי
 פער בעטער זייטן לעקטל 17 — 7. דושי
 העלער. מיינע פון עקוואטור בעטער
 פון לעקטל 25 — 8. שעהנאליץ.
 זייט 5. די "פארמערליכער פארטיי" און
 די שטייטליכע פארטיי — 9. ווילנע
 מ. פיינענבוים.
 זייט 6. נאך אן אינדושטאנשן גענען ער
 געזיידעט שטייטער — 10. ק. רייטש.
 זייט 7. פראדעס גלויבען (דריטע) —
 שמואל דייסעל.
 זייט 8. פון דעקטערס נאטייביעל.
 זייט 9. ש פון נאטייביעל צו פרייען —
 10. ווערן.

10. וועלען ביכער און שטערע לייער
רעזישע ערשיינונגען — דער קריסט-
קער. שוין טויזע שטעק אויף אן אהט'ן
(פעלישטען) — דער לעבעדיגער.
11. דער "גייער" ווינטיגס בוי די ווי
נישט פון די געדעלערדיגער און טער
ריקט — ה. ל. ג. קינדע-געבורט
(ענדע-הילונג) — כ. שמואל-לוחט.
12. וועינטיגסטן אויפ'ן שטעל פון א
טהייוס פון רעזיגנאט שרייבער — ב.
פריימאן. ווי צו ווין געזונט — ד. ב.
דראווינג.

י"ב יום קורנע שמועסן.
י"ג יום 14 און 15. שווערע וואונדער.
י"ד יום 16. א שטארקער הארבצוקער פארגענום
פאר שרייבערעם שלעזינגער אין דער
יונהיים יאהנעס פון לעסטל 25 — א
שטארקער ריכטיגער. א שולע פאר יידן.

זו די בשלסיע פון אונזער לעצטער
אונזענשטן איז שיקטאס וועלען דאס מאל
פארברייבען לאנג אויפ'ן שטייגער,
בעבע מיט שוין אנגעווענדעטע וואקס,
דייטשענדיג וועלען דער פעטיגקייט
אונזער אינטערעסאנטל פאטיטאטריס קא-
טע, וואס האט זיך גלייך געווען דריי-
פיהרען דאס בשלום צו בויען אונזער
אונזענשטן איינמארגן.

די וואך קאנען מיר ווידער באריכטען,
נאך די באשלוס פון דער לעצטער
ניווענשאַן אונזערער, איז שרונסערנע-
מען געווארן פון פאפיער און איז גע-
ארען א לעבעדיגער פאסט. דאס איז
די באשלוס צו ארגאניזירען די פרא-
גרא, א צעלויטהרען און ברייטע פאסטעלע
ארגאניזירען די קאנטריי-שטערט און
שטעטליך שריט ניו יארק, וואהאין עס
טלויפן מאנבע געשעפטסווער מיט
ערע שפער, כדי נישט צו דארפן זיין
מער א יונייטאנטראל.

וועלען דער נייטיגקייט צו טון אראפ-
אציאנס ארבייט אויף דער פרומווינג,
די פארשידענע ברענטשעס פון דער
דיס אקאמענט אינזוסטויט, און שוין
הער ברייטלעך ארומגעברעט געווארען.
דעם רעדאקטארס נאכטעל אין די "גל",
פון לעצטער וואך, עס
וועט אונז דא צו מערערע דאס ריזע
דיסע ארבייט אויף שוין אנטפאנגען נע-
רדען. דער הויפט מאסיס פון דעם איי-
נורעשאנאל אונט וואו טאון רעדאקט-
נאנט ענטייט זיך אין ניו יארק, אין
יעס פון די רומס פון אונזער דזשענעראל
אין 81 יוניאן סקויער. דער דע-
רעמאנט וועט אבער אויף האפן
ענטש מאסיסעס אין אנדערע שטעט,
דאכע וועלען קירצליך אנטפאסירט ווערען.
אלס דירעקטאר פון דעם רעדאקט-
אט אין אנגעשטעלט געווארען ווייס-
געזינדענט דזש. האלפערן, וועלכער איז
די לעצטע זייער יאהר געווען דער
נעווערער פון דער קלאוס פינישערס
פון דאס.

דורך די עטליכע יאהר וואס ברודער
לפערין איז געווען מיט דעם לאקאל
אט ער אריינגעגעבן זיין אנאנצע געזע-
ל איז דער ארבייט פאר דעם לאקאל;
האט געארבייט מיט'ן גרעסטען פלייס
איבערגעגענהייט, ווי דאס איז אימער
נאכער צו טאן. כר. השלפערין בא-
גט צו די מענשען, וואס ווען זיי געה-
יף אונטער עטלעכע צו טאן, מוז די
געבראכט ווערען צו אן ערפאלג, און
איז גיט קיין וואונדער און אויף גיט
צופאל, וואס כר. רזש. השלפערין
ט איבער לאס. 9 איז א פילע פער-
ען שטאנד ווי ער האט איהם איבער-
סען, ווען ער איז געווארען דער מע-
זשער.

בארץ און זיענמאן דעם שבת אין פילאדעלפיא

און. די פראגע פון דעם פעטלמענט
אנזי נענוי באטראכט ווערען און עס
צו האפען, דאס ו ענדליטייער בא-
וועט נעמאכט ווערען וועגען דער
גמונה פון אנרימענט. וויפיל איז דער
ד שט אונזעלענדיג צו פארציעהן
מיר האפען, אז די באטייליגונג פון
האן און וועט זיכאן אויף די מעכער מי-
שן פון דער קלאסמאכער יוניאן איז
דעמאלט ווען האפען די וויסונג
נצוברענגען מעהר קלאקייט אין דער
אציע, און דאס ו פאלשטנדיגער
למענט וועט ענדליך נעמאכט ווערען.
קלאק סיוון קלאפ שוין פעט און
און די וואך קען מעהר ניט פארציעהן
פון. די קלאסמאכער אין פילאדעל-
פוען דער איין פאל פאר אלע פאל
און צו ו באטייליגונג באשלוס און
גרינגע.

**פרעזידענט שלעזינגער און ווייס פרעז.
לעפקאוויטש אפגעפאחרען איז יוראפ**

אונזער דעלעגאציע צום אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון די שניידער-פאר-
באנדען איבער דער וועלט באקומט א הארציגען פאָהרטיגעוונד! —
פיעלע פערזענליכע פריינד פון די דעלעגאטען קומען צום אפשיד-
באנקעט מאַנטאג אווענט. — א גרויסע צאָהל פריינד און פארעהער-
קומען אויך מיטוואך צום שף דריקען די הענט פון שלעזינגער און
לעפאווויטש. — א פייערליכער און ריהרענדער מאמענט ביים גע-
זעגענען זיד.

דער מענעדזשער פון לאקאל 25; רייז
בערג, דער מענעדזשער פון דער פילאדעל-
פיער ווייסטמאכער יוניאן לאקאל 15;
קארם, דער מענעדזשער פון דוש, באטער
פון דער פילאדעלפיע קאנקאמאכער יו-
ניאן; מאלי פרידמאן, פון לאקאל 25;
מאיר גילעס, פון "פארווערטס" פרעס
אססאסיאטשאן; ה. לאנג, לייבאך עדי-
טאר פון "פארווערטס"; א. העלד, געזע-
לעכער מענעדזשער פון "פארווערטס"; אל-
דערמאן ב. ווארעק און דעלעגאטען
נומא, לעמקוויטש און שלעזינינער. א
פאר ווערטער האט אויך געזאגט ברודער
ראזענטיאל, דער סעקרעטער פון דער פאר-
יערס יוניאן, וואס איז איצט אין דזשענע-
ראל סטריט.

כמעט אלע רעדנער האָבען ווערן נע-
לויבט דעם אונטערנעמונג נייסט פון אונז-
ער אינטערנאציאנאל, פאר דער אינציי-
טיגער וואס זיך האט אויף זיך גענומען,
אויסצובויען אן אמת'ען אינטערנאציאנאל
פון אלע יענדיג און דער נאך-לייגנדיג
דיע איבער דער וועלט. פרעזידענט טיילע
זינגער האט באשריפט אלעמען פאר'ן צו-
טיילען דעם באדור דער רעלעגאנצער
וואס אזוי פיעל געאכטעטע פריינד
האָבען זיך אָנגערופען צו קומען אויף דעם
באשטע. דערפאר - וואָס ער - וועט
ער קיין מיה נישט שפּאַרען דאָס זיין צוויי-
טע ריזע אין יוראָפּ וואָל דערנעבן מיט זיך
ווייטליך גרויסע רעזולטאטען פאר דער
הייד-ינג'ן באוועגונג איבער דער וועלט.
עס איז אויך פארגלעזען געוואָרען
צוויי באגריפונגען, איינע פון לודוויג אַב-
טאָני, דער מענערזשער פון איטאליעני-
שען וויססמאכער לאָמבארד, און פון ש.
יאָנאָוסקי, דער עראסטאָר פון די "נע-
רעכטיגקייט". גענ. יאָנאָוסקי, און דאָ-
רעכטיג אויף זיין וואַשינגטאָן און קאָנאָרי
(שלום אויף דער לעצטער זייט).

מימונאך, דעם 4טען אויגוסט, 1. ש
יינער מיטאנ צייט, איז די שו"ת אלימ
פיק אפגעפאחרען פון דעם ניו יארקער
שפער, פירערנדיג צווישען די אפאשוי-
שען אונזערע דעלעגאטען פרעזידענט שלע-
יינער און ווירט פרעזידענט לעסקאוויטש,
וואס אינטערנאציאנאלע קאנגרעס פון די
שניידער-פארבאנדער איבער דער וועלט,
וואס דארף זיך עפענען דעם 16טען אוי-
גוסט אין קאפענהאגן, דענמארק.

ווענען דער גרויסער מיטן פון אונז
דעלעגאטען אויף דעם קאנגרעס איז
ווערעט געווארען אין די ערשט, נא-
כדער, איז די "וועלכעמייט" פון לעצ-
טע וואך. דא ווערעט מיר רעדען בלויז
פון דעם הארציגען פארט-
אונזערע דעלעגאטען האבען
פילע פריינד, איידער זיי
אפגעסאגט.

לעצטען מאַנטאג אווענט האָט
רובע פרייַד און פאָרעהערר פון פרע-
זדנעט שלעזינגער פארשטשטלעטע
גער שעהנע בילדער פאר איהם און
אר ויין קאמפאניין, ווייס פרעזידענט פ.
עקמאווויטש. דער באַשעס איז נישט
עין קיין פרייער, ווער עס האָט ענוואַלט
די דאָס האָט געדארפט באַשאַהלען מיט
אַלאַר, אָבער דאָס האָט נישט אָפּגעהאלטען
טיליכע און פופציג- מענשען צו קומען
ווייַל בילדער. עס זיינען עקומען די
רייזע פון די רעלעאטען פון אונזערע
ווייגענע רייזען, פון אונזער יוניאן, און
און דער סאָציאַליסטישער און אַרבייטער
אונזערע בילדער

דער טאטאמאסטער פון אווענט איז
ווערן געקעמט ביי אים פארגענע
עסטן האבען געהאלטען אורעם רעדע;
ונאנער האט ער ווייס פארזינדעט, מארס
נאמא; י. פיינבערג, דער נייער רשו. מע-
נאנער פון דאשיאנט באהרד פון דער
לאקאמאכער יוניאן; דאשוליס האבן;

**א סמרייק פון סייזלעייט אין די דיוויזשאן סמרים
קלאוק סטארם**

סעס פ מיט, זיי זאלען האבען צו געדענ-
סען. די סטרייטער וועלען, נאטירליך,
האבען די סימאטע און מיטחילף פון
אלע מיטגלידער פון אונזער אינטערנא-
ציאנאל, ווי פון דער נאנצער ארכייטער
בשורעניג.

די סיילסלייט פון די ריוויזשן סטרייט
בלאק סטארט זיינע מאראיינינג אין א
אמאל פון אונזער אינטערניישנאל, לאַ-
אמאל נומער 181. לעצטע יאהר האבן
י געשלאסען א קאלעקטיווען אנרימענט
פון די אייגענטימער פון די ריוויזשן
סטרעט בלאק סטארט, און דער אנרימענט
ווי אויסגענאנצן דעם 1טן יאנואר.

צו דער באגרייבונג פון אנדערעס האט
 יוניאן ארויסגעשטעלט אייניגע נייע
 אידערונגען, וועגן שטורען און וויי-
 שטעס און דאס איז די באשעס ניט גע-
 גען געווארען. די סיללמענס יוניאן
 האט געשיקט א פארמאלענס ברעויע צו די
 גלייבתיים, זיי רופענדיג צו א קאנפער-
 ענץ, אבער די בעלי בתים האבען דעם
 יעדע אינגאנצען אינאיינאנדער דער יי-
 אן אמילי גיט געענטפערט.

נאך מעהר, לעצמען שבת, ווען די יי-
דישע סטילע האבען באקומען זייערע
יידן, האבען זיי גענומען א צעמלע
און גענומען, אז זיי מענען זיצען אין
זייערע. מען האט, הייסט עס, געמאכט
זיי א שטעלע, און די יונגן האט
זיי און דעם גענומען מיט א
זייערע.

דער סטרייק אין, שלום, איצט אין פאר
נאכט. די מיטגלידער פון לאסטאל 181
גאט ערשטענס פאר נאכט ווייזט זיך

לעצטע וואך אין די קאמיטע זיך צו
שטעלען אין ניו יארק פאר איהר

מיטניג פון דו שאינט באארד פון דער קלאוסמא
ער יוניאן

לויט ווער ארבייט זיינען זיי עקזאמפ
נערס און מען דארף פאר זיי נישט נויט
קיינ נייעם לאסט.

בר. י. פיינבערג, פרעזידענט פון
דו שאינט באארד, איז לעצטענס ער
וועלט נעווארען אלס דוש. מענדזשער
אויס'ן פלאץ פון בר. זינגא. און וועלט
אונזער לאסט באדויערט זעהר דעם פאסט
וואס בר. זינגא האט געמיינט רעזיגנירען
פיהלען מיר אבער אז וויבאלד דער פאסט
קען נישט גענערט ווערען, האט דער
דוש. באארד דאך געדארפט ערוועהלעך א
צווייטע אויף בר. זינגא'ס פלאץ, און
דער פאסטערסטע לויט אונזער מיינונג,
איז וויקליך געווען בר. י. פיינבערג.
מיר ווינשען איהם גליק אין זיין ארבייט
פאר דעם וואקאלויז פון אונזערע מעס
בערס.

אונזער פרעזידענט, בר. שלעזינגער,
און ווייט-פרעז. בר. לעמקאוויטץ, זיינען
די טעג אפגעפארהען קיין אייראפא צום
קאנפערענץ פון די אינטערנאציאנאלע
שניידער ארבייטער. מיר ווינשען זיי א
גליקליכע, ערפאלגרייכע רייזע און מיר
האפען אז די נסיעה וועט פילע העלפען
צו פארשטארקען די בירדערליכע געפיה
לען צווישען די שניידער ארבייטער פון
דער וועלט און די גענערווייטע לענדער.
וועט אונז אלעמען העלפען אין אונזער
צוקונפטע קעמפ פאר א בעסערע לע
בען און פאר א פרייער געזעלשאפט.
מ. י. שפיט.
סעק. מענדזשער.

אינטערנעשאנאל אוט או טאון
רעפארמענט - ערפענט

און קאן באנייטערען אן עולם, וואס אין
ארגאניזאצאנס ארבייט איז עס העכסט
נויטיג.
זיין ערפאהרונג אין אוט או טאון
ארגאניזאצאנס ארבייט האט ער באק
מען אין די דזשענעראל סטרייקס פון די
קלאוס מאכער אין ניו יארק. אין די לעצ
טע דזשענעראל סטרייקס אין דער קלאוס
אינדוסטריע איז ער געווען דער טיטערמאן
פון דער "אוט או טאון קאמיטע" פון
דער דזשענ. סטרייק קאמיטע און האט
דורכגעבן באקומען א סך ערפאהרונג אין
דער ארבייט. ער איז אזוי נאך באקאנט
געווארען מיט אלע שטערס און שטעטלאך
וואו עס געפינען זיך די סקעבינעסעס,
וואו עס ווינען דאך די נישט ארגאניזירטע
שעפער און שאפעס פון פארשידענע
צווייגען אין דער ליידיס נארמענט אינ
דוסטריע און ער איז שוין ווי נאנט איינ
געאיכט אגענועהן מיט דער ארבייט יענע
שעפער אפצושטעלען, און ווי צו ארגא
ניזירען די ארבייטער וואס שקלאפען אין
יענע שעפער, דאס רוב פיליכט נישט ווער
לענדען.

אין קורצען קאן מען זאגען, דאס בר.
האלפערין אין דעם אמט איז וויקליך
דער ריכטיגער מענטש אויף דעם ריכטיגען
פלאץ און דאס ער וועט געוויס האבען
ערפאלג אין זיין ארבייט. עס איז, אמט,
א שווערע ארבייט, אבער ער האט נאנט
באשטימט די נויטיגע גענעריע דערפאר,
פונקט אזוי גוט ווי ער האט דערפאר די
נויטיגע ערפאהרונג. אויב ער וועט נור
באקומען די ריכטיגע מענטשען וואס ווע
לען ארבייטען אין דעם פערל אונטער זיין
אויפזיכט, וועט די ארבייט נאנט געוויס
ברענגען גוטע רעזולטאטען פאר אונזער
נאנצער אינטערנעשאנאל יוניאן.

דער ערשטער שאס, אזוי צו זאגען,
פון דעם דעפארטמענט ווערט געגעבען
דעם שבת, 1 א זיגער ביי טאג אין מאונס
ווערנאן, נ. י. אין לענדע געגענד געפיר
נען זיך א היכש ביסעל ווייסט און דרעס
שעפער וואס ווינען נישט ארגאניזירט. פאר
שבת ביי טאג ווערט דאס איינגערופען
א מאסמיטיג פאר די ווייסט און דרעס
מאכער פון מאונס ווערנאן און אומגע
געז. אלעס ווערט געטאן צו מאכען דעם
מיטינג פאר אן ערפאלג און אויב דער ער
שטער מיטינג זאל זיך טאקע איינגעבען
וועט דאס באלד גענערייטע ווערען א
נייער לאקאל פון די ארבייטער אין יענע
שעפער. דער מאסמיטיג וועט שרעק
סירט ווערען פון אב. בארא, אונזער
דזשענעראל סעקרעטער-טעשורער, 5
אנטאני, מענדזשער פון לאס. 80, און
דזשוליוס האכמאן, מענדזשער פון לאס.
25. ברודער דוש. העלפערין וועט זיין
דער טיטערמאן פון מיטינג.

אונזער אפיס סטעה איז לעצטענס
רעארגאניזירט געווארען. די צוויי קאנע
שטעלע פון אונזער יוניאן, וועלכע הא
בען אטענדעט צו די קאמפליינטס פון די
עקזאמינערס און בושלערס, האבען אומ
געביטען זייערע קאליען אויף, אז איינער
ברודער ראזענבלאט, איז אצינד א ביי
נעס-איידזשענט פון דו שאינט באארד,
ווערענדר דער שרייבער פון דיוע ציילען
האט איבערגענומען די נאנצע ארבייט פון
האוס-אפיס, אריינגעכענענדיג די פונק
ציאנען פון פאנאס סעק.

דיוע ענדערונג, ווי פריהער געזאגט,
דענקען מיר, וועט פילע העלפען אונזער
יוניאן אין איהר צוקונפטע ארבייט.
אונזער מעמבערשיפ איז, אהן עין
הרע, אויסגעוואקסען און מיט זיי איז
אויסגעוואקסען די קאמפליינטס און טרא
בעלס. מיר ווינען דאך א נייע יוניאן,
און א סך בעלי בתים דענקען אז זיי דאר
פען אונז נישט באהאנדלען גלייך מיט די
מעמבערס פון די אלטע יוניאנס. דאס
פיהרט צו טראבעל און צו קאמפליינטס.
און אויב מען וויל ריכטיג אטענדען צו
יעדען איינעם, קען מען דאס נאך טאן
דורך דעם דזשאינט באארד אפיסער וואס
קאנטראלירט דעם גאנצען שאס און קען,
ווען נויטיג, אפסטאפען די אנדערע פא
בען. עס האט אבער א פנים פון חוק,
ווען צ. ב. ש. אז מען געטאנעט אן עק
זאמינער, זאל ארויפנעהן אויפ'ן קאמ
פליינט אונזער לאקאל אפיסער, וועלכער
אויסער אויף דעם ענטזאנעטען עקזאמינער,
האט ער אויף קיינעם נישט קיין וויסנדיק
שאן און קען צו קיינעם קיין ארדערס ניש
געבען.

מיר האבען אונזער שיקאל איבער
געגעבען צום דזשאינט באארד און מיר
זיינען זיכער אז מיר האבען עס איבער
געגעבען אין גוטע הענד. אויב דער
דזשאינט באארד קען פאר 10 יאהר צייט
פארטרעטען די אינטערעסען פון אלעמען,
קען ער אויך פארטרעטען אונז.
ביי דער ערשטער געלעגנהייט דער
מאנען מיר די טשערייטע, אז זיי זאלען
אכטונג געבען אביסעל בעסער אויף די
עקזאמינערס וואס ארבייטען אין זייערע
שעפער, און אויפמערקזאם מאכען די ביי
נעס איידזשענטס וואס אטענדען זייערע
דיסטריקטען, ווען נאך זיי וועלען זיין אין
טראבעל איבער די אינטערעסען פון די
עקזאמינערס. צו אונזערע מעמבערס
מערלען מיר, אז זייערע קאמפליינטס ווע
לען זיי פון היינט אן דארפן אריינגעבען
אין די דזשאינט באארד אפיסעס - וואו
זייער שאס באקאנט. דער מענדזשער
פון לאקאל וועט אבער העלפען יעדען איי
נעם, אין פאל עס וועט פאסירען, אז ער
זאל דארט אמאל ווערען געקריוועט.

די פארלייט פון ניו יארק האבען אן
אסאסיאציע. ווי ווייט מיר זיינען איינ
פארמירט, האבען זיי א נאנט קליינע צאהל
מיטגלידער. דאך שטערט עס נישט פיע
לע צו זאגען, (ווען מיר פארדערען זיי אויף
צו ווערען מעמבערס אין אונזער יוניאן),
אז זיי זיינען פאראן יום און בא
לאנגען צו דער אסאסיאציע. לעצטענס
איז ארויסגעלאזען געווארען א קלאנג, אז
די פארלייט קריגען א טשאטער אלס
לאקאל פון אונזער "אינטערנעשאנאל".
נאטירליך איז דיוע נייעס צו פילע איי
בערטריבען... מיר וועלען דאך דערזעהלען
די נאנצע זאך, ווייל מיר ווילען קלאר
מאכען אז אונזער יוניאן איז גענען דער
גרינדונג פון אזא לאקאל. דער פערזא
נאל באשטעהט דאס פון פארשידענע
עלעמענטען: איינע זיינען אמת'ע פאר
לייט, וועלכע מען פאר, לויט אונזער קא
סטיטוציע אויף קיין שום פאל נישט אריינ
נעהמען אין דער יוניאן. אנדערע ווירדע
זיינען פארלייט אין זייערע עראינערוגען
פון דער פארטאגנעהייט אדער אין זייערע
האפנונגען אויף דער צוקונפט... אין דער
געזונדארט אבער, זיינען זיי פשוט'ע אר
בייטער וואס מווען מאכען א גוטען טאג
ארבייט און קריגען גוט געווינעלע און
אפט ענטזאנט ווען זיי מאכען עס נישט.
דיוע, אויב זיי דארפן זיין יוניאן לייט,
איז זייער פלאץ ביי אונז - אין דער
עקזאמינערס יוניאן. "נעווער מינד"
וואס זיי רופען זיך פארלייט! וואס איז
אינאנצען א נאמען? מען דארף קר
קען אויף דער ארבייט וואס זיי טוען און

די שעפער, זאלען זיי מעמבערס נישט ער
לויבט ווערען צו ארבייטען נאכט-ארבייט
בין אלע מעמבערס וועלען האבען בא
שעפטיגונג. די פראגע רופט ארויס א
דיסקוסיאן און עס ווערט באשלאסען דאס
די דיסטריקט מענדזשערס זאלען בא
אויסטרעטן ווערען צו שיקען צושריפטען
צו די שאס טשערייט, דאס זיי זאלען
זעהן, אז נאכט-ארבייט זאל נישט געטאן
ווערען בין אלע ארבייטער וועלען זיי
באשעפטיגט.

מענדזשערס באריכטען.
ברודער פריזאמט אינפארמירט דאס
די ארבייטער פון סילווערמאן, 99 מע
דיסאן עוועניו, פארלאנגען א וואך סטרייק
בענעפיט, טראץ דעם וואס זייער סטרייק
איז אפיציעל נישט ערקלערט געווארען.
די פראגע ווערט איבערגעגעבען צום
אפיס.

ברודער באביטץ אינפארמירט דאס
ער האט דריי סטרייקס אין זיין דיס
טריקט, צוויי קארפאראציען שעפער און
דער דריטער א יוניאן שאס. ער פאר
לאנגט די גוטגעהייסענע פון באארד און די
רעקטארס. פארלאנגט ווערט גוטגעהייסען.
דזשענעראל מענדזשער'ס רעפארט.
ברודער פיינבערג באריכטעט דאס ער
האט געהאט א מיטינג מיט די דיסטריקט
און לאקאל מענדזשערס אין באצונג דער
צוטיילונג פון די אפיסעס, און דאס איז
דער רעזולטאט:

פראטעקטיוו דיוויזיאן.
י. דובי, מענדזשער.
ה. סלוצקי, קאמפליינט קלויק.
י. ווארשאוסקי, י. קעסטען, א. ווא
לאררי, קאמער.
אינדיפענדענט און ריפער דעפארט.
ניסענעוויטץ, מענדזשער.
באראקא, קאמפליינט קלויק.
היינס, שוסטער, פישער, פרעס, יא
קאבינסקי, גאלוב, גאלד, קומענאלי, קא
טער.

סקוירט און דרעס דעפארטמענט.
ש. פריזאמט, מענדזשער.
שפיעלמאן, פרעמער, ביילינסאן, לינד,
סטאום, קארלינסקי.
הארלעם אפיס.
אייזענשטאט, מאריאנא.
ברוקלין אפיס.
פאלמער, לעה, קארמאטעניאס.
אמערקאן דעפארטמענט, אפ-טאון.
ש. מעמץ, מענדזשער.
ה. הייט, קאמפליינט קלויק.
קאטאנא, טאקער, בערקאוויץ, רייך,
קוק, בארנאפיעלד, ה. גאלדבערג, א. גאלד
בערג, מוטשינסקי, ראזענבלאט, קאמער.
אמערקאן דעפארטמענט, דאן-טאון.
עמקין, קאמפליינט קלויק.
מאזער, עלקין, סאמער, קאפמאן.
מאקס קאהען, ארגאנסקי, ה. לעווין, דעס
טי, קאמער.

בראנזוויל אפיס.
באביטץ, סאלאמאן, לובינסקי.
דזשורזי סימי אפיס.
שנייד, מאנעטי.
דער ברוקלינער אפיס וועט איינגע
שטעלט ווערען אזוי גיך ווי די דזשענעראל
אפיסערס וועלען אונטערווען דעם דיס
טריקט.

ווענען די דזשאבערס באריכטעט ברוד
דער פיינבערג פאלגענדעס: עס ווינען
פאראן א גרויסע צאהל דזשאבערס וואס
האבען נישט געסטעלט מיט דער יוניאן.
עס איז זעהר וויכטיג דאס די יוניאן זאל
אויסגעפינען מיט וועמען די דזשאבערס
טוען ביזנעס. חוץ די, זיינען אויך דא
אינדעפערענטע דזשאבערס וואס מווען
כאזוכט ווערען נאנט אפט אום צו זעהן
אויב זיי שיקען די ארבייט צו יוניאן
שעפער און נישט צו קארפאראציען.
ברודער פיינבערג ערקלערט דאס
ברודער שאונפיעלד, וועלכער ווייט ווי צו
מאכען אונטערוועכונגען אויף ביכער, זאל
באשטעלן ווערען פאר דיוע ארבייט אוי
טער דער אויפזיכט פון ברודער לאנגער,
וועלכער וועט האנדלען מיט דער דזשא
בער'ס אסאסיאציע. די רעקאממענ
דאציע ווערט גוטגעהייסען.
מיט דעם ווערט דער מיטינג געשלא
סען.

ל. לאנגער, סעק.

עס ווערען אויפגענומען קאמיטעס
א קאמיטע פון דער פארמער לייבאר
פארטיי פארלאנגט פינאנציעלע שטיצע.
דער פארלאנגט ווערט איבערגעגעבען צו
דער פינאנץ קאמיטע.
א קאמיטע פון סטרייקענדע ציגאר
מאכער אינפארמירט, אז זיי זיינען
18,000 ארבייטער אין סטרייק. זיי זיינען
אויסער ארבייט פאר די לעצטע 17 ווא
בען.

די קאמיטע פארלאנגט פינאנציעלע
שטיצע. פארלאנגט ווערט איבערגעגעבען
צו דער פינאנץ קאמיטע.
א קאמיטע, באשטעהענדר פון די ברי
דער אונזערע און לאנגער, פארלאנגען פיי
נאנציעלע שטיצע פאר דער סט קייס און
בענ מייקערס יוניאן. די קאמיטע ער
קלערט, אז די אויבערדערמאנטע יוניאן
פיהרט א קאמף פאר די לעצטע 22 ווא
בען פאר איהר עקזיסטענץ.
דער פארלאנגט ווערט איבערגעגעבען צו
דער פינאנץ קאמיטע.

עס ווערען פארגעלעזען צושריפטען.
לאקאל 1 פארלאנגט, אז דער דזשאינט
באארד זאל רופען א מיטינג פון איהרע
אלע לאקאלס, אום אויסצוארבייטען אן
איינטייליכע פאלליס אין באצונג די אי
מיגראנטען, וועלכע פאנגען אן אריינצו
שטראמען פון די אייראפעאישע לענדער.
דער צושטייט ווערט איבערגעשיקט
צו דער באארד און דירעקטארס.
לאקאל 82 גראטולירט ברודער פיינ
בערג'ן און ווינשט איהם גליק צו זיין
אויסוואהל אלס דזשענעראל מענדזשער
פון דער דזשאינט באארד.

פינאנץ קאמיטע רעפארט.
די פינאנץ קאמיטע אינפארמירט, אז
זי האט אויפגענומען דעם פארלאנג פון
דעם הארלעמער לייבאר לייסעאום און זי
רעקאממענדירט, אז די אויבערדערמאנטע
אינסטיטושאן זאל געשטיצט ווערען מיט
הונדערט דאלאר.

וואהל פאר פרעזידענט ווערט פארנע
נומען און ברודער ל. פינקאוויטץ ווערט
איינשטיימט ערוועהלט פרעזידענט פון
דער דזשאינט באארד.
ברודער ס. פישערסקי ווערט ער
וועהלט צו דער באארד און דירעקטארס
אויף דעם פלאץ פון ברודער רייך.
ברודער מ. זינגא אינסטאלירט דעם
דזשענעראל מענדזשער, דעם פרעזי
דענט און די ביזנעס איידזשענטס פון
דער דזשאינט באארד. אויסער דעם ברו
דער, רעדען אויך די בירדער קאפלא
וויטש, לאנגער, וואנדער און קאפלא
ווער. ברודער צוקערמאן, דער טשער
מאן פון לאקאל, באגרייט דעם נייעם
דזשענעראל מענדזשער און נישט איהם
איבער בלומען אין נאמען פון דעם אפער
רייטאר לאקאל, פון וועלכען ברודער פיינ
בערג איז א מעמבער.

ברודער פיינבערג ענטפערט אויף אלע
באגרייטונגען רעדען. ער האפט, אז יעד
דער וועט איהם סופארטען און אלע צו
זאמען וועלען פיהרען די קלאומאכער פון
זיענ צו זיענ.
ברודער זינגאן געזענענט זיך אויך
מיט דער דזשאינט באארד און ער פאר
שפרעכט אויך זיין סופארט ווען מען וועט
איהם דארפן.

באארד און דירעקטארס רעפארט.
א קאמיטע פון די ארבייטער פון
דאס פראס. ערשיינט פאר דער באארד
און דירעקטארס און אינפארמירט דאס
זיי סטרייקען צוליב דעם וואס די פיר
מע האט אונטערגעשיקט אן אפערירטאר.
זיי באהויפטען דאס אויסער דעם וואס
דער באטערענדער פלעגט פארלעצען די
געזעצע פון דער יוניאן, האט ער אגע
האלטען א צווייטען פלאץ צו דער אר
בייט. זיי פארלאנגען דעריבער דאס דער
סטרייק זאל צוריקגעווען ווערען און דאס
זיי זאלען ענען צוריק צו דער אר
בייט. זייער פארלאנגט ווערט צוריקגע
ווינען.

לאקאל 9 רעקאממענדירט דאס אזוי
ווי עס איז יעצט נישט קיין ארבייט אין
דיס קאופמאן, דער מענדזשער פון די
פאריערס יוניאן, האט גלייך געענטפערט
די פארלוימדונג אז זיי זיינען יוניאן מעמ
בער, וועלכע האבען געארבייט אין פאר
שעפער ביי דעם סטרייק. די פאריערס
יוניאן האט אונטערגענומען א גרינדליכע
פארשינג פון דעם מארד, און דער פאר
ליסמאן וועט געשטעלט ווערען צום
סטייעל.

די פאריערס זיינען פסט ענטשלא
סען צו קעמפען פאר זייערע געזעכטע
פארדערונגען ביז זיי וואלען ארויסקומען
זיענדיק. די הויפט פארדערונג פון די
פאריערס איז די איינפיהרונג פון א 40
שטונדיג ארבייטס וואך, וועלכע וואלט
אין א גרויסער מאס העלפען לייזען די
סלעק און ארבייטסלאזיקייט פארען אין
פריי.

GERECHTIGKEIT
A Jewish Labor Weekly
Published every Friday by the International Ladies Garment Workers' Union
office, 31 Union Square, New York, N. Y. Tel. Stuyvesant 1126
B. SCHLESINGER, President S. YANOFKY, Editor
A. BAROFF, Sec'y-Treas. E. LIEBERMAN, Business Mgr.
Subscription price paid in advance, \$1.00 per year.
Vol. No. 32, New York, Friday, Aug. 6, 1920.
Entered as Second Class matter April 16, 1920, at the Postoffice at New
York, N. Y., under the act of August 24, 1912.
Accepting for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1919.

די רומיש-פויילישע פארמאנדלונגען.

עלייס צו ארגאניזירען אן ארמעע, אויך
פאר געוויסע קאנצעסיעס. די זעלבע
פרעססען קענען וועמען די עלייס האָבען
דאָ נישט לאנג צוריק געקעמפט צו "האָ-
דען" די וועלט זיכער פאר דעמאָקראַ-
טיע" זיינען גרייט זיך צו פאראייניגען
קענען רוסלאנד. אבער די עלייס ווע-
לען דאס מורא האָבען צו טאן, דערשטענס
צוליב דעם דעמאָקראַטיזירענדען איינפלוס
וואס דאס קען האָבען, און צווייטענס הא-
בען זיי טאקע מורא אז דייטשלאנד וואל-
ט אויסנוצען איהר גרייסע ארמעע, אויב עס
וועט איהר געלונגען אזא ארמעע צו אר-
גאניזירען, קענען די עלייס נאָם. די
אמעריקאנער רעגירונג איז מיט'ן נאנצען
הארצען פאר פוילען. זי וועט איהר העל-
פען אקוראט ווי זי טוט עס איצט, מיט
נעלט און אמונישאַן, אבער עס איז צוויי-
טעלהאפט אויב זי וועט זיך דערווענען
צו זייען אן ארמעע אין פוילען. די לאַ-
גע איז דער אן אָנגעשרעקטע, עס
וואָלט דאָס אַרבעט פון טאג צו די נאכט.

פאר די לעצטע פאר וואכען האלט
א סטריק פון מיינערס אין די סטייטס
פון אילינאס און אינדיאנא. נאכדעם ווי
די רעגירונג האט געבראכען דעם פיי-
נערס סטריק האט זי באשטימט א קא-
מיסע צו פארשאנלעך דעם סכסוך. צוויי
שען די מינען אייגענטימער און די ארביי-
טער. איצט, מאנשטען נאך דעם ווי די
קלענליכע העכערונג אין ווידרשעס איז
באשטימט געווארען פון דער קאמיסיע,
זיינען נאך דא פיעלע ארבייטער ארום די
מינען וועלכע האבען נאך נישט געקראכען
קיינ העכערונג. דער איינציגער וועג
דערמאנען די רעגירונג ווענען דעם אין
צו ספרייטען, און דורך די לעצטע עטלי-
כע וואכען זיינען טויזענטער ארבייטער
ארויס אין סטריק, די מינען און דעם
פאטענציעל וויינען פארלויירט געווארען
רען. דער דעמאנסטראציע אף לייבאר האט
ווענען דעם געמאכט אן אנגעזעענע און
דעם דעמאנסטראציע פאר דעם

די פאסטען וועלכע דער רעפארמ
בריינגט קען מען בשום אופן ניט פאר-
טייטשען אז ווי זיינען פארטייאיש צו די
ארבייטער. די אינספערטורישע באווע-
גונג איז געווען פינאנסירט פון דזשאהן
ד. אקספעלער און ווין גלייבען. עס איז
ניט געווען קיין באשעוויקטישע ארגא-
ניזאציע. רעפארמ ברענגען זיך די פאס-
טען אריין אין דעם מאדך פון לעזער. די
פאסטען וועלכע דער רעפארמ בריינגט,
זיינען אין גרוזר גענומען דאס וועלכע,
וואס וויליאם ז. פאסטער האט געבראכט
אין זיין בוך, "דער גרויסער שטאל
פערדיק". דער די לעצטע צעהן יאר,
רעזעזולט דער רעפארם, זיינען די אד-
בייטש שטונדען פון די שטאל ארבייטער
געוועזען אלץ לענדער אנשטאט קינדער.
די ווירזשען פון די ארבייטער זיינען
וועלכע, וואס זיינען ניט גענוג אויף די
פונדאמענטאלסטע בעדורעניסע; די בע-
דינגונגען אונטער וועלכע ווי ארבייטער
זיינען אונטערזעצליך. דער שטראמע
פייסט, די בלעקלעך, די שטענדיגע
פארן אין וועלכע פון וואלט די ארביי-
טער, די שטענדיגע און שטענדיגע

דער טויט פון מאקס יארמאן אייל-
ירט ווי ווייט די מאנופעסטורערס זיי-
ן גרייס צו נעהן אין באקעמפן די יו-
אנא. מאקס יארמאן, מיט פיער אנ-
גע פיקעס, העבען באזוכט א סך
טע, וואו זיי העבען געפונען דעס סעכס
בייטעגריי, דעם מאנופעסטורער אין
דאך גיט ענגעשטענען וואס מען איז
לוקטען אין זיין שאפ צו אנטדערווען,
זיין ער האט געמאכטע באליידיגען די
עסס און געמאכט א געוואלד, אז דאס
גינגען רייכער, האלדעם-הברת, ביז
אנען עס האט זיך צוזאמענגעקליבען א
גרויסער שטאם און די פיקעס האבען
געדענקט דעם שאפ, אריין אין אן אסא-
קביל און זיינען אדורע, א פאליסאן
און זיי געברענגט אירע אן אנדער אסא-
קביל און ער האט גלייך גענומען די
גאנצע, און אלעמאס צו פיעסן אין די סיי-
ד פון דאס אסאקאביל, האט ער גע-
מאכט אירע די ספרייטער און ער האט
געדענקט מאקס יארמאן, ועלכער איז
געווען געווארען אירען ארט.
די גרויסע פיקעס וועלכע זיינען
אירע פיקעס זיינען זיינען זיינען

(אן ענטפער אויף אן עדיטאריעל אין די „גערעכטיגקייט“)

אין די "נערעכטקייט" פון 16טן
שולף איז געווען גערדוסט אן ערומ-
לעכער נאטיץ אונטער דער קעפל: "די
צייגער, די לייבן פארטיי און די סא-
ציאליסטישע פארטיי" אין וועלכע עס
זי ארויסגעזאגט געווארען געוויסע מיי-
נונגען אין שייכות צו דער אגענדא פונעם
פארטיי-לייבן פארטיי, און די סאציאל-
סטישע פארטיי, און ווירעל באשיידנע
ווישען ווי. אין יענעם ארטיקלע זיי
זעמלעכע געווארען געוויסע באמער-
קונגען, וועלכע האבען געווארפן א שלעכ-
טן ליכט אויף דער סאציאליסטישער פאר-
טיי און עס איז ניט מעהר ווי יושר'דיג
הער וואלט דרוקען דעם-א-רטיקלע, אין
וועלכע עס ווערט אנגעזענען די שטע-
לע פון דער סאציאליסטישער פארטיי
באזונדער דער פראגע.

אם דער ואץ שטעלט מיט זיך פאר
דעם סאן פון דעם נשנעלן ארטיקל, אין
זייזט סאן פון אייער מיינונג אין, דאס
די שטעלונג דאן וועט סאציאליסטישער
פארטיי אין אזא וואג מאכט פאר אונז
מעליך א פאראייניגטע ארבייטערקלאס
פאליטישע אקצאן.
ערלויבט מיר אין באצונ דעם, דא איי
בערצונעכען אייניגע פאקטען.

די איצטיגע סאציאליסטישע פארטיי
פיהרט איצט אן איהר וועסטען
דעזשעל קאמפניין. נאך איהרער די איצ-
טיגע סאציאליסטישע פארטיי איז איר-
נאציאנעלע געווארען, האבען א סך מענשען
אריינגעטאן איהר לעבע צו ארגאניזירען
א פארטיי וואס איז געווען א סאציאנעלע
דין פון דער איצטיגער סאציאליסטישער
פארטיי. אונזער איצטיגע פארטיי שטעלט
מיט זיך פאר מעהר פון מערציג איהר
שווערע פראגע, און די בעסטע וואונשען,
אסאנאנען און אסביציעס פון די בעסטע
אונדעלטע מענען און פרויען אין דער
אבייטער באוועגונג אין אמעריקא.

די סאציאליסטישע פארטיי פון אמע-
ריקא איז דער רעוולוטאנט פון אוממאסן-
הערליכע שווערע ארבייט פון אוועלכע מע-
נער ווי מאהיר ווינסטשעווסקי, מ. אומעט,
קיין, אברהם קאחאן, מאריס היילקוויט, ב.
פויינגענבארג, סיליוס קראנק, א. י. שיפליא-
קאן, אלדזשערנאן ליע און נאך פיעלע,
פיעלע אנדערע, וועלכע האָבען ניט זייער
ארייט פאר דער פארטיי נאר ניט גע-
זוכט, נאר ניט פארלאנגט און האָבען נאר
ניט באקומען א חוץ די צופירערעקייט
וואס זיי האָבען געזעהן די סאציאליסטי-
שע באוועגונג וואקסען.

און עס איז ווערט צו באמערקען, דאס
די זעלביגע מענשען וואס האבען געבויט
אין ניו יארק די סאציאליסטישע פארטיי,
האבען אויך געבויט די קלאסן מאכער יו-
ניאן, די ווייסע מאכער יוניאן, די מענער
שניידער יוניאן און אלע אנדערע יוניאנס;
וועלכע שטעלען איצט צוזאמען די מעכ-
טיגע נאדעל-טרייד ארגאניזאציעס, פון
וועלכע די אינטערנעשטאנאל ליידים נאך-
מעט ווארקערס יוניאן איז אזא גרויס-
ארטיגער טייל.

די סאציאליסטישע פארטיי איז אויס-
געשטאנען א סך פארשולדונגען. עס איז
געווען אויס די אינטערעסן פון דער פאר-
טיי, וואס איינעלע אומגלייכע מיינערע פאר-
דען אפגעגעבען זייער געזונד, זייערע כחות
און מאכטנס פאר אויך זייערע לעבענס!
גאר איז דער סביבה פון דער סאציאליס-
טישער פארטיי האבען זיך ענטוויקלט
אדער גרויסע ארבייטער-פיהרער ווי
בענעדיקטאמיין שלעזינגער, אב. בנאף,
מאריס זיגמאן און די אנדערע געברא-
לען פון דער אינטערנעשטאנאל, וואס זיי-
נען אקטיוו אויפ'ן אינדוסטריעלען און
פאליטישען עטיש.

דאס זיינען געווען די סאציאליסטישע
צייטונגען אגיסירענדיג פאר'ן ארבייטער
קלאס, וועלכע זיינען אונטערדריקט גע-
ווארען פון דער צאריסטישער רעגירונג.
סאציאליסטישע רעדנער, שרייבער און
טוער זיינען ברומטל געווארען געווארען
אין די פרויוואנס. ריזעלבינע סאציאליס-
טישע פארטיי, וועלכע א. מיטשל פאל-
מער, האנדלענדיג אליין אונטגעצוליי-
האט פאקטיש געשטעלט אויס'ן געזעץ,
איז די פאליטישע ארגאניזאציע וואס
האט געווירמעט איהר נאנצע קראפט צו
די ווייטמאכער, די קלאקמאכער, די
ווייטגורם ארבייטער און אלע אנדערע
ארבייטער פון די נאָרד־טיריעס, אין די
גרויסע פאריסע פון 1909, 1910, 1913,
1916 און 1919.

די סאציאליסטישע פארטיי האט
רפאר קיין סאך ניט פארלאנגט קיין
לוינונג, אלץ וואס זי האט געקאנט
בער דער ארבייטער באוועגונג האט זי
געבען פריי, די אינטערנעשנאל ליי-
ס נארמענט ווארקערס יוניאן האט בא-
מער זי מיטהילף פון דער סאציאליסטי-
שער ארגאניזאציע, פון דער סאציאליס-
שער פרעסע, פון די סאציאליסטישע
דזנער, ביזן העכסטען גראד.

די סאציאליסטישע צייטונגען וואס
נען אונטערדריקט געווארען, זיינען די
זונגען וואס האבען זיך אין נאכגע
בערגעגעבען צו די סטרייקס פון דער
גאנצער שטאט. לויט דעם גארמענט וואר-
רס יוניאן, צווישען די "פאברעענס"
און דער שטאטס-טריידינג בירוקסאן
אט אויסגעשטעלט געגען דער ניו יארק
אל, האט זיך אויך געפונען דער "פאר-
עכען" וואס די "קאלד" האט געשטייט
אלע סטרייקס פון דער אינטערנעשא-
נל.

באמטע פון דער אינטערנעשאנאל
נען ערוועהלט געווארען צו עמטער אויף
ס טיטעס פון דער סאציאליסטישער
רעוויז, אדעלבע מענער ווי מאיר לאנד
דער לאיער ווי דער קלומס מאכער
עלמאר ראזענברג, איז געווען
ער נאכר צייט דער ערשטער ווייס פער-
ענט פון דער אינטערנעשאנאל; און
שיינקע פערסין, א מאן וואס האט בא-
טעלט מיט זיין ריידען טייעל טיילען
דער אינטערנעשאנאל זינא.

א ספציאליסטישער קאנגרעסמאן און
ציאליסטישע אסעמבלי לייט זיינען
סענעטשאַפּען געווארען פון די קער-
שטאפּען פון וועלכע זיי זיינען דער-
הלט געווארען. און ווער האט זיי
סענעטשאַפּען? די יונקערס פון אמע-
ריקא, די ביטערסטע שונאים פון דער
איינציקער באוועגונג.

די סאציאליסטישע פארטיי אין איין
 ר' אין 1920, פונקט ווי זי איז געווען
 די פריהערדיגע יאהרען און האט שוין
 גלייבט איינע קאנדידאטען, אויפ'ן
 ייץ פון איהר טימעס, שטעהט דער
 שפּעטער און נאכעלסטער מענטש אין דער
 בייטער באוועגונג, — יודישין וו.

די אינטערענשאנאל ליידים גארמענט
רעסער יוניאן האט אויף איהר לעצטער
גורענשאן אין שיאנא, איינשטימיג,
מיט גרויס ענטווארס, אינדאסטרא
קאנדיטאטור פון רעכט' פאר פרעזי-
ט. גלייכצייטיג ענטיבען זיך אויפ'ן
עט פון דער סאציאליסטישער פארטיי
נלכע מענשען ווי רוסשענע ד. קע-
וועלכער האט פלענענען זיין נאך
לעבען פאר דער ארבייטער קלאסע
ער איז דער קאנדיטאט פאר נאכער

מן ניו יארק סטייט; דושייטאב
 קין, דער קאנדידאט פאר סענאטאָר
 ניו יארק סטייט; מאיר לאנדאָן,
 רייס הילקוט, אלדזשענאָל, ליע,
 אַרלס אוירווין און נאך אַזעלכע, —
 זענען קאנדידאטען פאַרן קאנגרעס.
 אונזערע קאמפאטע קאנדידאטען זיינען
 ד גוט באקאנט, — א.י. שפּיליאַה, ב.
 דרעק, וויליאם סאָרלין, ס. דזשאַן-
 קס, עלמאר זאזענבערג, אויגוסט סלע-
 סט און נאך. אנדערע אַזעלכע אַקטיווע
 שטייען אין דער אַרמייטער באַזעגונג
 זען זיינען גוט באקאנט יעדען פראגנער-
 ען זינדיגא מאן.

ווי שוין באמערסט, איז די סאציאל-
מישע פארטיי שוין אויסגעשטאנען
די פילע פארפאלגונגען און טראץ דעם
ס'שטעהט אז זיי היינט נאך מעסטער וויר
ער און איז דרייט אנצוהייערן איהר
סע ארבייט. און היינט צו טאג, נאך
איהרע אנשטרענגונגען און מעטיג-
ען פאר דער ארבייטער באוועגונג,
ט א גרויסע מענשן און שלעגל פאר
ארמאניזירען א פארטיי, וואס וואל
קורירען מיט דער סאציאליסטישער

ש'רייבענדיג דיזע שורות האב איך
מיר א סטייטמענט פון איימאס פינ-
ף וועלכער האט געמאכט א פאררוד
אונסער דערזעלבער
... ד' קאץ מיט'ן הונט, דעם שעפס
'לייב', האפענדיג אז זיי וועלען
ע ווערען א פאראייניגטע ארמיי וואס
ז מארשירען מיט ברעם בעגרס און
שטערנע פאנענען צו דער גילדענער
עונונג - צום גלאדרייכען פלאץ וואס
גיסט זיך בלויז עטליכע בלעקס פון
ד קאנווענשאן האל"...

מיט'סער פינשטאט איז איינער פון די
ען פון דער באוועגונג, וואס האט זיך
אויסגעלאזט אין דער וועגנשטער, פאר-
לייכער פארטיי, און ער באשטימט

מיט ביטערקייט די אידעע וואס האט ליי-
דנשאפטליך ארומגעכאפט די ארבייטער-
עלעמענטן, דאס זיי קאנען ארגאניזירען
א קלאס-פארטיי.

איינער ערשטאנדעל אין די „נערעכטיג-
קייט“ זאגט: „אלע סמנים שיינען צו
ציינען, דאס די פלאטפארם פון דער ליי-
באר פארטיי וועט זיך וועגן וואס אונ-
טערשיידען פון דער פלאטפארם פון דער
סאציאליסטישער פארטיי.“

נון, איר האב ביי מיר די פלאטפארם
פון דער „פארמע-לייבאר פארטיי“, איר
בין אויך געווען ביי זייער קאנווענשאן
ווען עס איז פארגעקומען דער קראך צווי-
שען די ארבייטער עלעמענטען און די
גרופע וואס ווערט געפיהרט פון מר. פינ-
שטאן.

ווענען וואָס איז פארעקומען די שפאלטונג? די פלאטפארם וואס איז פארעשלאגן געווארען פון די ארבייטער עלעמענטען האט פארלאנגט „די סאציאל-ליזירונג פון אלע נויטיגע פראדוקצאנס מיטעל, פון פארסעהר און אויסטויש.“ די ארבייטער דעלעגאטען זיינען געקומען אין שיקאגא צו דער קאנזענשאן פארטיי צו נאמינירען סענאטאר לאפאלעט, א זעהר געאכטעטער הער, וועלכער האט קיין מאָל קלאר נישט געזעהן, ווי אזוי ער קאן זיך צוריקציהען פון דער וואַל-סטריוט פארטיי פון הארדינג, לאַסק און סוויט. אָבער מר. לאפאלעט, מיינענדיג אז זיין נאָמיניישאָן איז שוין א זיכערע זאך, איז באַשטאנען דאָס די ארבייטער-פארמולע וואָל צוריקגעצויגען ווערען. איין מענעדזשער פון די „48ער“ האָט זיך דערביי אויסגע-רויט: „מיר האָבען שוין איין סאציאל-ליסטישע פארטיי, וואָס דארפֿען מיר נאָך א צווייטע?“

און עס איז ווירקליך קיין גרויז נישט, האבענדיג אין סעלר די סאציאליסטישע פארטיי, מיט איהר גאנצען רעקארד וואס זי האט הינטער זיך, ווי איך האב דא אין קורצען באריהרט, דאס אימיערע זאל קומען ארגאניזירען נאך א סאציאליסטישע פארטיי.

אין שיקאגא, למשל, איז געווען א סא-
ציאליסטישע גרופע אלדערמען וואס הא-
בען געקעמפט פאר די זאכען וואס אלע
הומאניזירטע ארבייטער ווינשען, אבער די
הארמע-ארבייטער פארטיי האט זיך אר-
אניזירט אין גאנצען אינגאנצערענדיג די
עקזיסטענץ פון דער סאציאליסטישער
פארטיי, וועלכע האט דערגרייכט באדיי-
טענדע פאליטישע ערפאלגען אין שיקאגא.
די לייבאר פארטיי האט אינגאנצירט
די עקזיסטענץ פון דער סאציאליסטישער
פארטיי אין אייניגע דיסטריקטען, וואו
סאציאליסטישע אלדערמען זיינען ער-
עהלט געווארען און זיי האבען דאָרט
הויכגעשטעלט גענען קאנדידאטען. און
ס'האט גראדע אזוי פאסירט, דאס די
סאציאליסטישע קאנדידאטען זיינען אר-
ייטערעמענער, וועהרענדי קאנדידאטען
דיזע לייבאר פארטיי גייען נישט צווייט.

עגען זיי ארויסגעשטעלט, ווינען לאיערס
וון דורכגעפאלענע פאליטישענס.

רעד דער טעטיגקייט פון דער ליגנער
 פארטיי אין שיקאגא, אפצוהענגיג שטיי
 מען פון אונזערע קאנדידאטן, אין דער
 ארבייטער-קלאס מעהר נישט פארטראשען
 אין דעם שיקאגאער קאנגרעס, די ליגנער
 באר פארטיי האט נאר נישט אויפגעטון, זי
 איז פון דער סאציאליסטישער פארטיי נעם
 שלאגען געווארען 2 צו 1, 5 צו 1 און
 אפילו 10 צו 1. קיין נייע שטימען האט
 בעז זיי נישט צוגעקראגען, דעם וואנט האט
 נען זיי באקומען פון די וואס האבען שוין
 פריהער געשטימט פאר דער סאציאליסטישער
 פארטיי, זיי האבען בלויז בא-
 וויזען צו מארגיכטען די סאציאליסטישע
 רעפערענדאטאציע אין סיטי האל פון שרי
 קאגא און פון ספרינגפילד.

אט דיזע ארבייטער גרופע פון שיי-
קאלא האט באהערשט די קאנווענשאן אין
זיי וויינען דאס באשטאנען איז יענער
פלאטפארם, וואס איז אין אייער ערד-
טאריעל באהויפטעט, דאס עס אונטער
שיידעט זיך נאנץ ווייניג פון דער פאר-
ציאליסטישער פלאטפארם. דיזע גרופע
נעמט אויך די זעלבע שטעלונג צו רוס-
לאנד און צו אנדערע אינטערנאציאנאלע
פראגען ווי די סאציאליסטישע פארטיי.

און דאך, ניט אכטענדיג די קאנדידאטן
טור פון אונזער יודישין וו. רעבס, האבען
זיי ארויסגעשטעלט א גענען טיקעט!
אויפ'ן שפיץ פון זייער טיקעט שטעהען א
געוויסער קריסטענסען און מאקס הייס.
מר. קריסטענסען קען בשום אופן ניט דער
מאנט ווערען צוזאמען מיט גענ. רעבס.
פון קאן ניט מיט'ן עלעבען אטערע ענקען!
מ'ווייבט זיי ביי דען. ערנסט באטראכט קאן,
דער מר. קריסטענסען אויסטאן ניט מעהר,
ווי שפאלטען דעם ארכיטעק וואוט. דער
מר. קריסטענסען איז אין די לעצטע עפ-
ליכע יאהר געווען אן אונטערשטיצער פון
דער סמיט, איינער פון די רעאקציונע-
סטע רעפובליקאנער סענאטארן; ער
האט אונטערשטיצט דעם ליאדער-מאכענ-
דיגן טעאדאָר רוזוועלט, און אויך פרעזי-
דענט ווילסאן. און איצט איז ער פלוצ-
לונג געקומען צו דער „לייבאָרס-פארטיי“

מאסס היים ווידער, דער צווייטער
מאנא אויפ'ן טיקעט, איז פאר פיעלע יאָהר
דען געווען דער רעדאקטאר פון אן אר-
בייטער צייטונג אין קליולאנד. אָבער
מיט א יאָהר צוריק, ווען די פּינסטערע
רעאקציע האָט זיך אָנגעפאנגען איז ער
געווען איינער פון די וואָס האָבען זיך
אָנגעטרומען צו "אמעריקאניזירען" די
ארייבייטער. אַלוא, און ער איז אויפ'ן
טיקעט וואָס געהט אפּזיך שטימען פון
ער סאָציאליסטישער פארטיי.

וואס נאך דארף געזאגט ווערען? דאס איז אלסמאל פארמיטלען וועט ווייטער עס
אויסווארען. די "לייבאר פארטיי" וועט
אזוי אן ארגאניזירט אונטער די אונטער
געטענדען, ווי אויך האבן דא אונטערוואנדענע
און נאר נישט מער ווי א שוואכער פאר
און צו שפאלטען דעם אריינמיטלענדיגן
און אנדער ווירקונג קען דאס נישט האבען.
מיט די בעסטע ווייזע פאר'ן ווייטער
ען ערפאלג פון אייער גרויסארטיגער
ארגאניזאציע, פארבלייב אויך, ברויערליך
אויסצוגען.

וויליאם מ. פייגענבוים
דירעקטאר פובליסיטי דע-
פארטמענט סאצ. פארמי.

דער מאַגען ?

עֵינֵינוּ-לְאַבְקָם!

מ'קומער פ'ינשט'ט אין א'יינער פון די
ען פון דער באוועגונג, וואס האט זיך
וויסעלט אין דער זאגענשטער, פאר
ל'יבאר פארט'יג, און ער באשפרייט

די געפלאגטע פאראייניגונג פון אלע באסטאנער אינט. לאקאלס אונטער איין דושאניס באארד

פון אב. סניידער.

אויף דער איינציגטיגער פון דעם איינציגסטעם פארשטאנדליכעם, ברודער פאזען, וועט אין באסטאן נעקסטעם דא-נעשטאג, דעם 10טען אויגוסט, אפגע-האלטען ווערען א קאנסעקענץ פון אלע לאקאלס פון דער אינטערנעשאנאל, מיט דעם צוועק צו פאראייניגען זיך אונטער דעם באנער פון איין גרויסען און מעכטי-גען דושאניס באארד.

ברודער פאזען האט ארויסגעשיקט אן אויפטרופ צו אלע לאקאלס, פארלאנגענדיג קאמיטעס וואס זאלען זיך צוזאמענשטעלען און אויסארבייטען א פלאן ווי אזוי אים בעסטען און שנעלסטען אריינצוברענגען די נייע דושאניס באארד אין לעבען. א ספעציעלע איינלאדונג איז ארויסגעשיקט געווארען צו די מענער וועלכע פון די אלע לאקאלס (מיר אויך אריינגערעכנט) און ווי וועלען אהן צווייטעל אננומען זיין און וועלען מיט ראט און טאט מיטהעלפען אין דויער העכסט וויכטיגער ארבייט.

אז אזא פאראייניגונג איז העכסט וויכטיגער און אפגערעדט, ביי די נאכענטע מענשען פון דער ארגאניזאציע איז נאר קיין שום פראגע נישט אז די פאר-וויקליכונג פון אזא פלאן וואלט געווען דאס שענסטע און פראקטישסטע אין דער יעצטיגער צייט. אין באסטאן זיינען דא 7 לאקאלס פון אונזער אינטערנעשאנאל, נעמליך: 7, 12, 24, 36, 49, 56 און 73. די לאקאלס 12, 24, 36, 49 און 73 ארום דעם גאנצען קלאק און סט טרייד און זיינען שוין פון לאנג ארגאניזירט אונטער א דושאניס באארד וועלכע פער-וואלטעט די ביזנעס פון דער יוניאן אויף דעמאלטענע שטייגער ווי די דושאניס באארדס פון אנדערע שטעטער טוען דאס. די לאקאלס 7, 12, 24, 36, 49 פירערען אן וויער טעטיגקייט פאר זיך און קערען זיך מיט דויער דושאניס באארד נישט אן.

לאקאל 49, די ווייטס און דרעס מאכער יוניאן, איז א גאנץ גרויסע און שעהנע ארגאניזאציע, וועלכע האט זיך נישט מיט וואס צו שעמען אין פאמאלייט מיט אנדערע לאקאלע יוניאנס. דויערע לאקאל איז נישט קיין צוריקגעשטאנענער נאר פאר-קעהרט, א לעבעדיגע יוניאן, וועלכע איז אימער טעטיג אויף יעדען געביט פון עפענטליכע לעבען. די לעצטע צייט האט לאקאל 49 אנגעהויבען צו ליידען פון א "מואפעניש" מנפה. אייניגע באלעבאסטיס האבען זיך ארומגעזעהן אן עס לייגט זיך ווי נישט ארגאניזאציע קיין שעפען אין שטאדט, וואו זיי ווערען פון דער יוניאן געצוואונגען צו באהאנדלען אנשטענדיג יענער ארבייטער, און האבען ארויסגע-פופט אין קאנטרי ארום באסטאן. די יוניאן פיהרט נאטירליך אן ענערגישען קאמף געגען דויער מופעניש מיט דעם צוועק צוריקצובריינגען זיי קיין באסטאן אדער צו עטאבלירען יוניאן קאנדישאנס דארטען וואו זיי זיינען.

לאקאל 7, די רענען מאנטעל מאכער יוניאן, איז א קליינער לאקאל מיט גרוי-סע שטרעבונגען און מיט א סך לעבען און טעטיגקייט. דויער לאקאל איז אויך אונטערווארען צו די צרות פון קאנטרי שעפער. די אקטיווע מענשען פון דער יוניאן, און ספעציעל דער מענערשער, האבען שוין לאנג איינגעזעהן אז אום צו דערגרייכען די ציעלען וואס די יוניאן זוכט, מוז זי זיין פאראייניגט מיט די אנ-דערע לאקאלען פון דער אינטערנעשאנאל, און ברודער מאנטעל איז שטארק בא-זיסטערט פאר דיווען גרויסען פלאן. דאס זעלבע איז אויך מיט ברודער דושיקאס פלאן, דעם מענערשער פון לאקאל 49.

לאקאל 36, דער יונגסטער פון אונזערע לאקאלס אין באסטאן, האט מיט א פאר-יאהר צוריק עקזיסטירט בלויז אויף'ן טשאטער. יעצט עהלט דויער לאקאל א פאר הונדערט מיטגלידער. ער האט נאך אבער נישט קיין אפס און קיין מענ-שען, וועלכער זאל זיך קאנען אפגעבען ספעציעל מיט וויערע אינטערעסען און גאנץ אפט קומט דער דושאניס באארד פון דעם קלאק מאכער יוניאן אויס צו העלפען פארבעסערען די לאגע פון די פאר הונדערט ליידעס טיילארס. אהן דויער הילף און וואלט דער הילף פון דער אינטערנעשאנאל וואלט דיווען לאקאל גע-ווען שווער צו דערשלאגען זיך צו די פאר-בעסערונגען וואס זיי האבען די לעצטע צייט זיך ערווארבען. יעצט ווערט פאר-אונט אלע קלאהן, אן ווען מיר זאלען די-זען לאקאל איבערלאזען אליין וואלט וויי-סערע פארטישער געווען אונטענליך, און אלעס מוז יעצט אנגעווענדעט ווערען ענ-גע צו פארבינדען דיווע יוניאן מיט אלע אנדערע לאקאלען פון באסטאן.

א דושאניס באארד וואס זאל ארייג-געבען אלע לאקאלס און ארומגעבען דעם גאנצען טרייד אדער טריידס וועלכע בא-האנגען א דער וויסנשאפט פון דער אינטערנעשאנאל מוז ארגאניזירט ווערען. און ארגאניזירט מוז ער ווערען אויף אזא-לייזען אז ער וואלט אימער קענען וויי-אן ארגאניזירט און וואלט פאר דער נאכפאלגער.

ענערגיע וואס וועט זיך האפענטליך אין איהם געפינען קענען זארגען פאר די איי-טערעסען פון די דריי טויזענער מיטגליד-ער פון די אינטערנעשאנאל לאקאלס אין באסטאן. ווען מען שטעלט זיך פאר וויפיל געלד און כוחות עס ווערט פארנוצט פון יעדען לאקאל באזונדער אום אויפצוהאלטען און צו פארבעסערען די קאנדיציען, ווערט איינפאך פארדריסליך אויף די טעטיגע מעמבערס פארוואס זיי האבען ביי יעצט פארגאכענעט די צוזאמענשטעלונג פון אלע לאקאלס אין איין דושאניס באארד. עס איז שוין לאנג געווען צייט אז אלע יוניאנס, צי זיי מאכען רענעמאנטלען, צי ווייטעס און רעסעס, צי קלאקס, זאלען אנהערן זייער טעטיגקייט דורך איין אפס און דורך איין פארוואלטונגס ראט. פילעס וואלט אין באסטאן אויף אזא אופן געקענט דערגרייכט ווערען. עס מאכט נישט אויס פון וועלכען שטאנדפונקט, צי פון שטאנדפונקט פון ארגאניזאציע-אר-בייט, צי פון אויפסקלערונג ארבייט, מיר זיינען זיכער אז אויף יעדען געביט פון אונטערנעמונג וואלטען מיר געקענט זיין מער ערפאגרייך. און ווען מיר בא-טראכטען נאך די פראגע פון קאנאנאליזשן שטאנדפונקט, לייגט זיך אזא פאראייני-גען אוראין און אוראין.

עס זיינען ביי אונז פאראן אייניגע פעסימיסטען, וועלכע גלייבען נישט שטארק אין דיווען גרויסען פלאן. זיי האבען מורא פאר אייניגע שטערונגען וואס ליגען דא אין וועג. דיווע פעסימיסטען ווילען מיר פארזיכערען אז אלע שטערונגען, פאר-וועלכע זיי האבען מורא, וועלען מיט דער

צייט קענען באווייזען ווערען. מיר פון דעם צווייטען זייט פון דער ארבייט וואס שטע-לעך און מורא פאר דער צוקונפט. פאר-קעהרט, אלעס וועט אין דער צוקונפט זיין בעסער ווי אייניגע פון אונז שטעלען זיך עס פאר. עס איז אין באסטאן פאראן א סך ארבייט צו טאן אויף דעם פלעך פון ארגאניזאציע ארבייט און עס איז אונ-זער איבערזייגונג אז מיט פאראייניגטע אלע ענערגיעס עלעמענטען און אויסנ-זענדיג זיי אויף צו ארגאניזירען די נאך-נישט פאראייניגטע, וואלטען אונז ווערען רייכען רייכער געווארען מיט פילע הונדערטער מיטגלידער.

צום שלום וויל איך אויפמערקזאם מא-כען אלע מעמבערס פון דער אינטערנע-שאנאל, אז מיר לעבען יעצט אין א צייט ווען עס פארערט זיך איינציג-מיר זיינען ארומגערינגעלט פונ'ם שונא-פון די ארגאניזירטע ארבייטער, וועמענס ארבייט עס איז אונז צו דערשטיקען. אין אזא צייט טארען מיר נישט שטעהן פון דער ווייטענס איינער פון צווייטען, נאך מיר מווען קאנצענטרירען אלע קרעפטען צוריק-צושליידערען יעדען פארווארט אונז אויף דאס מינסטע אפצושטאנען. מיר מווען ווייזען אונזערע באלעבאסטיס אז מיט ארויסמופען פון שטארק פארע מיט ארגא-ניזירען קאנפארייטאנס, קענען זיי אונז נישט אפשרעקען, נאך פארקעהרט, אויב מיר האבען זיך ביי יעצט געקענט ערלוי-בען צו זיין גלייכגילטיג, וועלען מיר יעצט אויספירן אנהויבען ארבייטען, אום אויפ-צובויען א פילע שטארקערע, א פילע אר-בייטספעהיגערע יוניאן אין באסטאן, א יו-ניאן וואס זאל אימער שטעהן אויף דער וואך פון קענען צוריקשליידערען יעדען פארווארט פון שונא.

אלוה, פריינד, קומט צו דער קאנסעקענץ מיט דעם איינציגען נעדאנק פאר א פאר-ברודערונג פון אלע לאקאלס אין באס-טאן, און מיר וויינען אייך גלייב אין אייער אונטערנעמונג.

וואס טוט זיך אין ריפער מאכער יוניאן לאק. 17?

אונטער אונזעלכע אומשטענדען, לייגט זיך אויס'ן שכל, האבען די מאנופעסטור-רערס געדארפט מקריב זיין אביסל פון זייערע געשוואלענע פראפאגאנדען און דער-מיט אנהאלטען די קויפערס פון קליידער-דורך אזא שריט וואלטען אויך די ארביי-טער געהאט וואס צו טאן. אבער די בעל-בתיים, ווי עס ווייזט אויס קענען זיך שוין מער נישט פארניגען צו טאן ביזנעס אויף א גארמאלען באזיס פון פראפאגאנדע. זיינען זיי דערפאר געגאנגען און האבען באשא-דען א געקויפטעסלעכע סלעק. מען האט אויפגעהערט מאנופעסטורען וואס און פון מען האט אויפגעהערט שניידען אר-בייט, מיט דער האפענונג אז מיט דויער געקויפטעסלעכע פארקלערונגען זאל אונז נישט ווערען א פארנעמען. דער נאכפאלגער, און מיט א פארנעמען ערטרער נאכפאלגער וועלען זיך הויבען די פרייזען, און אין הוי-כע פרייזען וועלען שטייגען די פראפאגא-נדעס, און איז די ערקלערונג פון דעפארמאציע און דושאניס, וועלכער זאגט צו אנטפאנגען קרימינעלע פראצע-סען געגען די שולדיגע.

אס מיט דויער ערקלערונג האט גע-פלאצט ווי א זייערע בלאז די נאנצע הי-פאקריטישע געשרייען און די מאנופעס-טורערס ווענען דעם הימעל-שרייענדיגן בוגא פון "אנדרעוואקשאן". יעדען מאך ווען מיר פלענען קומען פאר א הע-כערונג אין ווידעוועס, פלענען מיר קרי-גען דעם זעלבען אונפארשעהמטען ענט-פער — אנדרעוואקשאן. אלע מאך פלענען מיר קריגען דויעלכע קראקאדיל-לען טרעהען, — דאס פובליקום וועט נישט קענען אויסהאלטען אזא שווערע לאסט, ווי א פאר דאלער א וואך מער פאר דעם ארימען ארבייטער. צו דעוועלכער צייט זיינען דיווע "רעטער" פון ווערטען פוב-ליקום, אנטענאנען מיט וויער אונ-זען ברעמנוט'דיגע ארבייט פון צווען און פליקען און רייסען שטיקער פון דעם ארי-מען עולם. געוואלד, וואס איז דאס פאר-א גאנץ פאראמטע וועלכע!

וואס האט אבער פאסירט מיט דעם "אומבארעמעהעריגען" ארבייטער? וואס איז איהם געבליבען פון די אלע גאלדע-נע צייטען? גארנישט, סלעק, סלעק און ווייטער סלעק. ארימקייט, עלענר, דחשות, נויט, הונגע, זארגען, לידען, שרעק, דאס איז זיין באלוינונג. ער איז געווען און איז געבליבען צווישען די מיטל-שטייגער. אין דער "ביז" איז ער פארשריען געווא-רען אלס פוילענער, און די סלעק, קוקט מען זיך אויף איהם נישט אום. דער וויל-דער געיעט נאך פראפאגאנדעס און ווי נע-ווען און דער ארבייטער איז אלץ דער אומגליקליכער שפיעלצייג אין די הענט פון די הויפט-שניידער.

ביז ווי לאנג, פרעגט זיך, וועט דעם ארבייטער געדולד אנהאלטען? די איינציגע רעזאנע געגען סלעק איז — ארבייט. די איינציגע וואס קענען גע-בען ארבייט זיינען די ארבייטסגעבער. די ארבייטער וועלען דערפאר, אין דער צוקונפט, מוזען שיקען מער אויפמערק-זאמקייט, מוזען א גאנצערמאס פאסירט. ס'וועט זיין פאר ארבייטער-הויפט-אויס-ווייזען.

מיטינג פון עקו. באארד פון לאקאל 25

א יעצונג פון דעם עקו. באארד פון דער ווייטס און דרעס מאכער יוניאן לאק. 25 איז אפגעהאלטען געווארען דענסטאג ווענעט דעם 27טען דזשוליי. ב. ס. פאר-בער אלס שטערמאן.

שוועסטער דזשעני מאטיס, סעקרע-טער פון דער יוניאן קאמיטע, גיט אן אז באריכט וועלען דער סעמינאריס פון דער יוניאן קאמיטע, און אויף דער רעקאמפ-ענציע פון דער קאמיטע בשליסן די עקו. ב. ווי צו באשלאסענען צו שטיי-גערען א צוויי טאגליכע באזוך פאר דעם ווייטערען פון אום צו שטען געלד פאר דער יוניאן האט.

עס ווערען אויסגעהערט רעפארטס פון פארשידענע קאמיטעס. די קאמיטע קאמיטע באריכטעט פון די לעצטע דריי מיטינגען, דעם 26טען דזשוליי, דעם 10טען און 20טען דזשוליי. די רע-פארטס ווערען פון'ם עקו. ב. פארהאט דעלעט.

שוועסטער קאמפארט, סעקרעטער פון דער שטאט דעלעגאציע, קערענשאפט, באריכטעט פון'ם עקו. ב. די פאגערע-רעקאמפאציעס פון די שטאט דעלעגאציע, דאס די קאמיטע אין שטענענעם וואל קרי-גען אלע נויטיגע הילפע פון דער עקו. ב. און אפישערס ביי אונזענען מיט דעם קאמפאני און פארמוצען מיט וויער אר-בייט וואס איז פאר א צייט אונטערברא-כען געווארען צוליב סלעק אין דער איי-נציג דוסטריע, די מענערשערס וואלען אויפ-געשטערט ווערען צו רופען צוויי פילע שטאטישע ווי נור מעגליך, אינסטרוק-ציעס וואל פארויסגעגעבען ווערען צו די ביי-נעס איידרשענעס און שטאט מיטינג אטענ-דענס וואלען זעהען דאס דעלעגאציע ווא-לען ערוועהלט ווערען אין יעדען איינעם שאפ. די רעקאמפאציעס פון די שאפ-דעלעגאציע ווערט פון'ם עקו. באארד גוט געהייסען.

עס ווערט אויסגענומען דער באריכט פון דער פראגאנדע און רעליעף קאמיטע, און וויער רעפארט ווערט פון'ם עקו. ב. פאר-האנדעלט. עס ווערט אויך אויף וויער רע-קאמפאציע באשלאסען ביזנעסטייערען 25 דאלער פאר דעם פאגער פאר דעם סא-שעליסט ערוויי, א וועכענטליכער שוואכ-וואס ווערט ארויסגעגעבען פאר אויפסקל-ענעס צוועקען.

עס ווערט אויסגעהערט די רעפארטס פון'ם באארד און דירעקטארס פון די לעצטע צוויי מיטינגען פון דעם 17טען און 28טען דזשוליי. אין די ביידע רעפארטס ווערט באשראכען פארשידענע טרייד פראבלעמען. די איצטיגע סיטואציע פון דער אינדוסטריע, אויך די האנדלונג פון דעם באארד און דירעקטארס וואס הא-בען געמאכט פארשידענע באשלוסען בנוגע פארשידענע שטעפער, ווי די סיטואציע דעם קאמפא. ג. מ. פיערמאנט, ניו פארט קאמפאס קאמפא. און נאך אנדערע שט-פער. די רעפארטס פון'ם באארד און די רעקארטס ווערט פון'ם עקו. ב. פארהאט דעלעט און גוט געהייסען.

די 5ער קאמיטע וואס איז ערוועהלט געווארען צו דעם לעצטען מיטינג פון'ם עקו. ב. צו קאנסעריוען מיט דער קאמ-יטע פון דעם דזשענעראל עקו. באארד צו קומען צו א דעפניטיווען באשלוס ווענען דעם ארגאניזאציע פלאן פון דער דזשענעראל עקו. באארד וואס האבען פארגעשלאגען צו צוטיילען לאקאל 25 אין א צאכל פאך-לאקאלען. די קאמיטע פון'ם עקו. ב. באריכטעט דאס זיי האבען שוין געהאט איין קאנסעקענץ מיט דער קאמ-יטע פון דזשענעראל עקו. באארד נור זיי זיינען נאך נישט געקומען צו קיין באשלוס. אויסגעהערט דויער באריכט באשלוס דער עקו. באארד וויר צוריקצושיקען די פאר-גע צוריק צו דער קאמיטע אויסצוארביי-טען א דעפניטיווען פלאן ווענען דער פארמירונג פון א דושאניס באארד אויך ווענען דער פארמירונג פון לאקאלס. די-זע קאמיטע איז אויסגעפארט צו בא-ריכטען נישט שפעטער ווי צו דעם נעקסטען מיטינג פון דער עקו. באארד.

י. שעהנעלעך, סעקרעטער.

ניכום סקיל פון ווידעוועס. זיי וועלען עס זיכער טאן אויך. יעצט וואלטען דער קאנסעראטיווער שאפ אריינגעקומען ווי געוואונשען. איז אבער די צורה, וואס נומע זאכען קומען קיין מאך נישט אין צייט.

די סטרייקס געגען האנויער און ארע-סטין, סטורין און היינעמאן, ל. גריי-בערג בראם, דזש. דזש. לודוויג און יו. און ס. אפעהיים, געהן נאך אן. די שט-פער זיינען אלע פוסט און קיין מעגלי-כע פוס געהט דארטען נישט אריין. יא — יעדען קאנסאט און דאנערשטאג זאנען דארטען די בעלי בתיים, מיט א שמש פון נאם אן דער ארבייט. אבער איין נאם ווייס אז דאס וועט זיי נישט העלפען. באצעהלט אייער דיווע און שטעט-מענס. יעצט פון מען האבען געלד. פאר-נעמט אויך נישט צו שטען אן די מיטינגען.

פרידא'ס גליבען

(א דראמא אין פער שטעטל)

פון שמואל דיקסער

(קאמפיוטער)

פער זאנען:

די ווייזער בערמאן — גיט קיין שערקענער
שויבער.
פרידא בערמאן — זיין פרוי.
ר' אהרן באסקין, חנה באסקין — פרוי
ד'ס עלטערע.
אברהם באסקין — זייער זון.
קלמל באסקין — זייער טאכטער.
הער לאנער — א טעאטער-מענשער.
שרעל לאנער — זיין טאכטער, א יונגע
הויפט-שויבער.
דאמסקי — א טעאטער-פריינד.
דער לענדלער פון דער הויז, וואו די
בערמאנ'ס וואוינען.
א שטוב פונ'ם זעלבן הויז.
ר' קונץ דער מלמד — ר' אהרן'ס פרוי.
צווייטער אקט.

(פארשטעלונג)

ב' ע' ר' מ' א' (עפענט האטמאן די פיהר,
בלייבט שטעטל אויפ'ן שוועל, אין האנט א
פאק ציטונגען, ער קוקט א וויילע אויף דער
פריי פון גליקליכע אויגען, ווארפט שוועל די
ציטונגען אויפ'ן שוועל, כאטש זי ארום,
פרידא (דריקט זי צו זיך, א קורצע פאוזע,
רעדט שטיל, איינגעשטעלט, באגייסטערט):
דער טעאטער איז איינער איבערגעפאקט,
אויף היינט שטענדיג און מארגען זיינען שוין
קייע טיטעס נישטא... מינוטע-ווייזע ראלט
זיך מיר, אז איך שלאף אין חלום... אדער
כ'יין גאר שיכור: כ'נעה און די נאכט
ארום מיר טאנצען און ס'וויילט זיך די גאנץ
צע שעה, גוטע וועלט צום הארצען צו
דריקען.
א' ב' ר' א' ש' (קוקט דורך די ציטונג-
געז).

פ' ר' ד' א' (פיהרט איהם צו דער שטאם).
ב' ע' ר' מ' א' (כ'פיהל שרעקליך
מיעד, ס'וואלט זיך געוואלט אוועקלייגען.
דו זאלסט זיצען ביי דער זייט, פלאנצט
מייע האר, עפעס שעה זינגען, אדער
שפיעלען... (צולאזט זיך), כ'האב גאר פאר
געסען אז דו קענסט נישט זינגען אדער
שפיעלען.
פ' ר' ד' א' (דו קוקסט אויס זעהר
בלייך, אפשר וואלטסטו זיך צוגעלענט און
איינגעשלאפען אביסעל? נו, זעמט זיך...
דאס שווערסטע האטסטו שוין אויפגעטאן.
(ביידע זענען זיך).

ב' ע' ר' מ' א' (יא, אבער נישט איך
אלליין האב עס אייפגעטאן, איך רעם בלוט
און וועל פון וועלכען ס'איז נעמאכט מיין
וועג צו דער בינה איז פאראנען אויך נישט
וועגנ' בלוט און טרעהערע דיינע און אבי
ראשעס... ווען מיינע כוחות פלענען אויס
געהן איך קאמף און כ'האב געפיהלט, אז
כ'קען שוין מעהר נישט אויסהאלטען, אז
כ'פאל — פלענסטו, פרידא, שטענדיג זיין
אויפ'ן פלאץ, פלענסטו ריין בלוט איז מיינע
אדערען איבערניסען, מיט ריין גלויבען
קיין הארץ איבערפליען און כ'בני ווידער
פאראויס מוסיג געגאנגען, ווידער גע-
קעמפט, ביז כ'האב געזינעט.
פ' ר' ד' א' (מיר האבען געגלייבט אין
דיר.

ב' ע' ר' מ' א' (און איהר זייט די
איינציגע אויף דער גאנצער וועלט געווען.
א' ב' ר' א' ש' (ווייזט אויף דער ציי-
פונג, וועלכע ער האלט אין האנט). פרידא,
דער באוואוסטער קריטיקער יאלען
שרייבט, אז די פיעסע וועט אויף אייביג
בלייבען אין אונזער דראמאטישער ליטע-
ראטור אלס א קלאסישע וואו און ער
האפט, אז אונזער נייער שטערע וועט נאך
לאנג שיינען אויף אונזער ליטערארישען
הימעל.
פ' ר' ד' א' (הור'ס איבער, גליקליך
שטובלענדיג), דער שטערע וועט נאך
לאנג שיינען אויף אונזער ליטערארישען
הימעל... (לאכט שטיל, צולענדענדיג ביידע
הענט צום הארצען).
ב' ע' ר' מ' א' (נעמט זי ארום, א פאוזע).
עס איז נאך א זאך פאראנען וואס מאכט
מיר גליקליך: דאס איז וואס כ'האב זיך
נישט אפגעגארט אין דער-מס. לאנער, איך
האב געכענט אלליין געזעהן זי וויינען,
שפיעלענדיג די הויפטראלע. זי איז געווען
פונקט ווי איך פלעג זי זעהן אין מיינע
טרויער שרייבערדיג... און אפשר נאך בע-
סער... אהם האט זיך מיר געזאכט, אז איך
זיין ביי מיין שרייב-טיש און חלום, און
כ'האב זיך מורא געהאט אויסצוכאפען...
נאך'ן פארשטעלונג איז זי צוגעגאנגען צו
מיר, די האנט מיר געגעבען, קיין איינציג
ווארט נישט אויסגערעדט, בלויז געקוקט מיר
אין די אויגען...
א' ב' ר' א' ש' (וואס פאר א איידעלע
נשמה זי דארף זיין!)
פ' ר' ד' א' (ווי דאנקבאר איך בין
איהר...
ב' ע' ר' מ' א' (כ'האב געהאט פארנעמען:
נלייך נאך'ן פארשטעלונג קומען שווער
שריף מס. לאנער מיט'ן פאטער און
אפער נאך איינער.

האטסטו מיר גלייך נישט געזאגט? איך הווי
איך דאך אזא איבערקערעניש!
ב' ע' ר' מ' א' (האלט זי אפ): זאל שוין
אזוי זיין. די צווייטע וואנד וועלען מיר
זיך שוין דא נישט געפינען.
א' ב' ר' א' ש' (א שארף די צוויי קליינע
צימערלעך.
ב' ע' ר' מ' א' (דו, אברהם, וועסט
אצינד מוזען האבען א ליכטיגען צימער
אויף צו לערנען איצט אין נעקומען ריין
ציט אויף צו ענדיגען קופער יונגאן.
צוזאמען האבען מיר די שווערסטע טעג
דורכגעמאכט, צוזאמען וועלען מיר זיך
אויך מיט'ן גליק טיילען.
א' ב' ר' א' ש' (צופרידען, עפואס פאר-
שעהט). איך קען ארבייטען... ס'איז נישט
אזוי זיך צום איילען.
ב' ע' ר' מ' א' (נארישקייטען) און
קיין קוכער וועסטו שוין ביי מיר אויך
מעהר נישט זיין, וועסטו מוזען אויסגעבען
דיינע צופעליגע סופס מיט'ן טעם פון גע-
בראטענס, און ראסעלס מיט'ן טעם פון גע-
רויכערע פיש.
א' ב' ר' א' ש' (זעהסט, פרידא, ער
לאכט שוין אויס מיינע מאכלים, און איך
פלעג אזוי שווער ארבייטען.
פ' ר' ד' א' (מעגליכע אונדזראנקבאר
קייט... ווייסט דאך, ברודער, אזוי איז שוין
די וועלט.
(מען קלאפט).
א' ב' ר' א' ש' (קאם אין)
(מס. לאנער קומט אריין, נאך איהר דער
פאטער מיט בלומען אין האנט, דערנאך דאך
סקי. בערמאן געהט זיין אנטקעגען. פרידא
שטעלט זיך אויף).
א' ב' ר' א' ש' (אפגעשט שווער). נו, מיר, לוי-
טעראט, איהר האט זיך שוין אביסעל צו
הויר פארקליבען.
ד' א' ר' מ' א' (וואס העכער צום הימעל,
אלץ לויכטער שטאט זיך.
ב' ע' ר' מ' א' (שטעלט פאר) דאס איז
מיין פרוי און איהר ברודער... דאס איז מיר.
לאנער, מיין דירעקטאר, מס. לאנער די
העלדין פון מיין דראמא, מיר דארסקי —
א טעאטער פריינד.
(אלע פארנייגען זיך, העללש, האלד-ווי-
דו. מס. לאנער קוקט זיך אונטערגעקוקט אויך
אין פרידא'ן).
פ' ר' ד' א' (אביסעל צומישט). ס'איז
מיר זעהר אנגענעם... (זי און אברהם רי-
קען צו שוועלען).
ד' א' ר' מ' א' (כ'קען אייך זאגען,
מס. בערמאן, איהר דארפט שטאלצירען
מיט אייער מאן!
פ' ר' ד' א' (איך שטאלציר מיט איהם,
שוין זעהר לאנג.
(אלע זענען זיך).
א' ב' ר' א' ש' (גוט איבער בערמאנען די
בלומען). דאס האט מיין טאכטער אייך
געקויפט.
ב' ע' ר' מ' א' (צו מוס לאנער). איך
דאנק אייך. (גוט איבער די בלומען צו אבי-
ראש'ן, וועלכער שטעלט זיך אריין אין א
גלאז).

א' ב' ר' א' ש' (אצינד, קינדער, וועל איך
אייך זאגען, אז ביסלעכווייז פאנג איך
שוין אויך אלליין אן צו באגרייפען. אז די
פיעסע איז טאקע א גוטע, אבער דעם אמת
גערעדט, איז זי שוין געלענען אויף מיין
דעסק א פארטיגע צוריקגעשיקט צו ווע-
רען. נאך מיין מיינונג און מיין מענע-
דזשער איז עס גאר קיין פיעסע נישט גע-
ווען. קיין ריכטיג-פערעהליכער קאמיון,
קיין טויטער אויפ'ן סטודיש מיט הארץ-
רייסענדיג שטארקע מאמענטען, קיין ברע-
קעל לערעלע, קיין פיעסעל טענעל... און
ווען ס'מאכט זיך נישט, אז זי (ווייזט אויף
דער שטאטער) זאל נאך עפעס אריינקומען
אין מיין אפיס, און, שטעהענדיג ביים
דעסק, האט זי א געהע נעמט די פיעסע,
אריינגעקוקט און זיך גלייך פאראינטער-
סירט. זי האט זי אהיים גענומען, דורכ-
געלענען און אויף מארגען, מיר בערמאן,
האב איך נישט ווילענדיג געמוזט שיקען
נאך אייך און קויפען די פיעסע.
ב' ע' ר' מ' א' (קוקט אויף מוס לאנער
מיט א דאנקבאר בליק).
פ' ר' ד' א' (איך דאנק אייך מיט
לאנער.
א' ב' ר' א' ש' (כאטש איין מבין צוויי-
שען אזוי פיעל...
א' ב' ר' א' ש' (לאכט) פערד, ווילט איהר
זאגען? איך מענט ענדיגען, יונגעס מאן.
כ'וועל זיך נישט באלירדיגען.
ד' א' ר' מ' א' (לאכט). צו וואס ענדי-
גען, ווען ס'איז זעלבסטפארשטענדליך?
מיט א' ב' ר' א' ש' (וויפיעל מיר זא-
לען נישט רעדען, וועלען מיר סאי ווי סאי
נישט ארויסזאגען וואס מיר פיהלען. איך
גלויב, אז מיט מיר בערמאנ'ס פיעסע
פאנגט זיך אן א נייער בלאט אויף אונזער
ביהנע. און איך שטאלציר וואס מיר האט
כאנליקט איהם שרייב-הימעלען.
ב' ע' ר' מ' א' (איך דאנק אייך מיט
לאנער, כ'לחן מיר איך באהערשט, עס
ד' א' ר' מ' א' (יידען זאלען ליידען

א גרויסען חלק פון מיין ערפאלג קומט
אויך מיין פרוי און איהר ברודער, וועלכע
האבען די גאנצע צייט געגלייבט אין מיר
און מיר אונטערגעזאלטען אין די שווער-
סטע מאמענטען.
א' ב' ר' א' ש' (צו פרידא'ן). איך האב, אז
פון איינער אן וועלען שוין אלע שווערדיג-
קייטען אין מאטעריעלען זיין זיין פאר
אייך פאראיבער.
ד' א' ר' מ' א' (קוקט זיך ארום). וואס
פאר א פראגע!
מיט א' ב' ר' א' ש' (וועלל, אונטער-
צוהאלטען א טאלאנט אין שווערע צייטען
איז זעהר א גוטע און דאנקבארע זאך.
אבער נישט אפילו דער מינע-גרעכער,
וועלכער ציהט ארויס א קאסעטי-ען דיי-
מאנר פון דער ערד, אויך נישט דער וואס
שלייפט נאכהער אים זיין גלאז, קע-
נען זאגען, אז דאס האבען זיי באשאפען
דעם דיימאנר. דאנקבארקייט קומט בלויז
דער נאטור און ווען נישט איין דיימאנר
זיכער וואלט דעם שטיין א צווייטער גע-
ווען ארויסגעגראבען און גליקליך געווא-
רען.
פ' ר' ד' א' (לאזט אראפ דעם קאפ, א
קליינע פאוזע).
א' ב' ר' א' ש' (איהר זענט פאלקאמען
גערעכט, מיט לאנער, אבער קיינער, דאכט
זיך, פערטענדיגט נישט, אז ער האט עס
בערמאנ'ס טאלאנט באשאפען!
מיט א' ב' ר' א' ש' (כאטש זיך צוריק).
אה, איך מיינ, חלילה, קיינעם נישט צו בא-
ליידיגען... וואס כ'האב געוואלט זאגען
איז, אז מיר בערמאן וואלט אהן אונז אלע
מען זיך נאנץ גוט באגאנגען, עס וואלט
בלויז, אפשר אביסעל לענגער גענומען.
ווען נישט איך, צום ביישפיעל, וואלט א
צווייטע אקטריסע געוויס גליקליך געווען
איהם צו שפיעלען. (געהט צו).
מיר און בלייבט שטעטל בייס שרייב-טיש,
און אט דא, מיר, בערמאן, האט איהר, מו
הסתם, אייער דראמא געשריבען?
ב' ע' ר' מ' א' (געהט צו). יא, מיט
לאנער, ביי דעם מיט פלעג איך אפמאל
גאנצע נעכט פארברענגען, שרייבענדיג
איין דראמע נאך דער אנדערער, איין ער-
צהלונג נאך דער צווייטער. די דראמאס
האב איך געשראגען צו אייערע מענע-
דזשערס, צו די סטאר-אקטיארען, די ער-
צהלונגען געשיקט צו די רעדאקטערע.
די סטאר-אקטיארען פלענען געוועהנליך
אויסרעדען די ערשטע פאר בלעטלעך,
אדער איז גוטע פאל, דעם ערשטען אקט
און מאכען מיין גאנצע ארבייט צו נארינט.
איינציג פון מיינע ערצהלונגען פלעג מען
דרוקען, אבער א מעהרסטען פון זיי פלעג
דער ארימער ברעגער-טענער נאכהער מיר
זען טראגען צוריק.
מיט א' ב' ר' א' ש' (געהט פון פיש א
סאנסקריפט, בלעטערס איהם דורך).
א' ב' ר' א' ש' (זעהט איהר, נישט נאך
מיר זינדיגע זיינען אזוי, אפילו זיי, אונ-
זער קריטיקער און וועג-ווייזער זיינען
צייטען-ווייז אויך נישט בעסער.
ב' ע' ר' מ' א' (צום בארויערען מו-
זען, צוגעבען, אז טיילווייז איז עס אמת:
ליטעראטור איז דאס כפרה-היהנערל אין
פיעלע רעדאקציעס, א ליטערארישער רע-
דאקטאר קען זיין יעדער איינער פון די
מיטארכייטער.
א' ב' ר' א' ש' (זייט זיכער, אז אצינד,
ווען אייער פיעסע האט אזוי אויסגענומען,
וועלען זיי שוין דרוקען אלעס וואס איהר
וועט זיי אריינשיקען.
ד' א' ר' מ' א' (הא, איך צווייפעל נישט
אין דעם!
א' ב' ר' א' ש' (צופרידען). עס וואלט נישט
שלעכט געווען ווען איהר געהאט א וואוי-
נונג אביסעל געהאטער צום טעאטער.
פ' ר' ד' א' (די צווייטע וואנד רעכענען
איך עס צו טאן...
מיט א' ב' ר' א' ש' (געצויקט). אה, מיר,
בערמאן, ווי וואונדערליך שעהן דאס ער-
צהלונג איז געשריבען... ענטשולדיגט
וואס איך האב עס גענומען לעזען אהן
אייער ערלייבניש.
ב' ע' ר' מ' א' (געהט צו, גיט א קוק
אויפ'ן סאנסקריפט, צולאזט זיך). דאס ער-
צהלונג איז מיר דריי מאל צוריקגעשיקט
געווארען פון דריי פארשידענע רעדאק-
ציעס ביז ס'איז אפגעדריקט געווארען פון
א פיערטען מיט א צוויי וואכען צוריק.
פאר'ן ליטערארישען מבין פון דער ער-
שטער רעדאקציע איז עס געווען צו רויח,
נישט גערשטייט, פאר'ן צווייטע איז עס
געווען שוין צו טרוקען, איבערגעארבייט
און פאר'ן דריטען איז עס גלאס אזוי גע-
ווען שווארץ, נישט אויסגעהאלטען. דער
פיערטער, שוין דער רעדאקטאר אלליין,
וועמען כ'האב אויך, שפעטער, געלאזט זיין
סען ווענען די דריי מיינונגען, האט מיר
געענטפערט, אז די פריהערדיגע דריי דאר-
פער זיך מיט עטוואס אנדערש באשעפטי-
גען אבער נישט מיט קיין ליטעראטור, ווייל
דאס ערצהלונג איז, נאך זיין מיינונג, א
ליטערארישער שטיל.
ד' א' ר' מ' א' (יידען זאלען ליידען

פ' ר' ד' א' (לאזט אראפ דעם קאפ, א
קליינע פאוזע).
א' ב' ר' א' ש' (איהר זענט פאלקאמען
גערעכט, מיט לאנער, אבער קיינער, דאכט
זיך, פערטענדיגט נישט, אז ער האט עס
בערמאנ'ס טאלאנט באשאפען!
מיט א' ב' ר' א' ש' (כאטש זיך צוריק).
אה, איך מיינ, חלילה, קיינעם נישט צו בא-
ליידיגען... וואס כ'האב געוואלט זאגען
איז, אז מיר בערמאן וואלט אהן אונז אלע
מען זיך נאנץ גוט באגאנגען, עס וואלט
בלויז, אפשר אביסעל לענגער גענומען.
ווען נישט איך, צום ביישפיעל, וואלט א
צווייטע אקטריסע געוויס גליקליך געווען
איהם צו שפיעלען. (געהט צו).
מיר און בלייבט שטעטל בייס שרייב-טיש,
און אט דא, מיר, בערמאן, האט איהר, מו
הסתם, אייער דראמא געשריבען?
ב' ע' ר' מ' א' (געהט צו). יא, מיט
לאנער, ביי דעם מיט פלעג איך אפמאל
גאנצע נעכט פארברענגען, שרייבענדיג
איין דראמע נאך דער אנדערער, איין ער-
צהלונג נאך דער צווייטער. די דראמאס
האב איך געשראגען צו אייערע מענע-
דזשערס, צו די סטאר-אקטיארען, די ער-
צהלונגען געשיקט צו די רעדאקטערע.
די סטאר-אקטיארען פלענען געוועהנליך
אויסרעדען די ערשטע פאר בלעטלעך,
אדער איז גוטע פאל, דעם ערשטען אקט
און מאכען מיין גאנצע ארבייט צו נארינט.
איינציג פון מיינע ערצהלונגען פלעג מען
דרוקען, אבער א מעהרסטען פון זיי פלעג
דער ארימער ברעגער-טענער נאכהער מיר
זען טראגען צוריק.
מיט א' ב' ר' א' ש' (געהט פון פיש א
סאנסקריפט, בלעטערס איהם דורך).
א' ב' ר' א' ש' (זעהט איהר, נישט נאך
מיר זינדיגע זיינען אזוי, אפילו זיי, אונ-
זער קריטיקער און וועג-ווייזער זיינען
צייטען-ווייז אויך נישט בעסער.
ב' ע' ר' מ' א' (צום בארויערען מו-
זען, צוגעבען, אז טיילווייז איז עס אמת:
ליטעראטור איז דאס כפרה-היהנערל אין
פיעלע רעדאקציעס, א ליטערארישער רע-
דאקטאר קען זיין יעדער איינער פון די
מיטארכייטער.
א' ב' ר' א' ש' (זייט זיכער, אז אצינד,
ווען אייער פיעסע האט אזוי אויסגענומען,
וועלען זיי שוין דרוקען אלעס וואס איהר
וועט זיי אריינשיקען.
ד' א' ר' מ' א' (הא, איך צווייפעל נישט
אין דעם!
א' ב' ר' א' ש' (צופרידען). עס וואלט נישט
שלעכט געווען ווען איהר געהאט א וואוי-
נונג אביסעל געהאטער צום טעאטער.
פ' ר' ד' א' (די צווייטע וואנד רעכענען
איך עס צו טאן...
מיט א' ב' ר' א' ש' (געצויקט). אה, מיר,
בערמאן, ווי וואונדערליך שעהן דאס ער-
צהלונג איז געשריבען... ענטשולדיגט
וואס איך האב עס גענומען לעזען אהן
אייער ערלייבניש.
ב' ע' ר' מ' א' (געהט צו, גיט א קוק
אויפ'ן סאנסקריפט, צולאזט זיך). דאס ער-
צהלונג איז מיר דריי מאל צוריקגעשיקט
געווארען פון דריי פארשידענע רעדאק-
ציעס ביז ס'איז אפגעדריקט געווארען פון
א פיערטען מיט א צוויי וואכען צוריק.
פאר'ן ליטערארישען מבין פון דער ער-
שטער רעדאקציע איז עס געווען צו רויח,
נישט גערשטייט, פאר'ן צווייטע איז עס
געווען שוין צו טרוקען, איבערגעארבייט
און פאר'ן דריטען איז עס גלאס אזוי גע-
ווען שווארץ, נישט אויסגעהאלטען. דער
פיערטער, שוין דער רעדאקטאר אלליין,
וועמען כ'האב אויך, שפעטער, געלאזט זיין
סען ווענען די דריי מיינונגען, האט מיר
געענטפערט, אז די פריהערדיגע דריי דאר-
פער זיך מיט עטוואס אנדערש באשעפטי-
גען אבער נישט מיט קיין ליטעראטור, ווייל
דאס ערצהלונג איז, נאך זיין מיינונג, א
ליטערארישער שטיל.
ד' א' ר' מ' א' (יידען זאלען ליידען

פ' ר' ד' א' (לאזט אראפ דעם קאפ, א
קליינע פאוזע).
א' ב' ר' א' ש' (איהר זענט פאלקאמען
גערעכט, מיט לאנער, אבער קיינער, דאכט
זיך, פערטענדיגט נישט, אז ער האט עס
בערמאנ'ס טאלאנט באשאפען!
מיט א' ב' ר' א' ש' (כאטש זיך צוריק).
אה, איך מיינ, חלילה, קיינעם נישט צו בא-
ליידיגען... וואס כ'האב געוואלט זאגען
איז, אז מיר בערמאן וואלט אהן אונז אלע
מען זיך נאנץ גוט באגאנגען, עס וואלט
בלויז, אפשר אביסעל לענגער גענומען.
ווען נישט איך, צום ביישפיעל, וואלט א
צווייטע אקטריסע געוויס גליקליך געווען
איהם צו שפיעלען. (געהט צו).
מיר און בלייבט שטעטל בייס שרייב-טיש,
און אט דא, מיר, בערמאן, האט איהר, מו
הסתם, אייער דראמא געשריבען?
ב' ע' ר' מ' א' (געהט צו). יא, מיט
לאנער, ביי דעם מיט פלעג איך אפמאל
גאנצע נעכט פארברענגען, שרייבענדיג
איין דראמע נאך דער אנדערער, איין ער-
צהלונג נאך דער צווייטער. די דראמאס
האב איך געשראגען צו אייערע מענע-
דזשערס, צו די סטאר-אקטיארען, די ער-
צהלונגען געשיקט צו די רעדאקטערע.
די סטאר-אקטיארען פלענען געוועהנליך
אויסרעדען די ערשטע פאר בלעטלעך,
אדער איז גוטע פאל, דעם ערשטען אקט
און מאכען מיין גאנצע ארבייט צו נארינט.
איינציג פון מיינע ערצהלונגען פלעג מען
דרוקען, אבער א מעהרסטען פון זיי פלעג
דער ארימער ברעגער-טענער נאכהער מיר
זען טראגען צוריק.
מיט א' ב' ר' א' ש' (געהט פון פיש א
סאנסקריפט, בלעטערס איהם דורך).
א' ב' ר' א' ש' (זעהט איהר, נישט נאך
מיר זינדיגע זיינען אזוי, אפילו זיי, אונ-
זער קריטיקער און וועג-ווייזער זיינען
צייטען-ווייז אויך נישט בעסער.
ב' ע' ר' מ' א' (צום בארויערען מו-
זען, צוגעבען, אז טיילווייז איז עס אמת:
ליטעראטור איז דאס כפרה-היהנערל אין
פיעלע רעדאקציעס, א ליטערארישער רע-
דאקטאר קען זיין יעדער איינער פון די
מיטארכייטער.
א' ב' ר' א' ש' (זייט זיכער, אז אצינד,
ווען אייער פיעסע האט אזוי אויסגענומען,
וועלען זיי שוין דרוקען אלעס וואס איהר
וועט זיי אריינשיקען.
ד' א' ר' מ' א' (הא, איך צווייפעל נישט
אין דעם!
א' ב' ר' א' ש' (צופרידען). עס וואלט נישט
שלעכט געווען ווען איהר געהאט א וואוי-
נונג אביסעל געהאטער צום טעאטער.
פ' ר' ד' א' (די צווייטע וואנד רעכענען
איך עס צו טאן...
מיט א' ב' ר' א' ש' (געצויקט). אה, מיר,
בערמאן, ווי וואונדערליך שעהן דאס ער-
צהלונג איז געשריבען... ענטשולדיגט
וואס איך האב עס גענומען לעזען אהן
אייער ערלייבניש.
ב' ע' ר' מ' א' (געהט צו, גיט א קוק
אויפ'ן סאנסקריפט, צולאזט זיך). דאס ער-
צהלונג איז מיר דריי מאל צוריקגעשיקט
געווארען פון דריי פארשידענע רעדאק-
ציעס ביז ס'איז אפגעדריקט געווארען פון
א פיערטען מיט א צוויי וואכען צוריק.
פאר'ן ליטערארישען מבין פון דער ער-
שטער רעדאקציע איז עס געווען צו רויח,
נישט גערשטייט, פאר'ן צווייטע איז עס
געווען שוין צו טרוקען, איבערגעארבייט
און פאר'ן דריטען איז עס גלאס אזוי גע-
ווען שווארץ, נישט אויסגעהאלטען. דער
פיערטער, שוין דער רעדאקטאר אלליין,
וועמען כ'האב אויך, שפעטער, געלאזט זיין
סען ווענען די דריי מיינונגען, האט מיר
געענטפערט, אז די פריהערדיגע דריי דאר-
פער זיך מיט עטוואס אנדערש באשעפטי-
גען אבער נישט מיט קיין ליטעראטור, ווייל
דאס ערצהלונג איז, נאך זיין מיינונג, א
ליטערארישער שטיל.
ד' א' ר' מ' א' (יידען זאלען ליידען

פ' ר' ד' א' (לאזט אראפ דעם קאפ, א
קליינע פאוזע).
א' ב' ר' א' ש' (איהר זענט פאלקאמען
גערעכט, מיט לאנער, אבער קיינער, דאכט
זיך, פערטענדיגט נישט, אז ער האט עס
בערמאנ'ס טאלאנט באשאפען!
מיט א' ב' ר' א' ש' (כאטש זיך צוריק).
אה, איך מיינ, חלילה, קיינעם נישט צו בא-
ליידיגען... וואס כ'האב געוואלט זאגען
איז, אז מיר בערמאן וואלט אהן אונז אלע
מען זיך נאנץ גוט באגאנגען, עס וואלט
בלויז, אפשר אביסעל לענגער גענומען.
ווען נישט איך, צום ביישפיעל, וואלט א
צווייטע אקטריסע געוויס גליקליך געווען
איהם צו שפיעלען. (געהט צו).
מיר און בלייבט שטעטל בייס שרייב-טיש,
און אט דא, מיר, בערמאן, האט איהר, מו
הסתם, אייער דראמא געשריבען?
ב' ע' ר' מ' א' (געהט צו). יא, מיט
לאנער, ביי דעם מיט פלעג איך אפמאל
גאנצע נעכט פארברענגען, שרייבענדיג
איין דראמע נאך דער אנדערער, איין ער-
צהלונג נאך דער צווייטער. די דראמאס
האב איך געשראגען צו אייערע מענע-
דזשערס, צו די סטאר-אקטיארען, די

פון א. ק. רימז

הַבֶּעַז דִּיזַע פֿאַדערונגען ענטוואָפּט.
דעזענדאַל פֿטריק איז דאָן שרייבנדיג
עלן געוואָרען.

הינן חיות מ נועזות כשר פוריות

זיין פארשטענד פון די פענמאל לייכט
באריס קאפערניק, וועלכע פיהרט די
באנעט אומשטויט באוועגונג אין נאטור

ווי געפאלט אייך אזוי מיין ווייניגער
רעכענען, אזוי מיין גערעכטיגקייטן
שטענדיג ווי, האבען די קעמפייגערס פאר
געהאט אנגעפירט זייער סטריק און
ווי ס'וואלט נאך קיין סטרייט נישט געווען,
האט דארום דער דושיארש פערס ארויס
געגעבן אן אייביגע אינדושטאנשאן און
האט באשטימט א "מעסטער אין טשענ"
סערי" (א שלישי אנגעשטעלט פון גע-
ריכט) אויסצוהערן קאנעס אויף דע-
מעראשעס גענען דער יוניאן.
א "מעסטער אין טשענסערי" איז א
טייערער ביסען. געוועהנליך קאסט עס
ארום א הונדערט דאלער א טאג, — אלץ
אויף דער יוניאנס חשבון. די דעמערשעס
וואס ער וואלט באשטימט וואלט די יו-
ניאן דאן געמוזט באצאלען דריי מאל
אזוי פילע, אזוי געהט עס צו אין א פער-
דעראלען געריכט. ווען די יוניאן וואלט
פערלירט וואלט זי קורס כל געמוזט
זיילענען גרויסע באגריס, און די הוצאות
פון "מעסטער אין טשענסערי" וואלט
גען אנגענאמען יעדען טאג א חוץ די
אלע אנדערע אויסגאבען.
ווי מען האט געהערט האבען-די מא-
גאפערשטערעס זיך געקליבען פארערען א
הונדערט טויזענד דאלער דעמערשעס
וואס אויב עס וואלט באווייליגט געווארען,
וואלט עס געמיינט ארום דער הונדערט
טויזענד דאלער (ווי ערקלערט, זעט
דער אנגעקלאגער אין אזוינע פאלע אין
א פערדעראלער קאורט באשטראפט מיט א
דריי מאגליכע פסק דין). אן אפילע העכער
צו וואלט געקאסט איבער צעהן טויזענד
דאלער. — און דער רעזולטאט וואלט נאך
נישט געווען קיין געזיכערטער, די קאל מיין
קערס יוניאן איז נאך אלעמען א פאר-
העלטניסמעסיג קליינע ארגאניזאציע, און
איז ערשט דורכגעגאנגען עטליכע גרויסע
פעסעס. זי האט נישט געמאכט דיווידיע-
צופילע, און ווען די געלעגענהייט האט
זיך געמאכט צו סעטלען מיט דעם לאיער
פון די מאגאפערשטערעס האט די יוניאן
דאס געמוזט אננעמען. מען האט אלץ
געסעטעלט פאר ארום אכט טויזענד דא-
לער.
גראדע האט זיך אין דעם אריינגע-
מישט די קאנטעמפט קייסעס, אין די
פארהאנדלונגען האט מען דויע קייסעס
במעט אין גאנצען נישט באטראכט. נאך
אלעמען וואלטען נישט מעהר ווי א דריי אר-
בייטער געשטאנען אין געמאכט פארשיקט
צו ווערען אויף עטליכע מאגאנעס, און
אנאך די וואלטען מעגליך באפרייט גע-
ווארען, ווארום פרעזידענט זאנעצקי איז
געווען גרייט צו געהען די פולע פאר-
הערע.

**גאמפערס צו א סאנע
ווענע באפרייען פון**

די וואך איז באקאנט געמאכט גע-
ווארען דאס סעמיועל גאמפערס, פרעזי-
דענט פון דער אמעריקאן פערעריישאן
און לייבאר, האט אראנושירט א קאנפע-
רענץ מיט פאלמער', דעם אטאירג דויע-
נעראל, צו פארלאנגען אז דער דעפארט-
מענט און דושאסטיס זאל רעקאמאנדירען
פאר די דעזידענט ווילסאן, אז ער זאל ערקלעה-
רען אז אמנעסטיע פאר אלע פאליטישע
פירונגערס. נאך דער קאנווענציע פון
דער אמעריקאן פערעריישאן און לייבאר,
וואו עס איז אנגענומען געווארען א רע-
זאלוציע פאר אמנעסטיע, האט גאמפערס
גלייך צוגעטראפען צו דער ארבייט אום
דאס צו קריגען. פון ווהייט האוו האט
מען איהם געקאמט וויסען אז אום פרעזי-
דענט ווילסאן זאל קענען ערקלעהרען אז
אמנעסטיע איצט מוז עס פריהער קומען
דורך א רעקאמאנדאציע פון דעפארטמענט
און דושאסטיס.

גאמפערס האט געשריבען א בריעף
צו פאלמער' ווענען דעם און עס ווערט
ערווארטעט אז דער קאנפערענץ מיט דעם
דעפארטמענט און דושאסטיס וועט זיין
סעמערדע וואך, נאך דעם מיטגאב פונעם
עקספּוסיטיוו קאונסיל פון די אמעריקאן
פערעריישאן און לייבאר, וואס האט איצט
זייענע זיצונגען אין אטלאנטיק סיטי.
אלס פארשטעהער פון דער אמעריקאן פער-
דעריישאן און לייבאר וועלען צום קאנפע-
רענץ קומען סעמיועל גאמפערס און פרענק
מאריסאן, דער סעקרעטער. אנדער נאכער
פערס האט געשטימט נאך 6 ארבייטער
פיהרער צו זיין מיט זיי דארטען. די
געמען פון די וועלכע גאמפערס האט
פאקאנעט פאר ריווען קאנפערענץ וועלען
פארשטענליכט ווערען ווען מען וועט זיין
זיכער וועלכע טאג דער קאנפערענץ וועט
אנגעהאלטען ווערען. עס איז שוין אנדער
בעשטימט אז ביים קאנפערענץ וועלען
זיין פארשטעהער פון די סענאטאל לייבאר
באריס קאנפערענץ, וועלכע פיהרט די
גאנצע אמעריקאן באהענג אין גאנצען

א שריט נעהער צו פרייעדען

פון א. זעלדן

וויי, פון זיי וואס זיינען וועגן צו שטיין
פון א מער ווייניקער, א מער שטארק
פון איינפלוס, וועלכער וואלט געווען
און בעסער דערגרייכען דעם געוויינטלעכע
ציעל.

וויי, ווייניקער פונקט אין, דאס די פאך
צווישן שטייט פארטיי האט אזוי פיל גע-
טאן פאר די יוניאנס, און די יוניאנס מוז
ווען עס פיהלען, אלס ווער חוב צו שטיי-
מען און ארבייטען פאר די סאציאליסטישע
שע פארטיי, דאס איז א טענה פון א פאך
לייטשען, די דעמאקראטישע פארטיי, די
רעפובליקאנער פארטיי זאגן דאסעלבע:
מיר האבען פאר אייך געמאכט די און די
געביידע, איינגעפיהרט די און די רעפאר-
מען, איז ווי קענט איהר איצט ניט שטיי-
מען פאר אונז? מילא, צו די פאליטי-
שעס האבען מיר ניט, דערפאר זיינען זיי
דאך פאליטישעס, אבער, אז א סאציא-
ליסט וואלט ארויסקומען מיט א זעלבע
טענה אז עס, מילד גערעט, לעבערליך,
די סאציאליסטישע פארטיי, פארטיידי-
גענדיג די ארבייטער האט געטאן איהר
פליכט, פארלאנגען דערפאר א באלוינונג
קען זי ניט און טאר ניט, אויב דו זעלבע
יוניאנס, וואס די סאציאליסטישע האבען
געהאלפן אויפבויען, וואלען קומען צו דער
אייבערצייגונג, אז זיי קענען מער טאן
פאר זיך און פאר די ארבייטער-באווע-
גונג, גרינדענדיג אן אייגענע פארטיי, קען
זיי דערפאר די סאציאליסטישע פארטיי
ניט באשולדיגען, חלילה, אין אבסטייני-
קייט, אין אינדאנקבארקייט, און נאך
אזעלכע שמועות.

עס וואלט דא נאך אויך באמערקט ווער
דען, אז די סאציאליסטישע האבען אימער
געשטראפט די ארבייטער, ווארום זיי
האבען ניט קיין אייגענע סאציאליסטישע
פארטיי, און זיי קלאפען אין די טירען פון
די סאציאליסטישע פארטיי. נון איז
געקומען דער מאמענט, ווען די לאנגיער-
דיגע סאציאליסטישע פראפאגאנדע האט
געוויקלט, און די ארבייטער האבען זיך
אנגעהויבען בילדען אין א זעלבסטשטענ-
דיגע סאציאליסטישע פארטיי, קומען
פלוצלינג דו זעלבע סאציאליסטען, און
מאכען א ליארט, דאס מען וויל מיט זיי
קאמפארירען...

וואס אנבאטרעפט די לשון הרע אויף
דעם פרעזידענט און ווייטער-פארענדע-
קאנדידאט פון דער ארבייטער-פארטיי,
מיט וועלכע געמאכט פייגענבוים באנוצט
זיך פאר זיין אייגנעם פאר די סאציא-
ליסטישע פארטיי, דאס איז שוין נאך
ניט שעה, און מיר האלטען עס פאר אונ-
טער אונזער ווידער, צו ענטפערען אויף
דעם, ווי מיר דענקען, עס איז געווען אונ-
טער דער ווידער פון וויליאם פייגענבוים,
אלס פובליסיטי-דירעקטאר פון דער סא-
ציאליסטישער פארטיי, צו געברויכען די
דאזיגע מעטאדען.
נאך איין ווארט, אויב גען. פייגענ-
בוים האט געדונגען פון אונזער נאמיט,
אז מיר האבען געמיינט צו שאדען דעם
ערפאלג פון דעם סאציאליסטישען טיסקעט
אין דעם קומענדיגן קעמפיין, האט ער אין
גאנצען מיספארשטאנען אונז. ניט ווער
גייער, ווי ער, ווינשען מיר די מעגליכסטע
העכסטע צאחל שטימען פאר די סאציא-
ליסטישע פארטיי, איבערהויפט פאר איהר
פרעזידענטקאנדידאט, און דאן פאר
די קאנגרעסלייט און אסעמבלימען
און דאס איז נויטיג, אום צו מאכען וואס
בולטער, וואס שטארקער דעם פראטעסט
געגן די מינסטער-רעאקציע אין אמע-
ריקא, צו דערזעלבער צייט מיינען מיר, אז
אויך אט די נייע ארבייטער-פארטיי איז
דער אויסזאקס פון דעם גרויסען אלץ
מער וואסגענדען פראטעסט, און מיר
וועלען זיך פיהלען ניט אויף א האר גע-
ערנערט, ווען א מיליאן שטימען וועט
קריגען דעם, און נאך א מיליאן שטי-
מען פאר מער וועט קריגען די ארביי-
טער-פארטיי, פאר אונז וועלען די שטי-
מען האבען דו זעלבע באדייטונג, צי זיי
וועלען דאס מאל אפגעגעבען ווערען פאר
די סאציאליסטישע פארטיי, צי פאר די
ארבייטער-פארטיי, ווארייט, ווי שוין גע-
זאגט, מיר זעהן ניט אין דער ארבייטער-
פארטיי א קאנקורענץ צו דער סאציאליס-
טישער פארטיי, מיר זעהן אין איהר א
פערוד פאר עטוואס נייעס, וואס וואלט
הויכשטענס די פראגרעסיווע באוועגונג
פון איהרע זענען דא אמת און ארייבער-
ען איהר וואס די ברויטע, גלייכע עפענט

True translation filed with the
Postmaster at New York City on
Aug. 6, 1920, as required by the Act
of Congress approved Oct. 6th, 1917,
known as the "Trading with the
Enemy Act."

די פאלשטענדיגע פאליטישע מיליטערי-
שע גידעראגע און דער פאקט וואס די
סאציאליסטישע רעגירונג האט אנגענומען דעם
פאליטישען פארלאן פאר א וואפענשטיק-
שטאנד איז געווען א שריט נעהער צו
פרייעדען, אבער ניט מער ווי איין שריט.
וויפיל שריט די וועלט וועט נאך דארפן
מאכען אויפ'ן וועג פון צרות און אומגליק
בזוי ווי וועט דערגרייכען דעם ציעל פון א
דויערהאפטען פרייעדען קען מען נאך
איצט ניט אויסרעכענען.
עס איז נאך דערווייל א פראגע אויב
דאס פארשייבונג פון נאציאנאלען שטי-
וויניז און מיליטערישען אימפערעאליזם
פאליטישען שלאכטע וועט קענען אראפ-
שלינגען דעם ביטערען פיל פון דער מיי-
ליטערישער גידעראגע, וואס די באשע-
וויקעס וועלען זיכער איהר דערלאנגען אין
דער פארם פון זעהר שטרענגע וואפענ-
שטיילשאנצן באדינגונגען. עס איז מעג-
ליך אז די פוסטע נאח פון די פאליטישע
פאקט וועט זיי זיכער טרייבען צו נאציא-
נאלען זעלבסטמאך, איידער אונטערזא-
פען זיך צו ווערן ביטערען שיסאזל, עס
איז אויך מעגליך אז די הויפטמאכטע פון
די עליעס וואלען פראץ אלע זייערע
אפגעמליכע ארויסטערשונגען פאר פרייע-
דען בשתקא ווייטער ערמוגען די פאך
ליאקע צו ערשטען ווייטער, אבולאחל זייער
רע שאנסען אויף ערפאלג זיינען נול. האט
דאך מיליטערישע ערקלערט אסען אין פראנץ
צווישען סענאט, אז די ביטטיש-פראנצוי-
זישע מיסיע וואס איז אפגעפארען נאך
פאליען איז איינפארטירט געווארען צו טאן
ניט נאך דאס "מגליכע" צו העלפען פאר
לען אין איהר איצטער גויט, נאך אפילו
דאס "אומגעגליכע" — און דאס איממענע
ליכע אונטער די אומשטענדען קען מיינען
ווייטער פארשטענדען די מלחמה אין דער
האפנונג אז עפעס א זאך געשעהן און
רעטעווען פאליען, דאס הייסט, דאס איז
מיגע קאפיטאליסטישע, פאנעס-בא-הערש-
טע פאליען, פון פאלשטענדיגען אונטער-
נאנג.

אבער אפילו אנגענומען אז די פאלי-
שע שטאלצע פאנעס וועלען שכל האבען
כאטש אויף א וויילע זיך רעכענען מיט
דער וויקליכקייט; אנגענומען אויך אז
ענגלאנד און פראנקרייך האבען באמת
שוין אויסגעגעבען זייערע געהימע איי-
טראגען געגען דער סאציאליסטישער רעגירונג אין
פאליען; אויך אנגענומען אז אונטער די
איצטיגע אומשטענדען וועט די נייע פרייע-
דישע רעגירונג, וועלכע איז ניט פיל
בעסער פון דער אלטער, מאכען באמת
שליסען א פרייעדען אפמאך מיט דער
סאציאליסטישער רעגירונג — וועט אפילו דאן
דאס אויך זיין ניט מער ווי א יא-
ש ריז צו נעהער צו פרייעדען, דער
אמת'ער שלום וועט קומען ערשט דאן ווען
די וועלט וועט קענען שטעלן שטעלן מיט
דער רויסישער רעוואלוציע.

וויכטיג ווי די פאליטישע גידעראגע
זאל ניט זיין פאר דער ווייטערדיגער ענט-
וויקלונג פון די פאליטישען אלס א זעלבסט-
שטענדיג פאלק און פאר די צוקונפטדיגע
רויסיש-דייטשע באציהונגען און פאר די
באציהונגען פון רוסלאנד מיט איהרע

גרעניץ שטאטעס, דאך מען אבער ניט
פארשטען אז די פאליטישע אונטערזא-
רעסלאנד איז געווען ניט מער ווי אן
איינציג ריז צו נעמען אין דער לאנדער
רייחע מלחמות וואס די קאפיטאליסטישע
אימפעריאליסטישע וועלט האט אנגע-
פירט געגען רוסלאנד, אפמאכענדיג מיט
די טשעכא-סלאוואקען און פארשטענדיג
מיט מיליטערישע עקספעדיציעס אין סין
ביר און ארמאניעס, מיט קאמשיאס'ן,
דעניקין'ען און יודעניטש'ן. פאליען איז
געווען ניט מער ווי איין פיגור אין דעם
שאד-שפיעל צווישען דער עליעס ריפלא-
מאטישע מי דער רויסישער רעוואלוציע. די
פאליטישע אונטערזא איז געווען א געווא-
נטער שריט פון דער אלגעמליכער קאמפ-
רעוואלוציאנערער קאמליציע געגען רוס-
לאנד, דאס איז געווען דער ערשטער
פארזוך פון דער קאמליציע צו פארניכטען
די רויסישע סאציאליסטישע רעגירונג דורך אן
אנגריף פון דרויסען. דער פארזוך איז ניט
געלונגען, פונקט ווי די פרייערדיגע פאר-
זוכען אפצוגרייפען די סאציאליסטישע רעגירונג
פון אינוועניג דורך קאמשיאס'ן, דעני-
קי'ען און יודעניטש'ן, זיינען ניט געלונ-
גען. די פראגע איז אבער — איז דאס דער
לעצטער פארזוך?

ווארעם איהר א בליק אויף דעם שאך
ברעט זעהט איהר אז די קאמליציע האט
נאך פיגורען און זי איז נאך ווייט ניט
"מאט". עס איז נאך דא א גענעראל
וואנגעל אויף דעם האלבאינזל קרים.
עס איז נאך דא א רומעניען, טשעכא-
סלאוואקען, א ליטע, א פילאנא, א לאט-
וויא, אן ארמעניען, א גרוויא, אן אושער-
באידזשאן און נאך פילע אנדערע מדינות
און מדינה'לעך וואס זיינען פארמאכט
מיט ליב און לעבען ביי די קאפיטאליס-
טישע לענדער פון דער עליעס קאמליציע.
די צענוור לאזט ניט דורך גענוג אינסא-
מאציע מען זאל קענען באשטימען די ריכ-
טיגע פאליציע פון די לענדער, וואו זיי
שטעהען און וואס איז באמת זייער פאך-
טענישעלע קראפט. אויף אזוי פילע זעהט
אבער אויס צו זיין קלאר, אז וועניג-
סטענס א היבשער טייל פון די לענדער
דארפן בלויז באקומען א סיגנאל פון לאנד
דאן, פארזי, אדער וואשינגטאן און א
נייע מלחמה אין מזרח איראקא אדער
אין דעם נאעהענען מזרח פון אזיען זאל
אויסברעכען.

דער ביישפיעל פון פאליען איז דער
בעסטער באווייז פאר אס דער מעגליכ-
קייט.
מען דארף ניט פארנעמען אז פאליען
אלס א מדינה עקזיסטירט נאך וועניגער
ווי צוויי יאָהר, זינט דעם וואפענשטיק-
שטאנד מיט דייטשלאנד, און אין דעם
קורצען משך פון דער צייט פיהרט זי אן
שוין באלד א האלב יאָהר א מלחמה אויף
א גרויסען מאסשטאב מיט סאציאליסטישע רוס-
לאנד נאך דעם ווי דאס לאנד איז עטליכע
מאל עקאנאמיש חרוב געווארען אין פאר-
לויף פון דער וועלט מלחמה, פרייער פון
די רוסען און נאכהער פון די דייטשען.
ווי אויף איז דאס מעגליך געווען? —
נאך פשוט, פון דער פינאנציעלער און
מאטעריעלער הילף וואס די עליעס האבען
איהר געגעבען. אין די לעצטע צוויי יאָהר
איז די הויפט פראדוקציע אין פאליען כ-
שטאנען אן שניידען איד'ישע
כע דא. זאנעס האט פאליען געלעבט
אויף דאס וואס די עליעס האבען איהר צו-
געשיקט און אויף די רעליעף געלערען פון
די פארשידענע פילאנאמאטישע געזעל-

די פאליטישע קאפיטאליסטישע קען נאך
דעריבער ניט דענען אלס א זיכערער בא-
ווייז אז דער שלום מיט רוסלאנד איז שוין
געוויכערט. עס איז אמת, אז די פאליטישע
גידעראגע קען דענען אלס ווארגונג פאר
די איבעריגע קליינע מדינות, צי זיי וועלען
אבער פון דער ווארגונג עפעס לערנען איז
א גאנץ אנדער פראגע. האט דאך פאליען
דאכט זיך, געקענט זיך לערנען א מסר פון
דער ערפאהרונג פון קאמשיאס און דעני-
קי'ען און פונדעסטוועגן האט זי עס ניט
געמאן. עס זעהט אויס, אלזא, אז אזוי
לאנג ווי עס וועלען זיך געפינען רעגיר-
ונגען און פרויטעס געזעלשאפטליכע
אונטערנעמענען וואס וועלען שטיצען
מיליטערישע אונטערנעמענען געגען דעם
וועמען רעגירונג, אזוי לאנג וועלען זיך
געפינען מיליטערישע און פאליטישע
אונטערנעמענען וואס וועלען זיך אונטער-
נעמען דאס צו טאן.
זיכער דערווייל איז, אז די פאליטישע
אונטערזא איז פאלשטענדיג דורכגעפאר-
לען אין די פאליטישע וועלען אסער זיך
אויסהיילען פון זייער "געשוואלענעם
קאפ" וועניגסטענס אויף עטליכע יאָהר.
זיכער איז אז נאך א שונא פון דער רוס-
שער רעוואלוציע איז באווייזט געווארען
— און אויף אזוי פילע, קען מען רעכענען
מיט זיכערהייט, איז די וועלט געזענען
צו פרייעדען.

שאפטען. טיילווייז אויך אויף דעם געלח-
וואס די אמעריקאנער אידען האבען גע-
שיקט צו זייערע קרובים אין פאליען.
צו דער מלחמה געגען דער סאציאליסטישע
רוסלאנד האט פאליען בייגעשטייערט ניט
מער ווי דעם קאנאנען פלייט, וואס
וואס איז אונטער דער מארענער וויסענ-
שאפטליכער קריגעס פיהרונג ווייט ניט
דער וויכטיגסטער טייל פון אן ארמיי.
פאליען האט אפילו ניט אייגענע אמוני-
ציאנס פארבריקען — דאס האט שוין די
פרייעריגע צארישע רעגירונג ניט דער-
לאזט. די מלחמה איז געפיהרט געווארען
מיט אמעריקאנער אוואטאנען, אסער-
ריקאנער און ענגלישע וואפען און אמוני-
ציע, פראנצויזישע אפציערען און אינס-
טראקטארס און הויפטזעכליך מיט אסער-
ריקאנער שפיץ. אונזער דזשיאנס וויס-
טרייטשען קאמיטע איז אויך געווען אין
דער צייט פון דעם פאליטישען מארשא-
אויף קיעו א טייל פון דער אסערנאנט-
סטאט פון דער פאליטישער ארמיי. די אגע-
נטען פון דער דזשיאנט ריסטרייטשען קא-
מיטע זיינען געגאנגען גלייך מיט דער פוי-
לישער ארמיי און פלענען בריינגען שפיץ,
מעריצינען און אנדערע זאכען פאר דער
באסעקערונג פון די שטעט וואס די פוי-
לישע ארמיי פלעגט פארנעמען. אזוי איז
געווען געמערקט אין די אפציעלע דעפער-
שען פון ווארשא.

נו, דאס וואס איז מעגליך געווען צו
טאן מיט פאליען וועט אויך מעגליך זיין
צו טאן מיט רומעניען, אונגארן, אדער
פילאנא. דער פאקט וואס די לענדער
האבען זיך נאך ביז איצט ניט אריינגע-
לאזט אין מיליטערישע אונטערנעמען אין
טייער רוסלאנד איז נאך קיין באווייז ניט.
דאס איז געווען ניט דערפאר וואס זיי
האבען ניט געוואלט, נאך דערפאר וואס
די קאמפארירעוואלוציאנערען אלגעמליכע
קאמליציע האט עס ניט געמונען פאר נוי-
טיג. דער אמת איז, אז אין די אויבערדער-
מאכטע לענדער שטעהען ביים דוידען די
ערנסטע אונטערנעמען וואס וועלען שרי-
קען זייערע פעלקער אין די אומגעלומ-
פערסטעס, אומזיניגסטע אונטערנעמען אויב
זיי וועלען זעהן א שט קעל בענעפיט פאר
זיך אליין.

נעהמען מיר צום ביישפיעל רומעניען.
עס איז אמת, אז רומעניען האט געליטען
א גרויסע מפלה פון דער האנד פון די
דייטשען אין דער צייט פון דער וועלט
מלחמה, אבער דאך איז זי ניט מער חרוב
געווארען עקאנאמיש ווי פאליען. שטעלט
אויך פאר אז די וואשינגטאנער ארמייניס-
טראציע וואלט טרענענדיק קיין רומעניען
די אמעריקאנער לוסט פלייער וואס האבען
ארויסגעצויגט אזעלכע גבורות אין אר-
קאניע, אז זי זאל געבען רומעניען דאס
"פארבליבענע אמעריקאנער אמוניציע",
אין איראקא, אז איראקא דעם זאל זי
פארשפערעכען פינאנציעלע און מאראלע
הילף; שטעלט זיך אויך פאר, אז ענגלאנד
זאל שיקען אמוניציע און אביסעל געלט,
פראנקרייך זאל שיקען אפציערען און איי-
סטראקטארס און איהר מענטשן שוין זיין זיי
כער, אז אויף מארען וועט רומעניען של-
סען אן אפמאך מיט פעטלארא'ך אדער
מאכנא'ן און וועט געפינען ביי זיך אין
דער היים גענוג קאנאנען-פלייש ארויסצו-
שיקען, באפרייען אוקראינע פון די פרעם-
דע אריינגרינגער.

דאס זעלבע קען אויך פאסירען מיט
פילאנא. גענעראל מאנערהייט לעבט נאך,
דאנקען דעם השי"ת, און ווי עס ווערט
געמערקט שטעהט ער אין גאנץ נאעהענט
באציהונגען מיט די דיפלאמאטען אין
לאנדאן.
די פאליטישע קאפיטאליסטישע קען נאך
דעריבער ניט דענען אלס א זיכערער בא-
ווייז אז דער שלום מיט רוסלאנד איז שוין
געוויכערט. עס איז אמת, אז די פאליטישע
גידעראגע קען דענען אלס ווארגונג פאר
די איבעריגע קליינע מדינות, צי זיי וועלען
אבער פון דער ווארגונג עפעס לערנען איז
א גאנץ אנדער פראגע. האט דאך פאליען
דאכט זיך, געקענט זיך לערנען א מסר פון
דער ערפאהרונג פון קאמשיאס און דעני-
קי'ען און פונדעסטוועגן האט זי עס ניט
געמאן. עס זעהט אויס, אלזא, אז אזוי
לאנג ווי עס וועלען זיך געפינען רעגיר-
ונגען און פרויטעס געזעלשאפטליכע
אונטערנעמענען וואס וועלען שטיצען
מיליטערישע אונטערנעמענען געגען דעם
וועמען רעגירונג, אזוי לאנג וועלען זיך
געפינען מיליטערישע און פאליטישע
אונטערנעמענען וואס וועלען זיך אונטער-
נעמען דאס צו טאן.
זיכער דערווייל איז, אז די פאליטישע
אונטערזא איז פאלשטענדיג דורכגעפאר-
לען אין די פאליטישע וועלען אסער זיך
אויסהיילען פון זייער "געשוואלענעם
קאפ" וועניגסטענס אויף עטליכע יאָהר.
זיכער איז אז נאך א שונא פון דער רוס-
שער רעוואלוציע איז באווייזט געווארען
— און אויף אזוי פילע, קען מען רעכענען
מיט זיכערהייט, איז די וועלט געזענען
צו פרייעדען.

און עס קוקען שטארק אויגען
וואנדלען אידען אין תכריכים
מיט א בליק, פארגליווערט, מוים;
און די טיעפע וואונדערן בלוטען.
פארבען די תכריכים רויט.
און א מויער-גנזן הערם זיך
מיט א יאמער דורך די לופט;
ערנעץ אויף א צווייג א גרינעם
זיצט דער שווארצער מוים און רומט...

GERECHTIGKEIT

A Jewish Labor Weekly
Published every Friday by the International Ladies' Garment Workers' Union
Office, 51 Union Square, New York, N. Y. Tel. Stuyvesant 4188
S. SCHLESINGER, President
S. YANOFFSKY, Editor
S. LIEBERMAN, Business Mgr.
Subscription price paid in advance, \$1.00 per year.

Vol. No. 82, New York, Friday, Aug. 6, 1920.
Entered as Second Class matter April 16, 1920, at the Postoffice at New York, N. Y., under the act of August 24, 1912.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 Act of October 3, 1917, authorized on January 25, 1919.

פון דערמאנער'ס נאציאנאלער ביכער

רעזינירען, און דאס האט, ווי מען האט
עס אין ענגליש, "פאר גור".

מאָרירס זיגמאן איז, לויט זיין אייגענעם
בערעכענונג, אן עקסטרעמע צענטראל-
ליסט. ער איז פאסט איבערצייגט אין דער
נייטווענדיגקייט פון קאנצענטרירען אלע
פונקציעס, אלע טעטיגקייטען אין איין
צענטער, אזוי, אז פון אים דעם צענטער זאל
לען עס אריינסקומען אלע שטראמען
וועלכע זאלען ווארעמען און באלייכטען
אלע טיילען, וואס בילדען מיט זיך
דעם צענטער. ער איז א צענטער פון דעם,
אז יעדער באזונדערער קערפער זאל האבן
בען זיין אייגענע ליכט, זיין אייגענע לע-
בען, זיין, זיין גאנצע לעבען און ווירקען
פון ער ציהען פון דעם צענטער, דער
דושיאנטי באהערד אליון מוז עס האבען
זיין גרויסע השפעה אויף אלע טיילען,
וועלכע בילדען איהם.

איז אין די ערשטע יאהרען, ווען דער
דושיאנטי באהערד האט געשפילט די רא-
לע פון בלויז אן ארגאניזירטע מאכט,
איבערקלאפנדיג די קאמאלע צו זייער
פולסטע אונטערנאמע, האט די ערשטע
קייט פון זיגמאן דעם דושיאנטי באהערד
באגעגענט וועגנע צענטער, אפילו, ווען ער
איז אמאל שוין אריבער די גרענעץ פון
די לאקאלע אונטערנאמע. עס איז
באטראכט געווארען בלויז אלס אן ענדע-
רוג אין פארם, אבער נישט אין סאמע תוך
פון דעם לעבען פון די פארשידענע לא-
קאלע אבער וואס ווייטער, ווייטער,
האט מאָרירס זיגמאן אלץ מעהר און מעהר
געפארט פאר דעם דושיאנטי באהערד
דאס סאמע לעבען פון די לאקאלע, נישט
חליקה, אז די לאקאלע זאלען זיך אין גאנצ-
ען אויספלייצען, אפציעל, אבער ער האט
געפארט, לויט דעם שטארקע פונקט פון
די לאקאלע, אז זיי זאלען בלייבען א פוס-
טער שאלאכע, דעם קערן פון וועלכען
דער דושיאנטי באהערד זאל איינשלינגען.

און אט דא האבען שוין די לאקאלע
אנגעהויבען זייער קאמפ פאר זייער לע-
בען.
פארשטעהט זיך, אז פון דעם שטארק-
פונקט פון מאָרירס זיגמאן האבען דא נישט
געקעמפט די לאקאלע, אלס אפגעקע, נור
זייערע מענערשטער, זייערע בעאמטע,
זייערע עמפלויעס, מאכען פון וועלכע
האבען בלויז כבוד, און אנדערע אי כבוד,
אי פונקט. מאָרירס זיגמאן, אלס קאנצע-
טירטער צענטראליסט, קען נאר אנדערש
נישט פארשטעהן די דאזיגע צענטראליסט
ווי אן אינטערעסע-גענערשאפט. עס זיי-
נען דא, לויט זיין מיינונג, אין די לא-
קאלע אייגענע פיהרער, וועמעס פערזענ-
ליכער אינטערעסעס זיי, אז זייערע לא-
קאלע זאלען בלייבען, עמפאנען זיי
כלומרשט אין נאמען פון זייערע לא-
קאלע פאר זייערע אייגענע פערזענליכע
אינטערעסעס.

מען זיין, אז אין טאנכע פעלע האט
מאָרירס זיגמאן רעכט. אין אלגעמיין,
אבער איז עס זעהר פאלש. יונגמאן, וואס
האבען יאהרענלענג געהאט זייער אייגע-
נעם לעבען, געפיהרט זייערע אייגענע א-
געלעגענהייטען, קענען נישט אויספארשטע-
לן זיך און זיך לאזען פארשלינגען פון איין
קערפערשאפט. זיי זיינען בארייט זיך
צו פארשידענע צוליב אלע געמיינע
אייגענע פערזענלעכע, מיט די אנדערע
קערפערשאפטען, וואס דאס איז דער פונ-
דאמענט פון דער דושיאנטי באהערד פון
דער קלאסישער יוניאן, אבער עס איז
גענען די נאטור, אז זיי זאלען זיך אויס-
לייזען און איבערנעבען צו דער אלגעמיי-
נער קערפערשאפט יעדע זייערע טעטיג-
קייטען, ווענען וועלכע זיי גלויבען, אז זיי
קענען זיי שוין גוט אויספיהרען, ווי די
אלגעמיינע קערפערשאפט, און וועלכע, זיי
פיהלען, זיינען די סאמע עסענץ פון זייער
לעבען.

ווי עס איז צו זעהען, האט מאָרירס
זיגמאן, לויט זיין אלגעמיינע איבערציי-
גונגע בכלל און לויט זיין קוק אויף די
אריינסקומענע באזונדענע פארט, אנדערש
נעקאנט האנדלען, ווי ער האט. אבער
פונקט אזוי האבען די דעלעגאטען פון דעם
דושיאנטי באהערד נישט געקאנט זיך און
פערווארפען דעם ווילען און אנדערע
פארשידענע פארשטענע פון מאָרירס זי-
גמאן. פון זייער שטארקע פונקט וואלט
זייער איינזיגליכע דערצו געווען גלייך
בארייכער מיט וועלכעס באהערד, מיט דער
וועלכעס באהערד פון די לאקאלע,
וועלכע בילדען עס מיט זיך דעם סאמע
עסענץ פון דער דושיאנטי באהערד.

מאָרירס זיגמאן און דער דושיאנטי
באהערד פון דער קלאסישער יוניאן.

איינער פון די גאנצן וועלטענע מענטשען,
מיט וועמען אונזער יודאקא האט אונז
צואמענגעפיהרט אין דער עמיניפאט
ליכער ארייט אין דער אריינטער באווע-
גונג, איז מאָרירס זיגמאן, געווענער מע-
נערשער פון דושיאנטי באהערד. אין איהם
זיינען פאראייניגט צוויי כחות, וועלכע
נעמען וועמען צואמען: דער כח צו רעג-
לען, צו רעגלען לאזיש, אויסצורעכען א
געדאנק ביי צו זיין ווייטסטער קאנצע-
טירטע; און דער כח פון ווילען. אט די
צוויי אייגענשאפטען האבען איהם גע-
מאכט צום אירעאלען מענערשער פון
דושיאנטי באהערד. א דאנק דיע צוויי
כחות האט ער אויסגעטאן רויזעס פאר
די קלאסישער יוניאן אין אלע איהרע
בראנשען אין ניו יארק פארט, און פאר
די קלאסישער יוניאן איבער'ן גאנצען
לאנד בכלל. א דאנק זיין פאסטען, איין
זערענס ווילען האט ער איינגעפיהרט
ארגאניזאציע, פלאנעסטיגקייט דארט, וואו עס
האט פרייער געהערשט כאאס. דער
דושיאנטי באהערד פון די קלאסישער יוניאן
נישט וואלט קיינמאל נישט פונקציאנירט
שווייגט און אזוי ווירקאם, ווען עס וואלט
איהם געמעהלט דער פאסערער מענש,
וואס האט געקאנט אין דעם נייטיגען מא-
פענט זיין שטארק, פאסט, ענטשלאסען,
און אימער קלאר געוואוסט, וואס ער האט
געוואלט.

ינגמאן'ס נאמען וועט אימער בלויז
בען פארבונדען מיט דער איינפיהרונג פון
וואך ארייט. דאס איז געווען געווען און
גרויסער, א וואונדערבארער אויסטאף, ווען
מען האלט אין זינען, אז אין אונזערע
נען די גענער פון וואך ארייט נישט גע-
ווען בלויז די קלאס מאנאפעסטאטער,
נור אויך, און פיליכט נאך מעהר, ווי די
פאנאפעסטאטער, די בעלי מלאכות, א
ענש, מיט עטוואס א שוואכערען ווילען,
אן איבערהויפט א מענש, וואס האט נור
זינען די מאנאפעסטאטע פאפולאריטעט,
אלס אדער זיך קיינמאל נישט אונטערגע-
קומען דאס אויסצופיהרען, אדער וואלט
עס באלד געלאזט פאלען, ווערענדיג ענט-
פאטיגט פון דער שטארקער גענערשאפט
פון די אייגענע ריהען. ינגמאן ווילען
אז אבער און דעם סארט, וואס ווערט
שטארקער, וואס מעהר שטערונגען ער בא-
געגענט. א חוץ דעם איז ער געווען איין
נער פון די וועניגע, וועלכע האבען פאר-
שטאנען, אז די קלאסישער יוניאן וועט
קיינמאל נישט שטעהן אויף א פאסטען בא-
דען שווייגט, ווי וואכען ארייט וועט
נישט איינפיהרען ווערען. און אט די
קלאסישער פון איבערצייגונג האט גע-
מאכט זיין ווילען נאך פאסטער, און ער
האט עס דורכגעפיהרט.

דאס איז אבער בלויז איין אינצידענט
פון זיין אלגעמיינער טעטיגקייט, אלס מע-
נערשער פון דעם דושיאנטי באהערד דורך
זיין ווילען. דורך זיין ענערגיע האט ער
אין דעם דושיאנטי באהערד אריינגעגעבן
א שטארקע אייגענע נשמה. דער דושיאנטי
באהערד איז געווארען מעהר, ווי א צווא-
געגענטעלעט גרופע פון די פארשידענע
דעלעגאטען פון די פארשידענע לאקאלע
וועמעס אויספאסט עס איז צו פיהרען די
געשעפטען פון אן אלגעמיינעם באהערד
פאר פון דער גאנצער יוניאן, נור עס איז
געווארען עטוואס גאנץ וועלכעס שטערנ-
געס. ער האט געקראכען זיין גאנץ אייגע-
נעם באהערד, זיין גאנץ אייגענעם, איין
דיווידעלען פנים.

מיט עטליכע מאנאטען צוריק האט
מאָרירס זיגמאן רעזינירט, אלס מענער-
שער פון דעם דושיאנטי באהערד. פאר
פילע יארען איז עס געווען אין אן איבער-
שענע און אי א שטערליכע שטיקעל
פיינע. ווענען האבען געקאנט זיך פאר-
שטעלען דעם דושיאנטי באהערד און
מאָרירס זיגמאן, אלס זיין גענעראלער
אבער דאך איז עס געווען ווירקליך א
פאסט. מאָרירס זיגמאן האט רעזינירט.
ער האט זיך ארויסגעווען נאך א גרוי-
סע אונטער שיער צווישען דעם מענער-
שער און דער גרויסער מאנאפעסטאט
פון דושיאנטי באהערד. פון דעם ווענען
האט זיך זיגמאן געלאזט איבערריידען צו
פארזינען נאך שטארק. ער האט פרויבירט,
און מען מען זיכער זיין, גאנץ און גע-
הערשט פרויבירט, זעהר דארט, וואו
די פיהרען זיך ווענען פרינציפ, דיין
און ווירקליך, אונטערגע-
ווען עס איז אן אדער אדער אדער אדער

נייטווענדיגקייט און א העכשטע לייזונג
דער דושיאנטי באהערד האט פון זיין וויל-
אויך קיין אנדער ברייח נישט געהאט, ווי
אונזערעמען די רעזינירען פון זיין
העכשטע לייזונג מענערשער, צו זעהען
ער האט, ער מוז האבען די פולסטע א-
טונג און לייכט, וועמעס גרויסע אויפט-
אונגען ער וועט קיינמאל נישט פארשטע-
לען וועמען ווייטער צו פאלען, וואלט
פון זיין שטארקע פונקט נעמליכע פאר-
טונג פון אלעס, וואס איז ביי אים דער-
גרייכט געווארען.

מיר האבען באטראכט פאר נייטיג צו
ערקלערען עס סיי צוליב מאָרירס זיגמאן,
און סיי צוליב דעם דושיאנטי באהערד, און
סיי צוליב די אינטערעסען פון אונזער
גאנצער אינטענסיטעט. וואלט מען נישט
מיינען, אז עס איז דא עפעס, "פאלי-
טיקס", אין דעם דושיאנטי זיין פון ווארט,
אין זיגמאן'ס רעזינירען. וואלט געמאכט
ווערען א סוף צו די נארישע קלאנגען, אז
זייער כחות האבען זיך צוואנגענומען
און געמאכט ענע פאר מאָרירס זיגמאן וויי-
טער צו ארייטען אין דעם דושיאנטי
באהערד; וואלט מען אויך נישט מיינען, אז
מאָרירס זיגמאן פארלאזט די ארייטער-
באוועגונג, ווייל ער געפינט נישט אין איהר
די געניגענע באלייגונג, מאָרירס זיגמאן
בלייבט מיט אונז, מיט דער ארייטער-
באוועגונג, קיין אנדער געדאנק איז איהם
קיינמאל נאר אין קאפ נישט געקומען. דער
דושיאנטי באהערד וועט טאן זיין ארייט-
זיין ביי אים, און וועט געניסען די פול-
טע פרייגשאפט און מיטוויקונג פון
מאָרירס זיגמאן. עס האט זיך קיין נאך נישט
געענדערט, ווי נור דאס, וואס אנשטאט
מאָרירס זיגמאן, וועט פון אים זיין און
זייער זיין דער מענערשער פון דושיאנטי
באהערד ישראל פיינבערג.

ישראל פיינבערג.

ער איז איינער פון די פאניסטע און
באנאכטעסטע פיהרער אין אונזער אר-
ט. זייער באוועגונג, דער שווייכער פון די
זייערע דערמאנט זיך אן איין געוויסען
פאל, וועלכער האט ארויסגעוויזען ביי צו
א גאנצן הויכען גראד די איבערצייגער-
קראפט פון דעם גאנצן אויסצורעכען
טען מענערשער פון דושיאנטי באהערד.
עס איז איינצוארעסען געווארען א גרויסער
מיטגליד אין קופער יוניאן ערב דעם לע-
טען סטרייט פאר וואך ארייט. די מיט-
טען רעדער פון דער רענעזאנץ פיל זיי-
נען געווען גענען וואך ארייט. יעדער פון
די פארטיידיגער פון שטייט ארייט איז
אויסגענומען געווארען מיט באנייטע-
רוג, בעת די וועניגע וועלכע האבען זיך
אנגענומען מיט מוט צו פארטיידיגען וואך
ארייט האט מען כמעט ווי נישט געלאזט
ריידען. עס האט אויסגעזעהן, אזוי ווי
ניינענצנטעל פון די פאראמעלטע קלאס
מאכער אין קופער יוניאן וואלטען געווען
גענען די איינפיהרונג און וואך ארייט.
און די פאראמלונג האט עס באדארפט
נעבען די ענטשיידונג אין דער פראגע
עס האט אלס אויסגעזעהן, אז דער גאנצ-
ער פארזוך איינצופיהרען די סיסטעם פון
וואך ארייט מוז ווערען צושטעלערט אן
די אייגענעסענע פאראורטיילע פון דער
גרויסער געדאנקעלעזער מאסע.

דאן האט גענומען דאס ווארט ישראל
פיינבערג. מיט א באגרינדעטער קלאר-
קייט און איינפאכקייט האט ער, גע-
נומען צוגלידערען אלע טענות פון זיינע
פארדערער. ער האט געדערט לאנג,
אבער קיינער האט נישט פארלאזען אין דער
צייט פון זיין רעדע דעם האל. און, ווען
נאך זיין רעדע איז די פראגע איבערגע-
גען געווארען צו אפשטימען, האבען ניי-
נענצנטעל פון די פאראמעלטע מיט ענ-
טוואוס געשטימט פאר וואך ארייט.
ישראל פיינבערג איז ווירקליך בא-
נאכט מיט א וועלטלעך רעדער-קראפט.
אבער דאס איז נישט אלעס. ער האט א
זעהר לאנגען קאפ, א קאפ, וואס דענקט,
ער האט א השגה, א זעהר וואריכע השגה,
וואס פיהלט. ער איז אליין ביי ימיני גע-
ווען אן ארייטער. ער וועט אים
ארויסגענומען פון שאם, אום צו פאר-
נעמען דעם אסט פון מענערשער פון
דעם דושיאנטי באהערד. ער איז דארום
אין איינער פון די, ארייטער-פיהרער,
וועלכע געדיינקען שוין נישט די צייט, ווען
זיי האבען געארבייט... ער איז איינער פון
די רענעזאנץ פיל. ווענען ווי ער פאר-
שטעהן און פיהלען אזוי די נייטיג און
פארדערונגען פון די בעלי מלאכות ווי ער,
און אויב נישט פון אלץ, איז ער געווען
אין דעם היינטיגן א ווירדיגער נאכפאלגער
פון מאָרירס זיגמאן, אלס מענערשער פון
דעם דושיאנטי באהערד.

ישראל פיינבערג איז נישט קיין פרעמד
דער אין דעם דושיאנטי באהערד. יאהרען
לנג איז ער געווען איינער פון די דלעך
נשטען פון זיין לאקאל (לאקאל 1) צום
דושיאנטי באהערד. דאן איז ער שוין א
היבער צייט דער טעטראן פונקט
דושיאנטי באהערד, אזוי, דאס זיין ערוועה
לונג צום מענערשער איז בלויז א דער-
הייבונג צו א העכערען שטאפל, צו ער
וואס א מעהר פאראנטווארטליכער שטע-
לע, ווי די וועלכע די האט ביי אים גע-
האט.

פערט וועט זיך ארויסהייערען פאסטער פאר
דייען אסט, ווייל, וואס ער זיין א טענע-
רשער פונם דושיאנטי באהערד פארטער
זיך מעהר, ווי ער זיין בלויז א נישט
רעדער, ווי ער זיין געווען צו די איין
טערעסען פון די בעלי מלאכות און ווי
ער זיין געווען צו דער יוניאן, מען קען
זיין דאס אלעס, און דאך נישט זיין קיין
נוטער מענערשער. דאס איז א גאנצ-
באוועגונג פאניסטיש, וואס מען אונז
מעגליך, אבער מיר גלויבען, אז ברודער
פיינבערג וועט אויסהאלטען די פראגע
אויסגעצייכענט. דאס וויכטיגסטע, דער
נעפיהל פון פאראנטווארטליכקייט, וואס
א פיהרער פון א קערפערשאפט מוז הא-
בען, דאס האט ברודער פיינבערג ביי צו
א הויכען גראד. ער האט אויך דעם נוי-
טיגען שטארקען ווילען, אזוי ווייט ווי מיר
ווייסען. לאמיר דא רעדענעלען עטוואס
פון זיין פאראנטווארטליכקייט.

זיין ערשטע ערציהונג איז דער אר-
טייטער באוועגונג האט י. פיינבערג גע-
מאכט אין לאנדאן, ענגלאנד. ער איז
נאטירליך געווען א לעזער פון לאנדאנער
"ארייטער פריינד", פון דער ניו יארקער
"פריינד ארייטער שטימע" און אן אפסטער
באוועגונג פון פארשידענע מיטגלידען, פאר
ציאליסטישע, אנארכיסטישע לעסטשורס
און מאס-מיטגלידען.

מיט איינע יאהר צוריק איז ער גע-
קומען נאך אמעריקא, און ער האט זיך
גלייך אנגעשלאסען אן דער האנער אר-
טייטער באוועגונג, ווערענדיג א מיטגליד
פון דער קלאסישער יוניאן. נישט אלעס
איז געווען איהם דא צום הארצען. אין
א שעהנעם טאג, געדענקען מיר, איז י.
פיינבערג געקומען אין אפריקא פון דער
"פ. א. ש." און אונז רעדענעלען פון א
גאנצען בינטעל צרות. אונזער עצה איז
געווען נישט צו פארצווייפלען, נאר קעמ-
פען גענען אלץ, וואס איז שלעכט און
"סטיסען" צו דער יוניאן.

ער האט אונזער עצה געפאלט, און
ער האט אויסגעהאלטען די פראגע גלע-
צער. עס איז דארום נישט קיין אורא-
בע, ווארום די וועלכע ווילענס קראפט פון
"קעמפען" גענען דאס בייזע און "סטיסען"
צו דער יוניאן! וואל איהם פלוצלונג פאר-
לאזען. אויב פיינבערג האט זיך אין איר
נער וועלכער היינטיג געדערט, איז עס
געווען צום בעסערען. צואמען מיט זיין
זייענדיגן אירעאליוס פאראייניגט ער
איצט א היבער דאזען פון געוויסען פרא-
טישען פארשטאנד, וועלכען ער האט ער
ווארבען אין דער שולע פון דעם שווערען
לעבען. און דערפאר גלויבען מיר, הא-
פען מיר, אז ישראל פיינבערג וועט מיט
עהרע און אויסצייכנענע פארשטענען זיין
נייעם פאראנטווארטליכען אמט, אלס מע-
נערשער פונם דושיאנטי באהערד פון דער
קלאס מאכער יוניאן.

נאך איין ווארט: וואס אנבאטערעסט
צענטראליזאציע, דעם שטרעבען צו מאנאפא-
לייזירען וואס מעהר מאכט פאר'ן צענ-
טער, דאס, אזוי ווייט, ווי מיר קענען י.
פיינבערג, איז אס וועניגסטען אין איין
קלענען פיי מיט זיין באטראכטער און סיי
מיט זיינע אנשיאונגען. אין דעם היי-
זיכט אים ווארשיינליך הערשען די פול-
סטע הארמאניע צווישען איהם און דער
דושיאנטי באהערד, פירען מיט דער צייט
זאל די לוסט צו אלץ מעהר און מעהר
מאכט (כאטש עס זאל זיך איהם אויסרוי-
טען, אז ער מיט עס אין די אינטערע-
סען פון דער גאנצער יוניאן) ענטוויקלען
אין איהם ריזעלכע פיינזונגען, וואס בר-
דער יונגמאן האט איצט, דאן, נאטירליך,
וועט ברודער פיינבערג מוזען טאן דאס
וועלכע, וואס ברודער זיגמאן, ער וועט מיר
זען אפטרעטען זיין פלוצ צו א נאכפאל-
גער, וואס וועט זיין אזוי באגעדענט
מאכט-לוסט פאר דעם דושיאנטי באהערד,
ווי ער איז עס איצט.

אונזער שמעלונג צו דער סאציאליסטישער פארטיי.

גע. וויליש פיינענבוים אין זיין
בריה צו דער "נערעכטיקייט" האט גע-
האלטען פאר נייטיג צו שרייבען א שטאר-
קע שטימע-אונטערשטעל פאר די סא-
ציאליסטישע פארטיי. זיין ערשטער
פונקט איז "זכות אבות". ווי שטייט, די
און די גרויסע מענער האבען אזוי פילע
געפערט פאר די סאציאליסטישע פאר-
טיי, און מיט שטארק וואלטען מיר דאס
שלעס לאזען צושטערט ווערען.

גע. פיינענבוים האט א מענטש. די
שלע גרויסע מענטשען, וועמען מיר שטענען
נישט וועניגער, א האר נישט וועניגער, ווי
ער האבען געאפערט און אפפערען
שלעס נישט פאר די סאציאליסטישע פאר-
טיי, נור פאר'ן סאציאליזם. די סאציא-
ליסטישע פארטיי איז געווען פאר ווי און
איז שוין ביי היינטיגען טאג בלויז אן איין
פארשטענע פאר'ן סאציאליזם. און, אויב
דער אינטערנאציאנאלער ווילען זיך גרויס צו
זיין נישט ווירקליך, אונטערגע-
ווען עס איז אן אדער אדער אדער אדער

פרו ד. למנו.

אין חסרון האס דער בוך און א וויכ
טיגער חסרון. ניטא נעגאל פארלייבונגען.
טעג זיינען וועגני פארשטעלען נעצויגנס
אום צו באווייזען אז די שניידער זיינאנס
שטעלען מיט זיך פאר עפעס נייעס און
זיינען די טרענער פון א נייעם זיינאנס
אין אטערמיט וואלמען די מחברים גע
דארפט מיט מעהר איינזעלהייטען זיי
פארגלייכען צו די זיינאנס פון אנדערע
אינדוסטריען; וואלמען געדארפט אויך פון
אנדערע זיינאנס קאנסטיטוטשאנס בריינגען
אויסצוגע, אויך אויף אנדערע זיינאנן
אנרימענסט באווייזען און אויך אין דעם
נייעס פון די אנדערע זיינאנס זיך אריינ
גרייבען. דאס האבען אבער די מחברים
פון בים געטאן. וואו ניט וואו ווערט
טאט דער באזונדערע אויסזעהן און די
באזונדערע שטערבונגען פון אנדערע יר
זיינאנס דערמאנעט. אבער ניס נעגאל, אז די
לעזער האלטן פאר די קענען זעהן דעם
אונטערשיד פון יענע זיינאנס, מיר מיי
נען די אזוי געדורכענע אויסשליסליכע שטע
דישנער זיינאנס און אונזערע, די אידי
אונזערע זיינאנס.

קינדער

נעסומען איז ער אין א קרויים יאהר,
קיין ארבייט איז נישט געווען. האבען
לאנדסלייט וויל נעסטארעט אין מען האט
מיט נרויס מיה ראפאלאווויטש'ען פאר
זארגט מיט א פלאץ אין א פאבריק פון
פוטער. טאקע ביי זיינעם א לאנדסמאן
א היימישען קירושנער.
האט ראפאלאווויטש אפגעארבייט אין
דער פוטער פאבריק ביי דער מאשין דורכ-
גאנג פונעם יאהר. און פון די געזונטע
ברייטע פלייצעס, איז איבערגעבליבען
לויז ברייטע שטעכענע ביינער. די
שטארקע פיס האבען גענומען ציטערען
און וואסלען וויל; די ענטוויקעלעטע מיט
קולען זיינען געווארען ווייל ווי א פאר-
פולטע קלעמער, און דאס זעכטס איז
ווערען געל ווי א ווערעמדיגער עפעל.

אָבער אז עס זיינען דאָ נאָך יוניאָנס
אין אמעריקע, ניט פון די שניידער טריידע
וועלכע האָבען פֿייערליכע „פֿרייעמבעלע“
אין זייערע קאָנסטיטושאָנס, האָבען מוסי'
טערהאפטע אנגרימענטס, גיבען זייערע
מעמבערס ברייטערע בענעפיטס און צוויי-
צענע זייד און אויס מיט צעווישע ראדיקאלע
ארבייטען און וועלכע יוניאָנס דאָס זיינען
— ווענען דעם שווייגען די פארפאסער י.
מ. בודיש און דזשארדזש סאָל. און
דאָרע זיינען דאָס יוניאָנס, וועלכע זיי-
נען פילע עלטער אין דעם פּענענציעס-ייד-
דיקאלער אַטמאָספֿערע, וואו עס לעבען
אונזערע יוניאָנס. די מאַדערנס יוניאָן, די
יוניאָן פון די באַיאָלע מאַכער, די מאַשי-
ניסטן יוניאָן און מאַנכע יוניאָנס און
בידינג טרייד גופא אַפילו פארמאָנען
אויף דעם קארט נייעס יוניאָניזם וועל-
כען בודיש און סאָל צעפֿינען אין אונז-
ערע יוניאָנס.

ע ב ו ר מ

אונטער דער צייט איז דאס ווייבעל
 געווארען בלאס און געלעטערט און קיין
 דערלעך זיינען צוגעקומען נאך צוויי.
 איינס, א קראנקעס, מאנערעס מיט
 פארקיסניטע אויגלעך, א לעבעדיגס, אויף

אונטער דער צייט איז דאס ווייב
וואָרען א שברי כלי, פארקנייטשט, קראנק
פון צובראָכן, און קינדערלעך זיינען ציר
געקומען נאָך צוויי — ביידע אויפ'ן בית
עולם.
און ראפאלקוויטש האָט געארבייט
ווייטער. געארבייט מיט דער נאָל, מיט
דער נשמה. געארבייט און געסאָפּעט,
געארבייט און זיך געהאַלטען ביים זינג,
געארבייט און געהוסט. אזוי לאַנג ביז
ער האָט איין מאָל א הוסט געסאָן ביי
דער מאַשין און ער האָט אַרויסגעהוסט
א בלוט-סמורץ.
אונטער דער צייט איז דאס ווייב
שוין געווען נאָך אַ שטאַמען פון א מענ-
שליכע פאמיליע.

דער בוך איז אויף אין צייט. אונזערע
יוניאנס זיינען איצט ברייט און גרויס
פונאנדערעוואקסען. און עס איז אונזא
דינסט נוימט געווען, אז די אקטיווע מיט
גלייכער און די פיהרער פון אונזערע זיין
ניאנס זאלען האבען וואו עס איז אהיינצו
קומען און זעהן זיך אליין. עס וועט נאך
אונז אויסקומען זיך אפצושטעלן וועגן
דיווען בוך מעהרערע מאל. די אינטעלי
גענסע ארבייטער פון אונזערע יוניאנס
וועלען אבער טאן א גוטע זאך, ווען זיי
וועלען עס זיך איינשאטען און לעזען. די
שפראך איז א קלארע. דער בוך איז גע
שריבען אין אן ענגליש, וואס דארף זיין
אונגעניגליך פאר אונזערע מענשען.

(8 בילד)

פון מ. שמואלזאָהן.

ווען דער דאקטאָר איז נענטקומען, איז
ער שוין מאַרבליבען דארט אויף אַ היבשער
צייט.
דאָמאָוויטש'ס ווייב האָט נענטקומען
מיטלען ווייזען און וואָס אַ מאל שפּעטער
פערע...
(שלוס אויף זייט 18.)

אונטער דער צייט אין דאס ווייבעל
נעווארען בלאס און נעלסטערס און קינ-
דערלעך זיינע צונעקומען נאך צוויי.
איינס, א קראנקעס, מאנערעס מיט
פארקיסניטע אויגלעך, א לעבעדיגס, אויף
דער וועלט, און איינס א טויטעס, אויף
יענער וועלט.
האט ראסאלאזויטש געארבייט נאך
צוויי יאָהר, און ער האָט גענומען פיהלען
אַז עס שטעכט איהם אין אַ זייט. עס
ווייניגער איהם אין די אויגען, עס זיך
מעט איהם אין די אויערען און אין קאפּ,
און ער האָט צו עפעס מיט א מאַדערנע

אונטער דער צייט איז דאס ווייב
וואָרען א שברי כלי, פארקנייטשט, קראנק
פון צובראָכן, און קינדערלעך זיינען ציר
געקומען נאָך צוויי — ביידע אויפ'ן בית
עולם.
און ראפאלקוויטש האָט געארבייט
ווייטער. געארבייט מיט דער נאָל, מיט
דער נשמה. געארבייט און געסאָפּעט,
געארבייט און זיך געהאלטען ביים זינג,
געארבייט און געהוסט. אזוי לאַנג ביז
ער האָט איין מאָל א הוסט געסאָן ביי
דער מאשין און ער האָט ארויסגעהוסט
א בלוט-סמורץ.
אונטער דער צייט איז דאס ווייב
שוין געווען נאָך א שטאַמען פון א מענ-
שליכע פאמיליע, און זי האָט געוואלט

א ווייבטייע און זעהר נויטיגע ארבייט
ה, וואלדמאן, איינער פון די 5 ספר
ליסטישע ספעמבלימען, וועמען די
אנייאמבלי האט ארויסגעשטויסען
איחר מיטען אלס אזעלכע, וואס זיי
ניט ראווי צו זיין צווישען זיי, די גע-
עבער פאר דעם שטאטט ניו יארק —
פערטמאן, צוזאמענגעהערדיג אלע גרו-
סע פאקטען, ראקומענטען, רעדען, ציי-
גערעטען און אויך קארטונס, און
ספעציעלע ספרים און בוך.

עס איז אמת, אז מעשה אברהם איז
נאנץ פריש אין דעם זכרון פון יעדער,
און האט מיט אויפגעקומענעם נאכ-
אלטן דעם פראצעס דורך די טעגליכע
פארשער, וועגנעם זייער די יעצנע
דעם האבען מיט ווירקליכער אויפ-
קומענעם געלעזען אלעס, וואס איז
ער אין אונזער פרנסע. דערצו איז אין
דער פרנסע נישט געווען צופילע פון
זעס, ווי באקאנט, האט אונזער
סע א באזונדערע ליעבע צו דאס, וואס
סענשאציענע, און צוירעב וואס עס
ט אין פילע פעלע אויסגעפערט
צאמע וויכטיגע, למשל, איז אין אונז
ער צייטונגען געווען זעהר וועגנע,
ט, ווי גארנישט, איבער די אויסגע-
בענטע דארלייגנען פון מאדרים
מאזיס, איבער סאציאלים בכלל, און
ער די "ליענע פון ייזשאנס" בפרט. און
אזעלכע הונדערט און איינע איינ-
הייטען, וועלכע דער לעזער פון דער
ליכער צייטונג האט געוויס פאר-
זעט, און וועלכע ער וועט געפינען מיט
ונדערער קאמראדס אין דעם בוך.
און חיי דעם, א בוך ווערט נישט געשא-
פאר בלויז א סאג. אין א יאהר ארום
אין הונדערטע סוועטערע מענשען הא-
בן גאנצען פארנעסען אין דעם, און,
נע זיי זאלען וועלען וויסען די פאקטען,
טען זיי געמוט בלעטערען אין די
ע צייטונגען, וואס דאס איז נישט אזא
טעט ארבייט. אלע די פאקטען, צוזא-
געשטעלט אין א בוך, וועלען פאר דעם
נע מיט א פאר יאהר שפעטער זיין אן
ל'ע מתנה.

נעווים, שפינעלט אים דאס בוך, צוזא-
מענעשטעלט פון איינעם פון די אויסגע-
שטויסענע, מעהר פון אלץ דעם סאציא-
ליסטישען שטאנדפונקט, אזוי, דאס דער
לעזער וועט גאר קיין אנדער מיינונג נישט
קענען ארויסטראגען פון דעם בוך, אז
מעשה מלאכאני איז דער שוידערליכסטער

---

* Albany: The Crisis in Government,
The History of the Suspension, Trial and
Expulsion from the New York State Leg-
islature in 1920 of the five Socialist
Assemblymen by their political oppo-
nents. By Louis Waldman. With an intro-
duction by Seymour Stedman. Boni &
Liveright, New York, Publishers.

י"ד שו"ן סאסע אר"י
 (פעלי)
 פון לעב

שלום, ביקשתי איד שו"ן אויף זין אמט'ן
 1915

דעםמאל טאקע אויף פון אמת'ן אמת.
דער מינדעסטער צווייטעל פארשווינדט,
דורך דער געשיכטע וואס האט דערנענטלט גע-
זעקט די דערנענטערט, קאמפאנידן פון שטעכט-טיל-
ווערקער ארמיי, וואס האט דאס געזען ערשט אומ-
געקערט פון סיביר. דער דאזיגער גענעראל
ערקלערט, אז נאך דער אונטערזוכונג וואס ער
האט געמאכט, איז די ערשטדורכג פון צאר
און זיין פאמיליע פארברעכענען די דער נאכט
און 16טען אויגוסט 1918.

צו וואס ברענג איך דאס פלעס? און צו
וואס: איך וויל, ערשטענס, אנטאגען מיינע
לעזער די שמחה, און ווי דארטען ויך שוין
מערד נים שרעקען, באמערקטו לעבט נאך
ניקאלטישטיק.

צווייטענס, ווייל עס בעט זיך אַ געווענליכער געדאַנק, און דאָס איז: ווי שווער עס איז אַ קייןער צו שטערבען! אַ שטופּער מענטש מאַכט עס איינס און צוויי, ער מאַכט צו אַ חובּען און מאַכט אַ שטערב און פּער אַ פּער אַ פּער אַ געקוינטער קאַפּ, אַ געשטערבענער, אַ גער, אַ קייןער שווער עקציג שטערבט איינמאַל, און אַ צווייטען מאַל און דריטען מאַל — און עס איז גער זיין פּער צווייטע...

מון עם נקראת אויך גוטלידיג לענג ביו
דער דאזיקער שטאט הויכגעשטעלטע פערזען
ווערן פאסגעשטעלט.

דייטשעס: דעם באווייזונג כולל דעם של
דעם שטאט נא פאר שטוב'ע פערזען פערזען

פארברענען, וואס די אלבאניש-פאליטי-
שענס האבען באשאנען גיט אזוי גענען
די סאציאליסטען, ווי גענען די נאנצע
יידישע און אידישע און דעמאקראטישע און
דערפונעם טאטאליטעט רעגירונג, אבער, ער-
שטענס, איז דאס גיט די איינציגע מיינונג
איבער דעם אלבאניש-סאטאליסטען-פילע
אנזין כשר'ע סאטאליסטען צייטונגען,
זיי די "ניו יארק ווארלד", ווי די "איין-
נינג פאסט", "ברוקלין איידל", און "פילע
אנדערע צייטונגען פון איבערן לאנד הא-
בען פונקט אזוי שטארק פארדאמט דעם
דאזיגען אויפטאן פון סוויט ענר קא, ווי
די סאציאליסטען נאכא. עס איז גיט דא
דא סאטאליסטען, אז די "ניו יארק
ווארלד" האט זאגאר געמענט א פאגאר,
אום צו העלפן די סאציאליסטען אין
יידישע קאמף פאר דעמאקראטישע און אמע-
ריקא. ערע געזענען נאךערנאך וואו,
לואי מארשאל און נאך פילע באריהמטע
מאנערס, ווי אויך די מאטאריסטע פון דער
ניו יארק באר, זיינען ארויסגעטראטען
אזוי שטארק, ווי זיי האבען נור געקאנט,
געזען אט דעם נאנצען אויפטאן.

**פאנליד האט וועלכעמאן, רעד פא-
ציעאליסט, נים פארטראמען אין רעם בוך
בלויז רעם פאציעליסטישען שטאנד-
פונקט, נור רעם שטאנדפונקט פון רעד
אנצער ליבערלער און רעסקענער און
אמאידעמאטישער אמעריקא.**

צווייטעם, וועט דער לעזער פון בוך
בשום אופן זיך ניט קענען באקלאנען, אז
מען האט איהם געווינען בלויז איין זייט
פון דער מעדאל; ער וועט אין דעם בוך
אויף געפינען פילעם, וואס די גרויסע
אמירים אויף דער זייט פון דער אנקלאנע,
זיי די הערערן ליטעלאנד און סטענש-
פיעלד, האבען געהאט צו זאגען פאר די
אויסשליסונג פון די 5 סאציאליסטישע
סעמיבליטונג.

עס ווערען אין דעם בוך איבערגעגעבן
בען אין א גאנצן הייבטער מאס ווערע
שטארקסטע ארגומענטען געגען די סא-
ציאליסטישע און גענען דעם סאָציאליזם.
און עס איז גיט די שולד פון דעם פארשט-
ער, ווען אַט די שטארקסטע ארגומענט-
טען זיינען אין דער אמת'ען אזוי שווער,
אזוי קינדערש, אז ביי דעם מינדעסטען
גאנצליך ווערען זיי צוגעשטעלט, ווי זיינע
אנאליזע.

ה. ווארלאזן האט אויך זעהר גוט גע-
מאכט, וואס ער האט זיך אזוי ווייט, ווי
צוריקגעהאלטן פון מאכען זיי
ע אײנעם קאמענטארען איבער די פיע-
רע שטותים פון די באריהטע לעיערס.
אין די מייסטע פעלע האבען זיי זיך אליין
געשטימט. טאמער האבען זיי נאך גיט
פארגעסן קלאר געמאכט, ווי שענדליך
פון סאנדראלען עס איז די נאצטע עטע
אלבאני, האבען עס דערענדיגט די עדות
פון די זאגענאכטע עקספערטען אין סא-
ניאלים אויף דער זייט פון דער אנקלאר-
ע. נאך קיינמאל האט זיך דער האלד-
עלדער נישט געקענט אפגעבן.

שענער רעזשים אין דער נעשטעלט פון
ווינע סוויטס, לאסקערס און קאמפאניע
הרויסגעוויזן אזוי גייסטיג און מארש-
ליש באנקראט, ווי אויף ריוון סאציאליס-
טישען פראצעס.

וויסקליך, מען רעדט נישט ליענען די
אויסגעצייכענטע רעדען פון הילקוויט און
סטערמאן, אין וועלכע זיי האבען געמאכט
אז עס איז בלאזען פון גאנצע בלוזשער
דינע פאקלאנע, אום צו ווערן די גאנצע
פארפליסטיקט און געזונטענדיקט פון די
אלגעמיינע פאליטישענס, ענוג צו לעזען די
רעדען פון זייערע וואקסאטע, די אויס-
וואנע פון זייערע געקויפטע ערות און פון
זייערע שרעקליך אנוויספערע, "עקספער-
טען" אין סאציאליזם, אום איינצווערען,
אז פאר די פאליטישענס אין אלגעמיין
דער ראזנער פראצעס גענוג די טרויע-
ריגסטע, מאדעראלע און גייסטליכע
דער סאציאליזם, וואס האט געוואלט
עס זיין דער גאנצקלאנטער, אין דורך די
שטארקייט פון לאזיק און אמת אומגע-
וואנדערט, געווארן אין ע מוראדיגען
אקלענער, און אזוי אין ע פארבליבען
די גאנצע צייט פון פראצעס.

ווען מיר וואלטען געהאט דעם נוי
טיגען פלאץ, וואלטען מיר דא ווער גערן
איבערגעגעבען דעם חמציגן כאטש סיי
פון די ירדע פון די סאציאליסטען, און
ס'פון זייערע געגנער, אבער אזוי ווי
דער פלאץ איז באשרענקט, וועלען מיר
דוקא דא איבערגעבען די גרויסע אנקלאמע
געגען די סאציאליסטען פון דעם כא-
רעמבען קאמיוניסטישען לאקער. מר.
ליטעלסטן. כ"י צו געפינען עפעס גע-
געבן די סאציאליסטען, ווי די לעזער ווע-
לען זעהן, האט ער געזאגט געמעהן צו
הילף וויין פאמטאזש, האט אויסגעטראכט
"ש" אוינזכטער אימבערע", און פון
אס דער דאזיגער אימבערע זיינען דאס
די סאציאליסטען די שרעקליכע געגענטן.
לאמיר איהם אבער אליין לאזען ריי-
רען; עס איז ווירקליך שמוזאנט:

עס איז קלאר — דאס זיי (די מאציע-ליסטע) זיינען בירגער ניט און דער ארליכקייט פון דעם לאנד, וועלכעס זיי האלטן זיך אויף און שפייט זיי, נור זיי זיינען בירגער פון דער אוניוויטבארער אימפעריע, וועלכע שטרעקט זיך אויס, אלס א רעוואלוציאנערע מאכט אין דערעם לאנד, סטראסענדיג זיינע אוניוויטעטעס, זייער מיט דער אבויכט זיי צו שמירצען, זייער ענטפרישט, איינער אין האבען נאך איר באקערטאמען דעם שוועל פון דער סעמב-אימפעריע, ממילא פארמאססירען זיי זיך מיט דער מילדיקייט פון פארלאמענטארי-שער רעפארם. זאנאנדערס מאל ערקלערט זיי זיך צו גונסטען פון א רעוואלוציע-מיט געוואלט, לויט פלוצ און צייט.

„אט צו דער פרעמדער שטאט, צו א
מאקל פון א פרעמדער ראסע, וואס האט
יך פארשווארען צו פארניכטען דיזע רע-
גירונג און איהרע אינסטיטוציעס — גע-

וויסער עטליכע קלענער קען ער קיינעם נישט
שטערען... נו, צוועגט ער נאך א שטוב צעהל-
לייג קלענער!

אבער דער, ווי בעזשגאט, מען שרעקט זיך
אזוי. מ'זאגט אינעם שפיל פון ניו, אבער ווער
אזוי? אבער אין א צייט פארן קאן ער יא
אזוי? די וועלט איז געווען דער ניו אויף
אין שטח, ווי בעזשגאט זיך אין ניו גר
אזוי. אבער, נאר אויך אויף צוריק... און
אין און אזוי צוריק-מאכענע קאן זיך א נישט
אזוי. אבער א ווילעלם פארשטעלן. זיך
אזוי.

נדר וחסם איז דאס צו הקירה/בען? ביי
אנטלעך איז שוין זיכער שוים ווי אלע שוים-
אויסער. דעם געזעצטעל ערקלעהרונג,
רייגט איר דאס אויך פון דעם, וואס ווען צו
אנטלעך וואלט ח"ו געלעבט, וואלט ער גיט
זעסען אין סיביר... ער וואלט שוין לעבט
ווען אין שטערקט און מייגעטערבויט ביי
זיין חבר פון די "מייסס", הערר פאס.
דער ער וואלט געטויזט פאר מייסס
דער געטויזט זיין "מייסס" פאר דעם
מייסס-הרה"ק, וועלכע איז אים אויף
ווייל ווי פארלירט א חייב ביסל פון
הער אנטזעהענע מייסס-הרה"ק, וואס גע-
טון וואס צום צוים.

י"ע, דער "מאגאזין" וועלכע גע-
ווייבגאנגען שטענדיג פאר א מאנאט
הער, וויל נור שטענדיג "מאגאזין" קען מיר
באקומען די לעבנדיגע קאנקורענץ.
ווייל די קאנקורענץ איז גרויס, און זיי ווע-
לען ערשט: גיט קיין "מאגאזין" — כ'מיון
דריט, טעגליכע סטענדיג פאר און דאס
זייערער פארשטענדענע. עס איז א גרויס-
זאך פאר איר און דער דאזיקער פאר-
שטענדענע פארשטענדענע, נאר איז איר
דאס קען איר שרייבערען: זיי קע-
נען באקומען א פארשטענדענע פאר-
שטענדענע, ביז עס וועט זיין דאס

הערענעם מיט אים, וועלכע זיינען שטארק
פלאגט. דאס איז נישט קיין געטראסטער
ער שטעט, פאר שטערבן, ער קען
נישט זיין אפגעזעצט דורך שטענען
און ימים, ער קען נישט זיין אפגעזע-
צט דורך טעריסטריען, ער קען נישט
זיין אפגעזעצט דורך די סאסירונגען
פון געשיכטע; אבער עס איז אן אהי-
זיכטבארע אימפאקט, וועלכע געבריינגט
לעבנס די פרעמענציע פון איבערזיידענע,
און שטארק דעם סטראשונגס פון געוואלט,
דייט, ווי דער געזעץ פון לעבן ערלויבט
עס איהר, מ'רע, ווי עס זאל זיך קענען
רעטערען פון דער שטחנה פון געזעץ, זי
טאט עס איז קיינען, זי טאט עס אויף
עפענליכע פלאטפארמען; אונטער
שטעט טאט זי עס אויך אין געזעצנע-
כענע פארשטאלונגען, און ווען נאר זי
ווערט געשטעלט צום וואסער, פארשט
פערט זי זיך, אז זי מיינט עס די טאטע,
די געוואלט פון דעם שטייט רעכט, האבענע
דינ געברייכט די געוואלד, ווערענער פון
רעוואלוציע ערלעבען, אז די רעוואלד-
ציע, וואס זי מיינען, איז א רעוואלוציע
דורך די קראפט פון איבערצייגונג.

„רעס איז דער שטאטס, צו וועמען די
פינף מעמבערס, איידער זיי זיינען אריין
אין דער אסעמבלי, האבען פארשווארען
זייער פארמאגען, זייער ערע און זייער
טערירייט. און דויער פרעמיער שטאטס
איז די אונזיכטבארע אימפעריע פון דער
וואלוטייזאנערער געוואלט, וועלכע גיב'עט
זיך אריין אין דעם בוזעס פון דויער קאנ-
סטיטוציאנעלער רעפובליק פון וועלכע
האט די חוצה צו וועלן שפירדען דויער
רעגירונג, פארטערערט, ווי זי איז, אין
דער ארגאניזשער קאנסטיטוציע פון
לאנד; טוענדיג עס דורך געוואלט,
אויב נויטיג; אפשר פרידליך, אויב מעג-
ליך.

„דאס איז דער פראגראם, אין וועל-
כען די פינף ווערען באשולדיגט, מר.
דאס איז דער באשעפטיגטער-
שער פראגראם, ש ווילדער פלאן... עס
איז, וויל לעבן און פראקטי, האנדלע-
דיג דורך דיזע שטענעס, האבען פאלי-
טישע איינפויהרען דעמאלטען פארט רע-
זירונג אין דער קאנסטיטוציאנעלער שטע-
דיקאט, וואס זיי האבען אין רוסלאנד. און
דיזע זיינען די שטענעס אין די לענדער,
לויט דער באשולדיגונג, אויספויהרען
דעם פראגראם — משנכע מחוץ עס אין
זייערע פארשטענדטער קערעקטשעפטען,
אנדערע טוען עס אין די רעבאטען אין די
האקס, נאך אנדערע מחוץ עס, זייבע-
נען ביכער, נאך אנדערע אין פראקלאמא-
ציעס און מאניפעסטען און נאך אנדערע
מיינען עס צו טאן, ווען די צייט וועט קו-
מען דורך נעוואלט...”

אָס מיט דעם מבול פון ווערטער איז
בער פון אונזיכטערער איינפירע, וועל-
כע ווייזט זיך ארויס צו זיין ניט קיין א-
דערע, ווי לעבן און טראַקסי, און פון ווע-
מען די מינה צעוועזענע אסעמבלימען זי-
ען עס די געשווארענע אנגעכטן, און וועל-
עלע ווערען ווידערהאלט אין איין און דער-
לעבער דערע אזוי פילע סאָל, אז עס
אריינס וואָס פון האַל, איין עס אַרויסגעק-
מען דער גרויסער ליטעטלעך אין זיין בא-
שולדיגונג גענען די סאָציאליסטען.

ווען איהר פארגלייבט אים דיין רעדע
פון א רעדע פון די קלענערע לאיערס פון
ער אנטלאזט מיט די רעדע פון א סטער
פון און הילקוויט, איז, צי איהר זיינט א
אפיציעלע, צי ניט, מוזט איהר אבער
זאגן, אז דער אונטערשייד איז אזוי
רום, אז א פארגלייך איז ווירקליך ניט
מעגליך, ווערענד די לאיערס פון דער
אנטלאזט זיינען נעכטן ריין פון אייגענע
עלכע געדאנקען און פארדעקען זייער
ייסטיגע געשעענישן מיט געשוואלענע
רעדעס, וואס האבען אפמאכט קיין זין
ניט, קומען די פארטרעטער פון סאציאל-
יום שרייב מיט אזעלכע פון אפמאכען,
מיט אזעלכע, מיט אזעלכע געשעענישן,
אז איהר ווערט פשוט ענשטימט, ווי אזוי
האבען די "ריכטער" נאר געקאנט איין
און אנהאלטען אים דעם פארש.

דער איינציגער תירוץ איז, דאס קיי-
ער איז נישט אזוי בלינד און טויב, ווי דער
עלכער וויל זיין טויב און בלינד, אט
ערפאר האבען ווערשיינליך די גרויסע
אפיצירליכע פארען ויך אזוי געקלעבט
די פאליטישעס, ווי שרבעס צום
שטוד. עס קען אבער נישט זיין דער מינ-
עסטער צווייפל, אז ריזע רעדען און י-
שנצע סאציאליסטישע פיהרונג פון דעם
ארגאניזם האט געמאכט איבערקומען אן
אונטערלייכליכען איינדרוק אויף די
יידעלע צוהערער, וואס זיינען געווען ביי'ן
ארגאניזם; און דער איינדרוק וועט געווען
יין פונקט אזוי שטארק אויף דעם ליד
פאר, ווען ער וועט איבערליינען דאס
געבט בוך.

(1994-1995)

(שלוש מן זייט 11.)

מדינת ישראל
ועד די לעזער.

100 Lenox Avenue
895 Prospect Ave., Bronx

די ראלע פון דעם „לייבסר דעמארטמענט" איין ערבייטער פנסטים און וויל באגריף פון „אונטערטייאישקייט",

[illegible]

אינטערעסאנט אין אויך די פארמע
פון ארביטריישן וואס דער לייכער דע-
פארטמענט שלאגט פאר די אונזערדיגע
ארבייטער. די ארבייטער טענה'ן אז ווי
קענען פשוט קיין לעבען וויט מאכען ווייט

עטליכע יאָר אַרנאַניזירט אין יוניאָנס
און זיינע אַרײַנצערשטען אין דער אַמע-
ריקאַן פּערעדיקאַטאָן און לײַבמאַן.
דער סטאַטוס פון דײַזע יוניאָנס, פון
רעגירונג'ס אַרבייטער, אין אַמעריקאַ וואָס
הייַנט אין דער לױטען, ער אין נאָך
קײַן מאל, נישט אַפּלסאַמען דײַטליך נאָך
שטייט נעוואַרען, די רעגירונג וואָס
אלע מאל, אז זיי טארען נישט פּאַרײַטען,
די יוניאָנס אַלײן דײַזען מיט אַ האַלבען
מויל ווענען דײַזע פּראַנע, עפעס קע-
נען זיי אַלײן בײַ זיך נישט באַשטימען
וואָס פאַר אַ שטעלונג צו נעמען, באַ-
שטעהן אױף זײַער רעכט צו פּאַרײַטען,
זיי אַלע אַנדערע אַרבייטען טוען — צו
דעם פּעהלט זיי דער מיט, זיך צו ענט-
זאָנען פון דײַזען רעכט אין נאָמען וואָס
זיך אױך נישט, הײַנט די פּראַנע אין
דער לױטען.

דאס לעבען שווינגט אבער צו נעמען
דעמיטיוויע שטעלונגען. האבען א פאר
שווער ארייטער פון וואשינגטאן און
נעוהווען זיך צו "בונטעווען". דאס זיי
נען, ווי מען האט געמענט דוראדאפן, די
ענסטע באמאדאלטע ארייטער. די
פארטיקלינערס, די וואס ארייטען ביי
די וואסערלייטונגען און ביי דעם, פאר
עירעזש פאסעטעס". דאס וואס פארנעמען
די פיסטען און די שטעט א.ד.נ.

ריוע ארבייטער האבען געמארדערט א
 העכערונג אין די שניירות, און די שטארק
 קאמישיאנערס, וועלכע זיינען אנגע-
 שטעלט פון דעם פּרעזידענט אליין, האבען
 זיך גענומען נאכצונעמען די פּרעזידענט-
 געז. די ארבייטער שטראשען מיט א
 סטרייק, און היינט-מארגען וועט פילייכט
 דער סטרייק ארויסגערופען ווערען. זי
 מען מען סטרייקען ביי דער רעזירונג
 אדער גיט — ס פ פ ר ק ה א ל ט
 ב י י ס ק ו מ ע ל, ווען דער סטרייק
 פון פאליסלייט, אין באסטאן, האט אנגע-
 מאכט אזא רושם איבער'ן לאנד, וואס
 דאס איז דאך בלויז געווען א סטרייק
 געגען א שטארטישער רעזערוונג, היינט
 וואס פאר א רושם וועט שוין מאכען א
 סטרייק געגען דער פערדראלער רעג-
 יונג? די וויכטיגסטע טייל פון אזא
 סטרייק איז גיט דאס ריווען סטרייק אליין
 איז נוצע, ווי דאס וואס עס ענטבלירט, א
 פרעזערענט פאר דער צוקונפט.

ווען פרעזידענט ווילסאן האט נע-
מאכט א באזונדערען דעאארטמענט פאר
„לייבאר“ און נעמאכט אלס פערזענלעך
און לייבאר איינעם וואס איז אליין נע-
ווען אן ארבייטער איז א באמאכט פון א
קויחלען מיינערס זינאן, איז דאס צו-
פויקט געווארען אלס א גוואלדיגע קאנ-
צעפיע פון די ארגאניזירטע ארבייטער.
איינע פון די וויכטיגסטע אפטיילונגען
פון דעם לייבאר דעאארטמענט איז די
„קאנסיליאטישן בארד“, דיעזע בארד
האט די אויפגאבע צו טרייען צוזאמענ-
בריינגען די בעלי בתים מיט די ארביי-
טער און צו פרוברען, אויב נאך מעגליך,
צו שליסען די סכסוכים צווישען זיי.
דוכט זיך גוט, ווארים וועלכער ארבייטער
ווייל דאס ניט פארמיידען א ספרייט?
עס איז עפעס גוט צו ספרייטען? איז
בעער דא ווידער אסאך דיעלעביגע צרה
וואס איז דער טעאריע איז די וואך גאנץ
אנדערש ווי אין דער פראקטיקע. אין
טעאריע איז א „קאנסיליאטישן בארד“
א שלום משכב, א גאנץ גוטע וואך און
דארף פארמיידען א סך טראגיקע, בעער
איז דער פראקטיקע ווערט דיעלע בארד
בשנועט צו שטערען די ארבייטער צו ביי-
נוצען ווידער משכב. יעדענפאלס ווערט
דאס בשנועט אפגעווישען, און אפגעווי-
שען, און אפגעשוואכען די ארבייטער פא-
רערונגען.

די שטארטישע אנגעשטעלטע אין וואו
שינגטאן האבען שוין עפליכע מאל גע-
האלטען ביים ארויסגעהן אויף א פטרייף,
און יעדען מאל קומען די שלום-מאכער
פון דעם לייבאר דעמארטמענט און מען
שפילט זיין, און מען נעמט איבער'ן בע-
קל די ארבייטער, און מען אפגעלירט אין
נאמען פון "פערמאנענט", און אין נא-
מען פון וואס מ'הער ווילט אליין, אזי מען
שול זיין, "נור באיעם" און גיט נעהן
פערמאנענט.

[illegible]

וואשינגטאן, די "קרוין-שטארט" פון
לאנד, שטעהט אויף דער שוועל פון א
פרייסען און שרעקליך אנהאנגענעמענעם
סטרויט. אויב דער סטרויט וועט אויס-
ברעכען, וועט דאס נישט נאר אנגריהרען די
שטאטס וואשינגטאן נאר דאס גאנצע
לאנד, ווייל די ארבייטער וואס וועלען
סטרייכען זיינען רעגירונג'ס אנגעשטעל-
טע, און די רעגירונג פון וואשינגטאן,
וויסט איהר דאך, איז נישט קיין שטאר-
טישע רעגירונג זאגערען א פ'ע ד'ע-
ר א'ל ע' דאס הייסט, די רעגירונג
פאנצען לאנד, א סטרויט גענען דער פ'ע-
דעראלער רעגירונג איז פון מעהר ווי גע-
וועהליכען אינצערעם און וועט און שום
סאך ציהען די אויפמערקזאמקייט פון
גאנצען לאנד בכלל און פון אלע ארגאני-
זירטע ארבייטער כפרט.

צוויי וויכטיגע פראגעס פארנעמען
דעם אויבען און ביים באטראכטען דעם גע-
פלאנטען פטרייט אין וואשינגטאן, וועל-
כע זיינען נאנע אלע ארבייטער פון לאנד;
דאס מענס, דאס רעכט פון רעגירונגס-
קאנטעסטע זיך צו ארגאניזירען, זיך צו
שטעלען אין די ריזען פון אלע ארגאני-
זירטע ארבייטער פון לאנד; זיך צו בא-
נוצע מיט דעם פטרייט-מיטעל צו פאר-
בעסערען זייער לאנד, ווי ארמיטער אין
פרייוועטע אינדוסטריען פון דאס; און,
צווייטענס, די ראלע פון דעם „לייבאר דע-
פארטמענט“, וועלכער איז געגרינדעט גע-
ווארען, ווי ער האט אלע משל באהויב-
טעס, פארהיט צו ארבייטער צו שטארקען
זייערע כוחות ניט ווי אפאזשואאכען.

די ערשטע פראגע איז אינצטער מעהר
וויכטיג ווי אלע מאל דערפאר וואס די
באוועגונג וועלען רעגירונג'ס איינענטום,
פארע אספעקטעס פון רעגירונג'ס קאנ-
טראל פון אינדוסטריען, ווערע מעהר און
מעהר פארשפרייט, מיר האבען דאך פון
זאגאר רעדלעכע, אז די אמעריקאן פון
דעריינאן וואו לייבאר האט די איינער
קאנווענשאן אונזערע פון פארעוונג פאר
רעגירונג'ס איינענטום פון איינענעם
נען, עס דארף דארום איין מאל פאר
אלע מאל באשטימט ווערען צי מעלען דע-
גירונג'ס אונזערע פון איינענעם
מיט'ן שטארקסטע און ווירקאמסטע
מיטלען וואס ארבייטער ווייזען האבען
אין ווערע הענט?

נײַט נאָך דאָס וואָס מיר קומען אליין
 צעהענטער און דעצעמבער צו רעגירונג'ס
 פארוואלטונג פון די אייגענבאנענע, און
 ווער ווייסט פון וויפיל נאָך אנדערע איי-
 דוסטריען, איז וואָס מאכט דיוע פראנע
 א מערער ברענגעניש, נאָך אויך דאָס וואָס
 די רעגירונג'ס ארבייטער האָבען זיך אַז-
 עהניבען לעצטענס צו אָרגאַניזירען און
 זינאָמס און האָבען אָנגעהויבן אריינצו-
 טרעטען אין דער פערעראציע פון אנדערע
 ארבייטער יוניאָנס. נאָך אלעמען איז
 דאָס אין די פריהערדיגע יאָהרען צעווען
 בלויז א טעאָרעטישע פראנע, וועהערנר
 איצטער ווערט דאָס א פראקטישע פרא-
 גע. די רעגירונג'ס אָנגעשטעלטע זיינען
 אָנגעשלאסען אין דער „אמריקאַן פער-
 סאָניאַליסטישע אַסאָציאַציע“ און דע-

שפרייט שטעלע, אז מען טאר נישט סטרייקען,
מבער אז די ארבייטער קענען פארט נישט
שטעלען קיין לעבען, הערען זיי נישט דעם
"וואס?" פון דער רעזירונג און געהען
יג ארויס אויף א סטרייט. "אונלעגנאל"
מבער זיי סטרייקען פארט! און די אמע-
ריקאן פערעיישיאן אוי לייבאר, און אלע
יוניאנס וואס זיינען אנגעשלאסען
איהר, קענען דווע פראגע מעהר נישט בן-
השערעלען בלייבן פון טעאָרעטישען זינן.
נאך דעוועניטע קענען זיי זי אינגאנצן
זיי פאוען מאַרד זיך שטעלען אויף דער
זייט פון די ארבייטער מאַרד גענען זיי.

ווען לייבאר רעפארטמענט איז אויף
פראגן א וויכטיגע פראגע צו ענטשיידען:
איז דער לייבאר רעפארטמענט בטיאמען
געווערען צו שטימען? בחוץ פון די
מארייטער, אדער ווי אפצושטעלן? די
דע פראגע קען קלינגען א ביסעל מאדעל.
ווען מען קומט ויך צו נעמענער צו דער
מארייט פון דיעזן מארייטער רעפארט
פונעם און די ראלע וואס ער שפילט אין
יעדען סעריע, איבערהויפט ווערט דיע
פראגע אן ערנסטע ווען עס קומט צו דער

למיר רערנעלען וואס עס קומט
אונזער פאר און וואשינגטאן.
אין דער שטאדט וואשינגטאן אליין
זיינען פאראנען 108,000 רעזירונג'ס פאר
נעשטעלעך. דאס הייסט, אז אמווענינגס
טעגס א פערטעל מיליאן, דער טאקע א
פאנצער דייטעל מיליאן נפשות, זיינען
פארהאנגען פון די פאררעכענען פון די
רעזירונג'ס ארבייטער און וואשינגטאן
הייבן זיך האבען זיך אין די לעצטע

פון דר. ב. דובאווסקי.

קורנע, טאפלערע לעקטשורם ווענען פראגען פון בעזונדערהייט און ווי אויס-
צומירען קראנקהייטען. — וויס צו פיל אין פאל פון א בייל, שרעק
ט "בלויז אויג".

עצן אבער מאנכע גרעסערע בלוט רעהרע
וואס געפינען זיך הינטער דער הויט און
פארורוואכען אן אויספלוס, פון פיעל
בלוט. רייע אָנזאמלונג פון בלוט הינטער
דער הויט קען אמאל פיהרען רעצו ראס
עס זאל אינפעקטעד ווערען (אנגעשטעקט
מיט מיקראבען) און פון געשווייד זאל וועי
רען א וואונדער מיט סטערעיע.

אין, מאנכע פעלע בשוויצען זיך ד
קאלירען הינטער א בייל באר ווי מע
רינגט דעם קלאם. אין אנדערע פעלע
קומט דאס ערשט אין שוונדען, אדער ווע
נאר אין טעג ארום נאכ'ן קלאם. אין ווע
פאל נעמיען זיך די געפלאצטע בלוט
רעחרען טיפּע הינטער דער הויט און עס
געווערעט ביי דאס אויסגעשטראמטע
בלוט גרייכט צו דער הויט.

וועס צו טון פאר א בייל. א לייב
טע בייל נויטיגט ווי ניט אין קיינע בא-
האנדלונג. פאר אן ערשטע בייל איז
נויטיג דוה, עטוואס אנטעררויפן; דעם
פארוואנדעלטען פלאץ, און זעלענען קאל-
טע מדרר הייסע קאמפרעסען.

גלייך ווי מען קרינט דעם קלאם ווי
נען קאלטע קאמפרעסען העכסט נוצליך.
קאמפרעסען פון נאז (מערליע) איינגע
טונקען אין א גליז וואסער און וועלכער
מען לייזט אויף א טהע לעפלע, אלס
עפטייט" (לייטוואר באראווי) העלפט צו
פארשטענערען די געשוילעכץ. פאר איר
טע לייט, געדע ווען דער פלאץ איז
שטארק באשעדיגט דארף מען צולעגן
הייסע קאמפרעסען אנטשטאם קאלטע
ווייל אין אונזלעכע פעלע האבען די בא-
שעדיגטע צעלען זעהר וועניג לעבנס
קראפט און די קעלט קען ווי אין נאנצען
הרג'נען.

די קאלטע קאמפערסען זיינען נוצליך
נאר אין אנפאנג, בארד ווי מען קרינט
דעם בייל. אין צוויי, דריי טעג ארום
נאכדעם ווי מען קרינט א בייל, זיינען
קאלטע קאמפערסען שערליך
נוצליך. אנשטאם קאלטע קאמפערסען
דארף מען דאן צולענען הייסע.

וויסער די קאמפערעסען דארף מען
אויך זעהן דאס רי פארוואנדערטע טייל
פון קערפער וואל האבען פאלטשענדיגע
רוח. אן עטוואס שטייפער באגראדען,
דער איין מאכט פלעג א "ספלינט"
(ברעטלעך מיט וועלכע מען בינדט איין
צובראכענע ביינער) איז אפט נויטיג צו
פארזיכערן רוח דעם פארוואנדערטען
פלאץ אין קערפער.

עס איז אויך געווען צו האלטען עס
וואס אונטערזוכטען די פארוואנדערטע
פיל פון קערפער, ספעציעל אינעם פאל
פון א האנד פער א פוס. דאס פאר
קלענערע דעם דראג פון בלוט צום פאר
וואונדערפול פלאץ און פארקלענערט דער
מיט די שטערען.

ווען די ענטצירונג נעמט פאראיבער
דארף מען אויף א לייכטען אופן מאכען
ווערען דעם פארוואנדערטעם פלאץ, אום
דאס בלוט וואס האט אריינגעשטראמט
הינטער דער הויט זאל וואס שנעלער צו
ריס איינגעוואשט ווערען. אין מאנכע פער
לע איז ראטאטם צונויפגען א וואל. און
א נעשוואלענעם פלאץ אין קערפער, קענען
אין שוועלע פלעג דארף עס נעמען ווערען
פון א דאקטאר. צו געברייכען א וואל
דערפאר וואס זי האט געהאלפן אן אומ-
דערן, קענען דערפאר וואס אן אנדערער
דענקט דאס עס האט איהם געהאלפן
טאר מען זיין.

צווישן די אייניצע בריעף נאָם פֿיר
האָבען ער האַלטען פֿון לעזער פֿון דער
"ערעכטיגקייט" בריעף וועלכע צייגט
דאָס דינע אַרטיקלען ווערן געלעזט און
אָפּגעשעט, געפֿינען זיך צוויי וועלכע
געטן, אז מיר וואָלט פֿאַרשטאַנדיגען אַ
פֿערע פֿאַפּולערע לעקטשורס וועגן
"פֿירסט ער", וואָס צו טאָן אין אַ שטאָט
ווען איינער שטעלט זיך אַריין אַ נאָדלע
אין פינגער, ווען איינער ברייט זיך אָפּ
ביי אַ היסטאָריע, ווען אַן אַרבייטער
לעבט, ווען איינעם ווערט גוט גוט צום
לעבן, א.א.וו.

עס איז גוט צו זאגן, — שרייבט
איינער, רופט א ראקסטאר, אבער
ראקסטאר קען מען ניט רירען אויף דער
מינוט און עס וועלט אונז דאס פיל
נוצן צעברעכט אויב איהר וועלט אין א
פאפולערע שפראך אונז ערקלערט וואס
צו טון אין אונזלעכע פעלע.

מיר באטראכטען דיזע פארערונג אלס
א גערעכטע און מיר האבען באשלאסען
דאס צו טון.

אירענע וועלכע פיל פון אונזע קעמפער
ווערט באשעדיגט, דעם פיר די באשעדי-
גונג א וואונדער, עס איז דא פארשידענע
פארטען וואונדערן וועלכע דארפן בא-
האנדעלט ווערן. איר פארשידענע
מוספים. נאכער איז אלגעמיינ קענען אלע
וואונדערן צופילט ווערן אין צוויי גרוי-
סע קלאסען: טרוקענע וואונדערן, דאס
הייסט וועלכע אין וועלכע די הויט איז
בער דעם פארוואנדעלטען פלאץ בלייבט
נאכאז איז יום באשעדיגט, און אפגע-
וואונדערן. דאס הייסט וועלכע אין וועל-
כע די הויט איבער דעם פארוואנדעלטען
פלאץ ווערט איינגעריסען, נאכער איבער-
געשניטען און עס פליסט בלוט פון דער
וואונדער.

אין דער היינטיגער לעקטורש וועלען
מיר באטראכטען די טרוקענע וואונדערן.
טביר, די איינמאכטע ווען אלע
טרוקענע וואונדער אין א בייז, ווען זיי
נער קיינע א קלאם מיט דער האנד נאָרע
מיט א טעמפּען אינסטרומענט, לויפט
אויף אויפ'ן פלאץ פונ'ם קלאם א בייז.
די הויט איבער דיווען פלאץ אין נאנץ,
אבער הינטער דער הויט שיינט עס דא
עטוואס אין באשעדיגט געווארען. עס
ערשט פיהלט מען א ווערפּאָס אויפ'ן
פלאץ פון ערדער וואו מען האט דעם
קלאם געטראָגען. געזעהן ליגט אויף א

נעשו וילעבן. די חוץ איבער די געשווי-
לעכז ווערט היים און רייט. עטוואס
שפעטער ענדערט זיך דער קאליר און די
הויט ווערט בלוי, שווארץ, געל און גריין.
די הויז און די רויסקייט אייף דעם
געשוואלענעם פלאץ ווערט פאראוואכט
פון אן ענטזינדונג וואס טרעט אריין אייף
דעם פלאץ וואו דער קלאם איז געפאלען.
י פארשיעדענע קעליינע וואס מען זעהט
שפעטער אין א בייל ווערען פאראוואכט
פונ'ם בלוט וואס שטראמט ארויס היי-
טער דער הויט.

דורך דעם קלאס וואס פארהוואכט די
בייל פלעצן בלוז רעהרען הינטער דער
ווייץ. אויב עס פלעצן בלוז אויפגע,
נאכע קלייניקע בלוז רעהרען שטראפס
ארויס נאכע וועגן בלוז הינטער דער
ווייץ, און די בלוז-שווארצעל-נינגע קא-
לירען בשווייזען ויד אין נאכען גיט ער-
אין א נאכע פילדער שטראפס. כאטש
טאג שטער איז דער קלאס אויף שטראפס
וואס שטערט די ווייץ פלעצן וואס שטערט

4% **פיער פראצענט** 4%

טהריסט קאמפעיין

— פון —

די באנק און יונייטעד סטייטס

לענט דעם פונדאמענט פון אייער צוקונפט און פארזארגט זיך אויף שפעטערע יאחרען.

1920, אויף דער רייז פון פיער פראצענט, צאחלבאר נעקסטען יאנואר. דאס איז די גרעסטע אינטערעסט וואס זאגט סייווינגס בענק צאחלען. די באנק און יונייטעד סטייטס (מעמבער פערעאל ריווינג סיסטעם) איז איינער געווען די ערשטע צו זארגען פאר דער באקוועמליכקייט פון איהרע דעפאזיטארס און זיי געבען דעם פולען בענעפיט פון זייער צעלד פרעמיום. און דאסיר איז זי אנערקענט אלס איינע פון די גרעסטע, זיכערסטע און פארנעהמסטע פינאנץ-אינסטי-טורשנס אין אמעריקא.

אונזער באנק אויף 77-79 רעלענסי סטריט און אן מעדיסאן עוועניו און 116 מע סטריט, איז אפען יעדען טאג פון 9 אויף 5 אונזערען 8 אונזער אונזענס. פרייטאג ביז 5 אויף 4 אונזערען. געזעצליכע פייערמאנען געשלאסען. געלדער קענען דעפאזיטעט אדער געצויגען ווערען צו יעדער צייט דורך דיע שטונדען.

אונזער באנק אויף

5 מע עוועניו און 32 מע סטריט

איז דער מיטעל פונקט פאר די מויענדער ארבייטער וועלכע זיינען בא- שעפטיגט אין די גרויסע אינדוסטריעלע שטעטער ארום דער נאכבאר- שאפט. פאר דעם ארבייטער איז די באנק באקוועם און נאעהנט פון זיין שאט. די באנק איז אפען פאר דעפאזיטען און ארויסנעמען געלט פון 9 אויף 5 אונזערען ביז 5 אויף 4 אונזערען.

א ספעשעל דעפארטמענט פאר ליידים

אין דער באנק אויף 5 מע עוועניו און 32 מע סטריט איז עמאבלירט געווארען א ספעשעל דעפארטמענט פאר ליידים. א ספעשעל ליידים- מע- געדושער איז אנגעשטעלט געווארען צו געבען יעדען א העפליכע אויפ- נאחמע און בעהאנדלונג.

פאנגט אן היינט און ווערט א דעפאזיטאר אין דיווער באנק

דער בעסטער פריינד אין דער וועלט איז א באנק ביכעל אין די באנק און יונייטעד סטייטס. דאס פארזארגט אייער פאמיליע — דאס פארזארגט אייער היים. עפענט אן אקאונט אין דיווער באנק. עס מאכט ניט אויפ מיט וויפיל געלט — א קליינע שטודע א גרויסע סומע. מאכט אן אקאונט יעצט.

אייערע פריינד וועלכע געניסען יעצט דעם וואהרען פארנעניגען פון לע- בען האבען מיט יאחרען צוריק שפגעשפארט אויף דעם מיט א באנק אקאונט. פארזארגט ניט אידן?

עס איז ניט דאס געלט וואס איהר פארדינט וואס מאכט אייך פארנעני- גען. זאגערען דאס געלט וועלכעס איהר האט שפגעשפארט וואס ברענגט אייך פריידע.

ווען די צייט קומט און איהר דארפט האבען געלט און איהר האט זיך פרייהער ניט פארזארגט מיט א באנק אקאונט, מוזט איהר אנקומען צו שטודיע פאר א מוכה.

ווען איהר האט שוין א באנק ביכעל אין די באנק און יונייטעד סטייטס, זייט איהר אינדעפענדענט און צופרידען. איהר געהט אריין אין באנק מיט שטעלן און נעמט זיך פון אייער געלט וויפיל איהר ברויכט און פארשפארט בעפען מוכות. שליסט זיך יעצט איין אין דעם טהריסט קאמפייין און ווערט א דעפאזיטאר היינט.

4 פיער פראצענט אינטערעסט 4

פון חונדערט דאלאר און העכער ווערט געדעכענט פון דעם זעלבען טאג אין וועלכען איהר עפענט א נייעם אקאונט אין דיווער באנק.

די דירעקטארען פון די באנק און יונייטעד סטייטס, וועלכע זיינען מע- שטען פון דעם העכסטען גראד אין דער פינאנציעלער און קאמערציעלער וועלט, פרעמיענעטע מיליאנערען און מאנכע זעלבסט באנקירען ווילען אן אונזערע דעפאזיטארס זאלען געניסען א געדעכטע מוהיל פון דער באנקס גרויסע פארדיענסטען, און דאסיר זיינען די איי- גערעסט פאר אייער געלט געהעכערט געווארען פון דעם 1 מען דויליי.

באנק און יונייטעד סטייטס

MEMBER FEDERAL RESERVE SYSTEM

5 מע עוועניו קאר. 32 מע סטריט

הארלעם ברענמס :

מעדיסאן עוו. און 116 סט.

דעלענסי ברענמס :

7779 רעלענסי סט.

יזימי הויז?

איחר בענקט נאך דער

יזימי-הויז בענקט אויך נאך אייך.

אונזער היים איז אין דעם שטח-פארשטעל געגנט פון די בלאקע רידוש מאונטיינס, ארומגערינגעלט מיט 700 אקער וואלד. אונזערע פארשטעלען זיינען אסאך היימישע, בעסער ווי אין איר-גענד וועלכען גומען האטעל. ווילט אייך זיך לערנען שווימען, שיפען זיך — קומט אין יזימי-הויז. דער לייק און אונזער גימנאסטיק-לעהרערין ווארמען אויף אייך. ווילט אייך טאנצען, שפילען מעננים אדער באסקעט באל? — אין אונזער יזימי-הויז.

אלע מעמבערס פון דער אינטערנאציאנאל ווי-נעו ווילסאמען

דערווייטערט זיך אין הויפט-אפיס, 16 וועסט 21סטע סט., און אין אלע ברענטש-אפיסעס.

האנאוואנא לייק האוז

דער פאנסטער פלאץ וואו אייך קענט פארבריינגען אייער וואקינג-שטח, הויז מיט די לייטעס אימפראוועמענטס, ווי קאלמע און הייטע לויפערע וואסער, עלעקטריק לייטס און ד. ג. א פראכטפולער לייק פאר שיפען און באדען זיך. בייטחיג פאר אונזערע נעסט. פאר אינפארמאציע ווענדעט זיך מינדליך צו דאז. דרייזיג, 1568 מעדיסאן עוו., ניער 108טע סט., טיילאר סטאר, אדער אין ס. ראסקינס בארבער שאפ, 1447 מעדיסאן עוו., אדער שרייבט דירעקט צו די Hanayana Lake House, Box No. 36, Luzon, Sull. Co., N. Y. נעהמט קארטלאנד אדער וועסט 42טע סטריט פער צו די אנטאריא און וועסטערן. קויפט א טיקעט פאר לוזאן סטיישאן. אונזערע קארס וועלען אייך דארטען ערווארטען. דאז. גאלדבערג, פראם.

קלאוק אפערטיטארס יוניאן. לאק. 1

א. ל. ג. ו. י.

אויפמערקזאם!

אונזער אויפמערקזאמקייט איז צוגעצויגען געווארען צום פאקט, דאס מאנכע אפערטיטארס, ווען זיי געפינען אים, אז דער שאפ, וואו זיי ארבייטען, איז א קארפאראציע, מעלדען זיי נישט אין דער יוניאן און פארבלייבען דארט ארבייטען.

מאנכע וויעדער געהען ארויף ארבייטען אין א שאפ ווי-סענדיג אדער פערדעכטענדיג, אז דאס איז א קארפאראציע-שאפ.

צוליעב דיעזע אורזאכען האט דער לאקאל אנגענומען די פאלגענדע בעשליסע:

1. די פון אונזערע מעמבערס, וועלכע וועלען געפונען ווערען ארבייטענדיג אין א קארפאראציע-שאפ ווען זיי אליין וועלען אפילו נישט באלאנגען צום קארפאראציע-שאפ, וועלען זעהן שטרענג באשטראפט ווערען.

2. ממבערס, וועלכע וועלען ווערען פארטנערס אין א קארפאראציע-שאפ וועלען אויטאמאטיש אויסגעשלאסען ווערען פון דער יוניאן.

3. אויב אונזערע מעמבערס וועלען דורך דער צייט אפילו צאהלען דאס און מען וועט נאכער אויסגעפינען, אז זיי וויינען געווען פארטנערס אין א קארפאראציע-שאפ וועלען זיי אויסגעשלאסען ווערען פון דער יוניאן און זייער אייגנטום געלד וועט זיין \$99.99.

4. אונזערע א מעמבער, וועלכער וועט וויסען פון דער עקזיסטענץ פון א קארפאראציע-שאפ און וועט נישט מעלדען צו דער יוניאן, וועט באשטראפט ווערען אלס מיטהעלפער אויף צוהאלטען א סקעב שאפ און אלס אונזערע וועט מען איהם באהאנדלן.

ביי אדער עקזעקוטיוו באארד פון לאקאל 1. פ. קאמלער, מענעדזשער. ס. דאז. רינגער, סעקרעטער.

טשילדרען דרעסמייקערס לאק. 50

לויט דעם איינשטימיגען באשלוס פון די פארשיידענע ברענטש מיטגלידער, וועלכע וויינען אפגעהאלטען געווארען אין ניו יארק, ברוקלין און בראנזוויל דורך דער וואד פון 10טען דזשוליי, וועט די וועכענטליכע דאס געהעכערט ווערען פון 25 סענט צו 35 סענט א וואד.

די העכערונג פון די דאס וועט אריינגעהן אין קראפט דעם 14טען אויגוסט, 1920. אלע יעניגע וועלכע וועלען נישט באצאהלען זייערע שולדען ביז יענעם טאג, וועלען מווען באצאהלען די אלטע דאס לויט דעם געהעכערטען פרייז.

עקזעקוטיוו באארד טשילדרען דרעסמייקער יוניאן לאקאל 50.

ה. גרינבערג, מענעדזשער.

קראון

בערושעס און בענערס פאר יוניאנס, סאסייעטיס און ס. פ. ב. סמריקמלי יוניאן ארבייט. 134 קלינטאן סטריט. ניו יארק

דיוע צייטונג

זי איז פילע שטערק אידישע און ענגלישע צייטונג. ביכער און ווערנאלען ווערען געדרוקט אין די אפ-טו-דאס פרינטינג קא. 196 קאנגעל סט. ניו יארק פילעס 5426 פרענקלין.

קויפט אויסשליסליך ווייט לילי סהעס סאלאמביא סהעס צוועטשני ששאי

טעלעפאן נומערס 2441

די לענגאר פרעס

42 איסט 23טע סטריט, נ. י.

סקוירט און דרעסמייקער יוניאן לאקאל 23 אויפמערקזאם!

דאנערשטאג, דעם 12טען אויגוסט, וועלען אפגעהאלטען ווערען אונזערע

רעגערע מיטינגען

דאזן טאג: אין „פארווערטס" האל

בראנקס: אין לאנדאן סאסינא

וואו וויכטיגע פראגען וועלען פארהאנדעלט ווערען.

עקזעקוטיוו באארד לאקאל 23, ה. האבער, מענעדזשער.

טרייטשטע פון טלע
לענדער פארטויי
נישט ווייך, וואו די
וועלט וועט ווען
טרייטשטע

בצדקתי החוקתי
ולא מרמה
(מיוזם, צ"ח, ט).
10 מיון בערעבינג
קיום חלום מיד וזך
שטערק, מיון וועל
מיוזם צום טעלעוויזן.

אפיציעלער ארגאן פון דער אינטערנעשאנאל ריידעס גארמענט וואירקערס יוניאן

VOLUME 88

New York, Friday, Aug. 18, 1920. מרשימים, דעם 18טן אויגוסט.

PRICE 5 CENTS

באנאז עמבראידערי ארבייטער
לאק. 66 איז א גענעראל סטרייק

אינדאָלמ-פּאַרצײַתנים

„גערעכטיגקייט“ נומער 88.

זייט 8. דין ווייז — 3. שטוימא.
 זייט 8. וויכטיגע שטוימאס און אונזער
 זייטן — 4. שטענדיג רעפארטירט.
 זייט 4. מיטגליד פון דאס שטענדיג
 דער קאנסטיטוציע און זייטן — 5. לשונות.
 וואס הערט זיך און דער פונקטער
 זייטן לשונות 7. דאס וואס וואס
 און שטענדיג און זייטן לשונות — 8.
 9. שטענדיג.
 זייט 5. מיטגליד און שטענדיג און שטענדיג
 ברענגט פון 9. שטענדיג און 10. האט
 מאן און דער קאנסטיטוציע און שטענדיג
 פערס און זייטן לשונות — 11. דאס
 לאזט.
 זייט 6. שטענדיג און דער אונזער
 — 9. קאנסטיטוציע. מיטגליד פון קאנסטיטוציע
 מיטגליד פון לשונות — 10. שטענדיג
 האט.
 זייט 7. שטענדיג און זייטן (שטענדיג) —
 שטענדיג.
 זייט 8. פון דער קאנסטיטוציע און שטענדיג.
 זייט 8. פונקטער און שטענדיג און שטענדיג
 געזעצט דאס שטענדיג (שטענדיג) — 10. מיטגליד
 און שטענדיג און שטענדיג (שטענדיג) — 11. נאך
 זייט 10. וועגן שטענדיג און שטענדיג
 ראשישע ערשטע זייטן — דער קאנסטיטוציע.
 זייט 11. דאס ערשטע פונקטער און שטענדיג
 דער קאנסטיטוציע און שטענדיג און שטענדיג
 זון בלי נאך. קאנסטיטוציע שטענדיג —
 12. בוקשטיין.
 זייט 12. וואס וואס און שטענדיג דערשטע
 פון דעם גרויסען שטענדיג און שטענדיג —
 13. לשונות. גוט, גוט — שטענדיג... (שטענדיג)
 14. דער לעבעדיגער.
 זייט 13. פונקטער שטענדיג.
 זייט 14. און 15. שטענדיג און שטענדיג.
 זייט 16. פונקטער און דער זייטן און
 לשונות 17. אונזער פון דער קאנסטיטוציע
 ראשישע פונקטער.

מיט א סעטלמענט וועט די גאנצע אסא.
צורונען ווערען, די בעלי בתים וועלען
סעטלען איינציגווייז מיט דער יוניאן.
ברורע אסיה וואלינסקי, דער טשיעה
פון דער/סטרייט סאמיטע פון דער יוניאן,
האט די וואך שרעסירט אייניגע פאר-
אמלונגען פון וויסע און דרעס מאכער
און אויפגעפארט יענע ארבייטער גיט
צו מאכען קיינע ארבייט מיט עמבראידע-
ריס, אויב די עמבראידעריס ווערט גי-
מאכט פון גיט קיין יוניאן לייט. דער
וויסט און דרעס מאכער האבען מיט עני-
טוואוס פארשפראכען דאס צו פאלגען.
זיי האבען זיך אויך דורך א רעזולוציאן
פארמליכטעט צו טאן אלעס וואס וועט נאר
מעגליך זיין, אז דער סטרייט וואל זיך
וואס ניכער ענדיגען מיט א זענע פאר די
ארבייטער.

אין קורצען, מיר האמען נאך אין גוי-
כען צו קאנען באריכטען אז דער סטרייק
האט זיך ערפאלגרייך געענדיגט.

ווייניגער, דאס הייסט 65 דאלער א וואך
די ערשטע קלאס ארבייטער און 55 דאל.
א וואך די צווייטע קלאס ארבייטער און
דער קאנסעריענץ אין אפגעבראכען געווא-
רען.

אבער לויט ווי אלע סמנים ווייזען
וועט זיך דער סטרייק נישט לאנג פארע-
הן. דער סטרייק איז איצט קוים א וואך
פלאט און איבער 80 אינדעפערענט מא-
נופעסטורער האבען שוין געסעטעלט
מיט דער יוניאן, און איבער 500 ארבייט-
ער זיינען שוין צוריק ביי דער ארבייט
אויף די באדיינגנען פון דעם נייעם אג-
רימענט, מיט א העכערונג אין שכירות
פאר 15 פראצענט.

מבער דאס אין נאך ניט אלעס. אין
עארלויף פון דער ערשטער וואך פון
טרייטק האבען אויף 12 אסס'ן באסעס
ווי אפגעריסען פון וויינער און נע-
סעלט מיט דעם וויינאן. און עס איז א
שטארקע פראג, דאס ווי פאלד די אסס'ן
אין דעם טרייד וועט ווי ניט צוהיילען

לעמען אַרבעטשטאָן, דעם סטען אוי-
סום, איז עקלערט געוואָרען אַ גענע-
האַל סטויב פון די באַהאָן שטובֿאָרערי
אַרבייטער פון אונזער לאַקאַל 66.
אין דעם טרייר האָט ביי אַזויט עק-
ספּערט אַ קאָלעקטיווער שטרימענט, ווען
דער שטרימענט האָט געהאַלטען ביים
אַויסגעהן, האָט זיך געגעבאָנען קאָנפּע-
טענען צווישען די יונגלען און דער סטאָ-
פּיאַייטשן פון די באַסעס אין דעם סטאָ.
א חוץ ברויזער וואָלינטשי, דער מענע-
ווישער פון דעם לאַקאַל און די קאָנפּע-
טענע קאָמייטע פון דער יוניאָן, האָבן זיך
זיין די קאָנפּערענצען אויף באַסיליני
אונזערע גענעראַל געזאָמטע, פּרעזידענט
שלאָגנער און סעקרעטער באַרשאָ. מען
האַט זיך גאָר אויף די קאָנפּערענצען
גוט אַוועק פּיט געקאָמט אַיינגען, אַ חוץ
די מאַדעראַנט פון העכערע שפּירות האָט
זיך יוניאָן אויף געוואָלט, דאָס די סטאָ-
פּיאַייטשן און קעס עקספּירטי זאָ די מאָ-
פּעקטשורעס וועלען נאָכקומען דעם
זייעם שטרימענט. אין סטאָן האָט דאָס
זייעם געוואָלט נאָכגעבען און די קאָנפּע-
טענען יוניאָן אָפּגעבראָכען געוואָרען.

שלוש, לעצמן דאנערשטאג אין דער
טרויסק ערקלערט געווארען; שלע אריי-
גער האבען, אויף דעם רוח פון זייער יו-
גאנד, צו דער געשטימטער מינוט פאר-
אנען די שפער און דער נאנצער טריי-
ד אין פארגלייבט געווארען. אין דעם
טריידי אין גארע איעס זעהר ביז, אבער
אין ספריקער זיצען זיך גאנץ רחוק אין
אל.

דערפאר אבער זיינען די באסעס
זיין גאר ניט רחוק. זיי ווייסען וואס זיי
וואלטן רעדן יעדע סאג וואס נעהט שוועק
און גאר ניט און עס פארדרייט זיי שוין
ער נאנצער עסק, אבער שוין אזוי גיך
אנזעכען די פארערגנען פון דער יוניאן
וילט זיך דאך און דער ספרייט נעהט

אויף דעם פארלאנגט פון דער אס"פ
זיין לעצטען פרייטאג, נלייך אויפצומאך
געבט ווי דער ספרדים אין געוועזען גע-
מאכט, ווידער אפגעהאלטען געווארען א
אנשטערענץ, וועלכער האט געווערעם 12
טויזנט. אבער מען האט זיך נישט גע-
אונט אריינגען וועגען די פרייען. די
אריינגען פאדערט פאר די ערשטע קלאס
75 ראלער א וואך און פאר די
ווייטע קלאס ארייפער 65 ראלער א
וואך. די טענעסטעסווער האבען אבער
געבט נישט 10 ראלער א וואך

די ערשטע וואך ארבייט פון אינזער
נייעם אים אף טאון דעפארטמענט אין
זוועק אויסגעצייכענט, נאך א סך בעסער
ווי אסילו אינזערע גרויסע אפטימיסטען
האבען ערווארטעט.

דער טאטאמיטינג וואס בר. האלפערין.
דער דירעקטאר פון דעם אום קא טאון
דעפארטמענט האט שראנזשירט לעצטען
שבת אין מאנעס ווערנא, איז געווען אן
אויסגאנג אין אלע הינזיכטען. איבער פער
הונדערט ווייט און דעם מאכער פון
זענער זענער, פרייען און זענער, פון
האשידענע נאציאנאליטעטען, זיינען גע-
קומען צום מיטינג און האבען מיט גרויס
עווימערקסאמקייט זיך צוגעהערט צו די
ערדער, צו זיינער קידען פול מיט ענט-
וואס וועלען איינציגטען און ברידערליכ-
זייט פון די ארבייטער-מאטען. די דער
ער האבען גערופען די ארבייטער אין
וועלכען פרייען און די ארבייטער האבען גע-
גאנגען מיט א גרויסען אפלאו. א הויז
אויפגעט רעדער זיין עס איז געווען

צו דער אינטערנעשאנאל ליידים
גארמענט ווארקערס יוניאן

א ברעק פון אמסטערדאם פונ'ם אינמערנאציאנאלען פארבאנד פון נאדעל-
ארבייטער אין אייראפא (*).

פארבאנדען פון שניידער, פאריער און
העטערס, ווי דאס-איז שוין איצט דער
פאל אין מאנכע לענדער.

מיר האבען באקומען אייער טעלע-
גראמע וועגען דעם סטריק פון די פא-
טירעס אין ניו יארק, און מיר האבען
דאס גלייך געמאלדען. און מיר פריינד
אין לאנדאן און פאריז. האט זיך פאר-
דער סטריק געענדיגט? און א נומער
פון דער "געזעכטנישט" האבען מיר גע-
לעזט וועגען דא ארוואוישן? וואס האבען
דיזע סטרייט שרייבערס? מיר וויר
פען געזען נישט, צי האט זיך דער סטרייט
שוין געענדיגט, און ווי אזוי ער האט
שוין געענדיגט.

זווי פיעל ווענען פאריער ספרייט.
 אין יענעם נומער, "נערעכטפרייט"
 האבען מיר אויך געלעזען א סך אינטער-
 עסעססעס-איינזעהלייטען וועלען דער
 18טער פאנווענשען פון אייער ארגאניז-
 טעציען. מיט א סך אינטערעסעס האבען
 מיר געלעזען אייער באגרייפונגספערדע זא-
 צע רעלענטמען וואס זיינען געקומען אין
 אונזערע קאפיטאלען.

די רעזולוטשטען וואס איינער אינגער
יישענאל ליידיס גרמאנעס וואוינערס
ווינאן האט דערניינט רופט היירליך
זינדיג בראונדערנאג.
זיין 1908 האבען מיר רעזולטירט
זענען איינער וואוינערס: מיר
פארלירן וואס דיין וואוינערס

ווערטער קאמערסער שרעווינגער!
 אין צוזאמענהאנג מיט אינזער אינ-
 טערנאציאנאלער קאנסערענץ אין קא-
 ענצאנשאנען, וואס עפענט זיך דעם 15טן
 אויגוסט, ווילען מיר ציהען אייער אויפ-
 מערקזאמקייט אויף פאלגענדע פונקטע:
 אין אייער צושריפט פון 8טן יוני,
 1920, זינט איהר געווען גוט געקנט אונז
 וועגן א ליסט מיט נעמען און שט-
 עפען פון די אינזאנס אין דער קליידער-
 אינדוסטריע און פערקאסט.

מיר האבען איינגעלארען צוויי יר-
יאנס צו קומען זיך באטייליגען אין אונ-
זער קאנגרעס, נעמליך: די „שטאלנשטיי-
ער קלארינג וואקירערס" און די „יר-
ייטער נאטענט וואקירערס".

מיר האבען נאך גיט באשלאסען צו
זיך אולען אריינגעחטען אין אונזער
ארבעטן די יוגאנט פון די פארינע און
פון די העטערס, און יענע יוגאנט הא-
בן פיר דעריבער גיט איינגעלארען.

זיך רענען, האס ריזע פרענע רעדן
גאנץ פרנס באטערט ווערן וואו אונ-
זער קאנגרעס אין קאפעהאגן; עס
וועט מעליך, רעדען געלענט ווערן א
גראסענט פאר א אינטערנאציאנאלער
קאנגרעס פון יוגאנט וואס וועל
רינגעהען אלע נאטל - ארבייטער

(*) מוליך די ווארענעלעסונקייט פון
די איינפאנדירטע קאמפאניע די קאמפאניע
די קאמפאניע די קאמפאניע.

**דער סמריק פון די סייכליים אין די דיוויזשאן
סמרים סטארם אין פולען גאנג**

ייִוויזשען סטריט וואס בעסער ווערען
 שפּיקט און דער סטרייק וועט ניט
 זאגן געדויערען.
 עס איז איבריג צו זאגען דאס די
 סטרייקער האבען די סימפּטע און מיט
 ילק פון אונזער אינטערעסאנטל יוניאן
 פון פון דער ארביטער בשווערונג אין אל
 עמיין. דויע סטרייקער שטעהן ניט שליי,
 די האבען די מיטחילע פון שלעמען. די
 ייִוויזשען סטריטער ספּאָרטיקער וועלען
 דאס שאלד דערפיהלען, זיי וועלען גאר
 נישט איינזעהן, אז דעם קאפּע וואס זיי
 האבען פארפיהרט געזען דא פילגלייט
 זעט זיי פיעל שאדען, און זיי וועלען פאר
 גען גאנצעבען די גערעכטע פּאַרעווענען
 און די סטרייקער. און וואס גיכער זיי
 זעלען דאס טאן אלץ בעסער וועט זיין
 פאר דויע באַסעס, אלץ זייניגער געלד
 זעלען זיי פארלירען, און דער קלער וואס
 זיין שוין פאסטאט אונטערזאגען אז זיי
 וועלען וואס גיכער פּאַרעווענען דאס

בעת דינע שורות ווערען געשריבען
די דער שפייט פון די פייסלייטע אין
די וויזשניץ שטריט קלוקס שטראס אין
לעלע נאנט. די שפייטער ווייזען מיט
יידע פון אונזער לעמאל 181, זי ווי
נאנט א פיל פון אונזער אינטערעסאנטל
ניין און זיי קעמפן מיט דער זעלבער
וויסטיקייט ווי די פייטלדער פון אונ-
זער אנדערע לעמאל ווייזען.

קיין עקטרא נייעם וועטן דעם
 סטרייט און נאך רעווייל נישט צו באריכ-
 טען. די סטרייטער פון וויזשניץ סט.
 וועט אלעס א שטערן די סטרייטער פון
 קעטען די סטרייטער. עס איז זיי, נאך
 שטעט ויד, נאך גיט אנגענומען צו ווען
 יע נעמען שטעט די קעטען מיט
 יינע, בעקאנטע שטעטליך דעם פובלי-
 קעס צו און יענע שטעט סטרייטער פון,
 דעם באבא, אז די קעטען פון וועלן
 וועקענען פון דעם שטעט אנשטאט אריין
 וועקען דעם. אבער די סטרייטער קי-
 יען זיך זינגען וועט וועט די שטעט
 וועלן דעם דעם דעם דעם דעם דעם

א שעה נער הארציגער פאחר-געזונד פאר פרעזידענט שרעזינגער אין דער "יוניטי אימעניע" פון לאק: 25

פון א סטעה רעפארטער.

אין נאמען פון פרעזידענט שלעזינגער
ניבען מיט דאס פון עפענענדיקען ראש
פערזענלעך וואס האבען זיך באטייליגט אין
דער שעה נער, נייטרייכער אונטערנעם
מונג. ער דריקט אויס א ראשן צו דער
יוניטי הויז קאמיטע פון לאקאל 25, מיט
קיימין, די טשעריידי פון דער קאמיטע,
מיט מייטעס, די סעקרעטעריין אין די מיט
גליעדער פון דער קאמיטע, שטאט קראס
נאך, מיט הערעט, סעקרעט שטאט קראס,
די פארשטאטלעך פון דער שמה.
ער באראנט אויף די קינסטלער וואס
האבען אזוי פיל געלייטעט זייענע
אונטער, הער פיראזשיניקאוו, מיט ראבאס,
די פיאניסטקעס מיט חפץ און מיט סייד
בעקלער, שמערעל און ווינדי, פאר זייער
זינגען און פארלענען און די גרופע טעני
צער פאר זייער שעהנעם טאנצען.
זאל שוין דא אויף דערמאנט ווערען
דאס צוזאמען מיט פרעזידענט שלעזינגער
זינגען צו דער שמה ספעציעל געקומען
פון ניו יארק נאך אייניגע נעכט, ווי א
שטייער, אונזער 1-טער ווייט-פרעזי
דענט, מאריס וינאמא מיט זיין פרוי, ווייט
פרעזידענט סאול סיימאן, אלעקסאנדער
טראכטענבערג, דער דירעקטאר פון אויט
זער רעקארד און ריפויטש דעפארט
מענט; ברודער הורוויץ, דער מענערשעה
פון אינדעפערענט מאריס פון לאק 25,
דער שרייבער פון די שורות און נאך אג
דערע.

אויך דער זיידע, מאריס ווינאמא שווער
סקי און אונזער מיטארייטער, נון בלי
גער זינגען אונזערע נעווען אויף דער
שמה.
צווישען די נעכט האבען זיך אויך גע-
פונען ראבין פינק און דר. מערי גאלד-
פארב, שרייבער פון "טאג", און לעאן קוס
מאן, דער רעאקטאר פון דער וועכענט-
ליכער צייטונג, דאס אידישע פאלק.
און אלע, אלע, ווער עס איז נאך גע-
ווען אונזערע, האבען זיך קום געקענט
גענוג אפלובען, דעם שעהנעם, נייטריי-
כען אונזער אין "יוניטי לאנד".

טאקע פון די "בארדערס" אין דער יוניטי
הויז, אונטער דער דירעקציע פון "דושיס
טיטשער", מיט קאממען. א סעט זינגע
לייט מיט מילדע האבען געטאנצט דר-
סישע פאלקס-טעני, אין פאסערע קאס-
טימען, און זיי האבען די טעני פון
דורכגעפירט.
דאן קומט די גרויסע "פיטשור", דער
"שיינעץ" אי דאס ליד, "א שיינעץ, א
שיינעץ אין דאס געווען!" — וועלכען
שמערעל מיט ווינדי זינגען און דער
גרויסער עולם העכט זיי צו אין כאר, אי
דער "שיינעץ", דער אפיציעלער קא-
נאן פון יוניטי לאנד, וואס איז דאס גע-
ווארען א שטענדיגע, וועכענטליכע איג-
סטיטוציע. צו דער געלענעוועט איז ער-
שיינען אן עקסטרע נומער "שיינעץ",
מיט צייטליכע און שפאסיגע מעלעגרא-
מען און באמערקונגען, וואס האבען גע-
מאכט א פארק. די פארלעזונג פון "שיי-
נעץ" האט שרייבערעס פילע, פילע
הערציגע געלעכטער ביי אלע אונז-
ערע.

מיט איין ווארט, עס איז געווען אן
עקסטרע גענוסרייכער אונטער און יוניטי
לאנד, וועלכען די וואס האבען עס בייגע-
וואוינט וועלען אזוי ניד נים פארנעמען.
עס זינגען אויך אונזערע אייניגע
טעלעגראפישע באגריסונגען, וועלכע הא-
בען אויסגעדריקט דעם געדאנק, דאס
די שיקער זינגען אין נייטס מיט אלעמען
אין יוניטי הויז צו דער שמה, און דאס
זיי ווינען פרעזידענט שלעזינגער א ברוד-
ערליכען פארהרגעווער, אויף זיין מיסיע
אין יארק.
אזעלכע באגריסונגען - טעלעגראמען
זינגען אונזערע פון דער ליידיס נאך
מענט קלוידיס יוניאן, לאקאל 180, ניו
יארק; פון ה. סקולמאן פון שיקאגא, אין
נאמען פון דארטיגען דזשיינט באארד
פון דער קלאסישער יוניאן; פון דער
שיקאגא סקוירס און ווייטמאכער יו-
ניאן, לאקאל 100 און נאך אנדערע.

פרעזידענט שלעזינגער און ווייט פרעזידענט לעפאטויטש אפגעפאחרען נאך יוראפ

א הויז אונזערע ווייט-פרעזידענטען,
סעקרעטער באראס, דזשיינט באארד און
לאקאל בעסטע, עקזעקוטיוו מעמבערס
און אזוי אקטיווע יוניאן-לייט, זינגען
פארשטעהט זיך, אויך אונזערע נעווען
די פאמיליען פון די אפפארהערנער דעלע-
גאטען. עס איז געווען מיסעס שלעזינג-
ער און זייערע צוויי זון, מיסעס לעס-
קאליש און זייער אייניגע קינד און נאך
אנדערע נאכגעטע קינדער.
צו געזענען זיך מיט שלעזינגער
איז צום שיש אויך געקומען דער באוואוס-
טער אידישער פאטע און פובליציסט,
דער רעאקטאר פון "דוקאנס", אברהם
לעסין. עס זינגען אויך געווען פארטער-
טער פון "פארוערטס" און פון די "קאל".
א נאנץ ריהערנער מאמענט איז גע-
ווען ווען די דעלעגאטען האבען שוין גע-
מוזט זיך נעהמען געזענען און ארויס-
געהן אויף דער שיש. קושען זינגען גע-
פליגען ווי האנעל אין א גרויסען שטורם
און אלע זייטיגע מענשען, וואס האבען
זיך בעת מעשה געפונען אויפ'ן "פער"
זינגען שטעהן געבליבען אונטערמיט, נים
קאנעדריג באגרייפן, וואס אונזעם דארט
איז פארגעקומען. זיי האבען נים גע-
קאנט באגרייפן, וואס אזוי פיל מענשען
זינגען געקומען צום שיש געבען אזא
גראנדיזען "סענא קא" א פאר מענשען
וואס פארהען אין יוראפ.
בלויז דער גרויסער אידעאל פון
אמת'ער ברידערליכקייט קאן אריינסרופען
אז דעמאנסטראציע.

די פאראייניגונג פון לאק 3 מיט לאק 80

לעצטען דאנערשטאג אין אפיציעל גע-
פייערט געווארען די פאראייניגונג פון לאק
קאל 3 און לאקאל 80 אין איין לאקאל יו-
ניאן. די סעטעלמאכער פון לאקאל 3 און
די ליידיס טיילמאכער פון לאקאל 80 שטע-
לען אינעם צוזאמען איין יוניאן, וואס וועט
שטעהן אונטער דער דזשיינדישער פון
דזשיינט באארד פון דער קלאסישער
יוניאן.

(שלוס פון זייט 1)

און ער האט צום באנקעט נים געקענט קו-
מען.
* * *
מיטוואך אין דער פריה זינגען פילע
פריינד פון פרעזידענט שלעזינגער
געקומען אין אפיס פון דער אינטערנא-
ציאנאל און צוזאמען מיט איהם געמאכט
רען צום דאס, וועסט 14טע סט., צו זע-
נענען זיך איידער ער איז אויפ'ן שיש
ארויף. ביים געזענענען זיך וייעלען פאר-
געקומען נאנץ ריהערנער סענעס, וואס
האט ארויסגערופען א סך הערציגקייט.
מיט דער זעלביגער שיש איז אויך אפ-
געפארהען צום קאנגרעס דער דעלעגאט
פון דער "מאליטאמיטעד", דזשינגעראל
סעקרעטער יוסף שלאסבערג, און דער
"פער" איז ווירקליך פארוואנדעלט גע-
ווארען אין א דעמאנסטראציע פאר דער
אינטערנאציאנאל און די "מאליטאמיט-
טער". אויפ'ן "פער" זינגען געווען די
עקזעקוטיוו בעסטע און סעטענע מיט
גלידער פון די פילע לאקאלס פון אונזער
אינטערנאציאנאל און פון דער אמאלאנא-
מייטער, וועלכע זינגען געקומען מיט בר-
קעסעל בלומען, אלס אויסדרוק פון אנער-
קענונג, לעבע און אכטונג צו זייערע פיה-
רער, צווישען די קאמיטעס פון די לאק-
קאלס וואס זינגען געקומען, האבען זיך גע-
פונען ארבייטער פון פארשיידענע נאציא-
נאליטעטען, און דאס האט שוין גלייך
אויפ'ן "פער" געגעבען דעם אנהייב פון
דעם אינטערנאציאנאלען קאנגרעס אין
קאפעהאגנען, צו וועלכען די דעלעגאטען
זינגען עס געפארהען.

יע, נאך אויפ'ן "פער" האט מען שוין
געזעהן א מערשווייניגע בילד פון ארביי-
טער סאלידאריטעט, פון ארבייטער איי-
ניגקייט וואס האט אריינסגערופען פילע
באגריסונגען! אין דער לופטען האט
דארט געשוועבט די אידעע פון דער ענד-
ליכער פארברידענונג פון אלע ארבייטער
איבער דער גאנצער וועלט, ווי דאס איז
איבער געווען דער טרוים פון די מרייד-
יניאניסטען און אמת'ע באגרייטען אי-
בער דער גאנצער וועלט.
אין פארקען, עס איז געווען א שעה
נעם, נייטרייכעם בילד, וואס האט ביי
אלעמען ארויסגערופען די שעהנעסע גע-
דאנקען, און די בעסטע האפנונגען, ווע-
נען דער ארבייטער פאראייניגונג איבער
דער וועלט אין דער נאכגעטער דורמאכט.

קאנצערט מיט דער "יוניטי לידער" צו
וועלכער עס איז דארט געשטאנען געווען
רען פאסערע מוזיק, און כמעט אלע נעכט
פון יוניטי לאנד קאנצען מיטווינען. דאס
איז א לידער וואס רופט און וועקט צום
"קאמף און אייניגקייט", צו "שאפען און
בויען" א פרייערע וועלט. אין דער לידער
איז עטליכע מאל דורכגעוועבט דאס ווארט
"יוניטי", דער עולם זינגט עס מיט גרויס
התלהבות און דאס רופט ארויס א מערק-
ווירדיגע ענטוואוס! דאס איז אזא מין
ספעציעלעס יוניטילידער, וואס איז גע-
שאפען געווארען, ווי א שטייגער די פער-
ציעלע סטרייק-לידער, וואס זינגען גע-
שאפען געווארען אין דער צייט פון די
דזשענעראל סטרייקס פון די ניו יארקער
קלאקמאכער, אין 1913 און 1916. די יו-
ניטילידער, דאס לידער פון שטאפען און
בויען, ווערט געזונגען מיט דערוועלבי-
גער באגרייטענונג ווי די קלאקמאכער
סטרייקער האבען דעמאלט געזונגען "לע-
בען זאל די יוניאן!" און אזוי.

און מיט נאך א באוואנדערען ענטוואוס
איז דאס לידער געזונגען געווארען לעצטען
שבת אונזערע, ווען פרעזידענט שלעזינגער
און נאך אייניגע אונזערע נעכט פון
ניו יארק זינגען אונזערע נעווען. איי-
סטיקטיוו האט יעדער און יעדע געוואלט
דאס די לידער זאל קלינגען וואס שעהנער,
עס זאל אלץ מעהר אויסגעהמען ביי די
נעכט וואס זינגען ספעציעל געקומען צו
דער שמה, און זיי האבען געזונגען מיט
אזא הארמאנישער הארציגקייט, אז דאס
העכסטע ברידערליכער געפיהל האט אלע
מען ארומגעכאפט! דאס זינגען האט
וויקליך אויסגעשמורעט אלעמען
הערצער, פון די יונגער, ווי פון די צו-
הערער.

דאן איז געקומען דער פראכטפולער
פארמאלנער קאנצערט אין וועלכען עס
האבען זיך באטייליגט קינסטלער מיט א
בארום אין דער מוזיקאלישער וועלט, דער
באליבער מוזיקער, הער פיראזשיניקאוו,
האט באצויבערט דעם עולם מיט'ן שפייע-
לע אויף-לייט קאנצערט מיט'ן נא. און
ער האט באקומען א זעהר גרויסע אווא-
ציע. מען האט איהם ארויסגערופען א סך
מאל און ער האט געמוזט שפילען און
שפילען. נים ווענער האט אויסגענו-
מען ביים עולם מיט ראבאס, מיט איהר
שעהן זינגען רוישע און אידישע פאלקס-
לידער. אויך זי האט באקומען א גרויס-
עס אפלאזן. מיט חפץ האט באגלייט
אויף דער פיאנא דעם שפילער און די
זינגערין.

צווישען די מוזיק נומערען האט די
טשעריידי פון אונזער, מיט דזשיינט
טעס, באגרייטע דעם נאכט פון אונזערע,
פרעזידענט שלעזינגער, אין נאמען פון
דער יוניטי הויז קאמיטע און פון דער
גאנצער מיטגלידערשאפט פון דער ווייט
מאכער יוניאן, לאקאל 35. זי האט גערעדט
וועגען שלעזינגער'ס מיסאן, אלס דעלע-
גאט צו דער אינטערנאציאנאלער קאנצע-
רענץ אין קאפעהאגנען און האט פאר-
ענדיגט מיט'ן וואונדער, אז דעם מאל זאל
ער בריינגען פון אייראפא א פארהעליכע
רען באריכט ווי ער האט געבראכט פון
דארט דאס ערשטע מאל. רעדנדיג ווע-
נען דער יוניטי אימעניע האט זי בא-
מערקט, דאס א דאנק שלעזינגער'ס ענער-
גיע, איז עס מעגליך געווארען די ווייט
מאכער וואלן האבן אזא פראכטפולע
זומערהויז.

זי האט דאן געגעבען דאס ווארט דעם
אייניגען רעדנער פון אונזער, דעם נאכט
אליין.
פרעזידענט שלעזינגער האט באדאנקט
די יוניטי הויז קאמיטע פאר דעם כבוד
וואס זיי האבען איהם צוגעטיילט, פאר'ן
ארגאניזירען א שעהנעם, פארטרעפליכען
אונזערע בעסטער וויין אפפארהערן אין יוראפ.
ער האט אנגעוויזען, אין פארקען, וואס ער
האט בדעה צו טאן דארטען, אום צו העל-
פען עטאבלירען א ווירקליך אינטערנא-
ציאנאלע פארבאנד פון אלע גארעל-
בייטער יוניאנס איבער דער וועלט, דאס
זאל עס וועט אטאל נויטיג זיין, זאל מען
קאנען ווי ער האט זיך אויסגעדריקט —
ניט נור קאנען אפשמעלען די קליידער-
אינדוסטריע פון א גאנצען לאנד, נור איז
בער די גאנצע וועלט!
גלייכצייטיג האט ער געמאכט א
שטארקע אפיעל צו די ווייטס און דרעס-
מאכער, צו די מיטגלידער פון לאק 25,
צו זיין אויף דער וואך, צו זונען כסדר
מיטלען ווי צו פארשטארקען די יוניאן,
אויף וועלכער די באפעס פון דער איג-
דוסטריע לויפן איבער צו פארניכטען.
זי רעדט אזא אויפגענומען געווארען
מיט א שטארקען אפלאזן.
אבער מיינט נים, אז דאס איז שוין
שלעס. עס איז געווען נאך און נאך, עס
זינגען אויך געווען ענדע שעהנע טעני,

די "פערועל פארטי", וואס די יוניטי
אויז קאמיטע פון לאקאל 25 האט פאר-
שירט לעצטען שבת ביי נאכט, אויף דער
פראכטפולער אימעניע אין פארעסט
פארק, האט זיך אויסגעצייכענט אין אלע
הינזיכטען, און די איבער פיער הונדערט
נעכט וואס זינגען געווען דערביי האבען
זיך אמווירט אויפ'ן העכסטען אופן, דאס
איז געווען א באוואנדערע פריילאכער יום
טוב אין "יוניטי לאנד".

די שמה איז פאראנשטאלטעט גע-
ווארען צו דער געלענעוועט וואס פרעזי-
דענט שלעזינגער פאחרט אפ אין יוראפ.
אין קאפעהאגנען, דעמאנסטראציע, אלס דעלע-
גאט פון אונזער אינטערנאציאנאל, צו דעם
אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון די פאר-
באנדען פון די גארעל-בייטער איבער
דער וועלט. דורך דער שעהנער העכסט
געמאכטער שמה, האט פרעזידענט
שלעזינגער באקומען אן אמת-הארציגען,
גרויסארטיגען פארהרגעווער!

די שמה איז פארגעקומען אין דעם
גרויסען, שעהנעם טאג-וואל פון "יוניטי
לאנד"; עס איז דארט געגעבען געווארען
א רייכער קאנצערט, א גענוסרייכער
אונטער פון מוזיק, טעני, הומאד, קיבעץ
און סאטירע וואס איז געווען העכסט
אינטערעסאנט. און אמווירער, דער
אונטער האט זיך אויך אויסגעצייכענט
מיט דעם, וואס עס איז נים געהאלטען גע-
ווארען קיין קרענע, עס האט גערעדט
בלויז דער נאכט אליין, פרעזידענט שלע-
זינגער, און די טשעריידי פון אונזערע,
מיט דזשיינט מייטעס, די סעקרעטעריין פון
דער יוניטי הויז קאמיטע, אבער וועגען
דעם שפעטער, לאמיר געהן כסדר, ווי די
זאל איז דארט צוגעגאנגען.

דער זאל אליין, נאך איידער דער קאנ-
צערט האט זיך אפגעפאנגען, האט מיט
זיך פארגעשטעלט א פארעכטען בילד.
דער גרויסער עולם איז געווען אויסגע-
וועט אויף שטולען ארום און ארום א
גרויסען צירקעל. פאר די שטולען אין
דעם צירקעל איז געווען אויסגעשפרייט
רויסע דיוואנען און אויף די דיוואנען
נען געווען אויסגעוועזען מיידלעך און יונג-
נע לייט אין רוישע פאלקס-קאסטימומען,
דאס זינגען געווען די איינגעשטודירטע
טענער פון "יוניטי לאנד", דאס האט
געגעבען דער גאנצער צוזאמענקונסט א
אריענטאלישען אויסזעהן און האט ארויס-
גערופען א סך מונטערייט, א סך פרייד.
די אטמאספערע אין זאל איז געווען זעהר
ענטוואוסטישע, ס'האט געשוועבט אין
דער לופטען אן אמת הארציגע ב ר י-
ד ע ר ל י כ י ט אויסגעמישט מיט
א געפיהל פון שטאלץ, וואס "מיר",
מיטגלידער פון דער אינטערנאציאנאל,
האבען אזא גרויסע-סיגרייכען פלאץ
פאר'ן זומערוואקישיאן, וואו אזעלכע
שמהות קאנען געפראוועט ווערען!
דער פארגאס פון אונזערע איז געווען
א דאכעלעכער, עס איז באשטאנען, ווי די
טשעריידי, מיט מייטעס, האט זיך אויס-
געדריקט, פון צוויי טייל, פון א פארמאל-
נעם קאנצערט און פון א אונטערמאנעם.
אבער אויך מוז שוין גאנצען, דאס די יעד-
ניגע וואס האבען זיך באטייליגט אין דעם
אומפארמאלעם טייל פון אונזערע, הא-
בען זיך פונקט אזוי גוט אויסגעצייכענט
אין זייער לייט, ווי די קינסט-
לער אין דעם פארמאלנעם טייל פון
אונזערע.

אנגעפאנגען האט זיך די שמה, גע-
רעדט מיט דעם נים פארמאלנעם טייל, —
מיט די לייטסונגען פון דעם ליבלינג
צוויילינג, "יוניטי לאנד", דעם מערעל און
ווינדי, וועלכע זינגען דארטען זעהר פאפול-
לער. צו די צוויי קאן מען נאך צורעכענען
א דריטען, עלמאר, וועלכער צייכענט זיך
שטארק אויס אין די יוניטי-טעני, וועל-
כער שטעלט פילאדאפ אין די פאלקס-טעני
און פארווארטס זיין טשופריגע, טאקע ווי
א רעגולער באלעט טענער.
אפיציעל זינגען די דריי מענשען אג-
געשטעלט אלס "ווייטערס", דאס הייסט,
מענשען וואס דארפען דערלאנגען די
נעכט שפייז פאר'ן הומר. אבער דיעז וויי-
טערס האלטען פון פוק: לא על הלחם
לברו חיה האדם, און זיך באוואנדערען דעם
עולם אויך מיט נייטטיגע שפייז, מיט
געזונג, מיט שפאס און קיבעץ, מיט גע-
וועלטליכער אונטערנעמלונג — וואס,
פאר מענשען וואס עפען און טרינקען אין
האבען נים וואס צו טאן, ווי דאס איז
דער פאל מיט די נעכט אין יוניטי לאנד,
איז אפשר פונקט אזוי נויטיג ווי עפען.
פאר דעם צוועק צו אמווירען דעם עולם,
ניט דארט שמערעל און ווינדי ארויס א
"שיינעץ", א מיט קיבער-בלאט וואס האט
זיך נים צו שעהמען פאר די אלטע, עטאכ-
לירע קיבער-בלעטער וואס ערשיינען
דעמאנסטראציע.
לאק, ווינדי האט געעפענט דעם